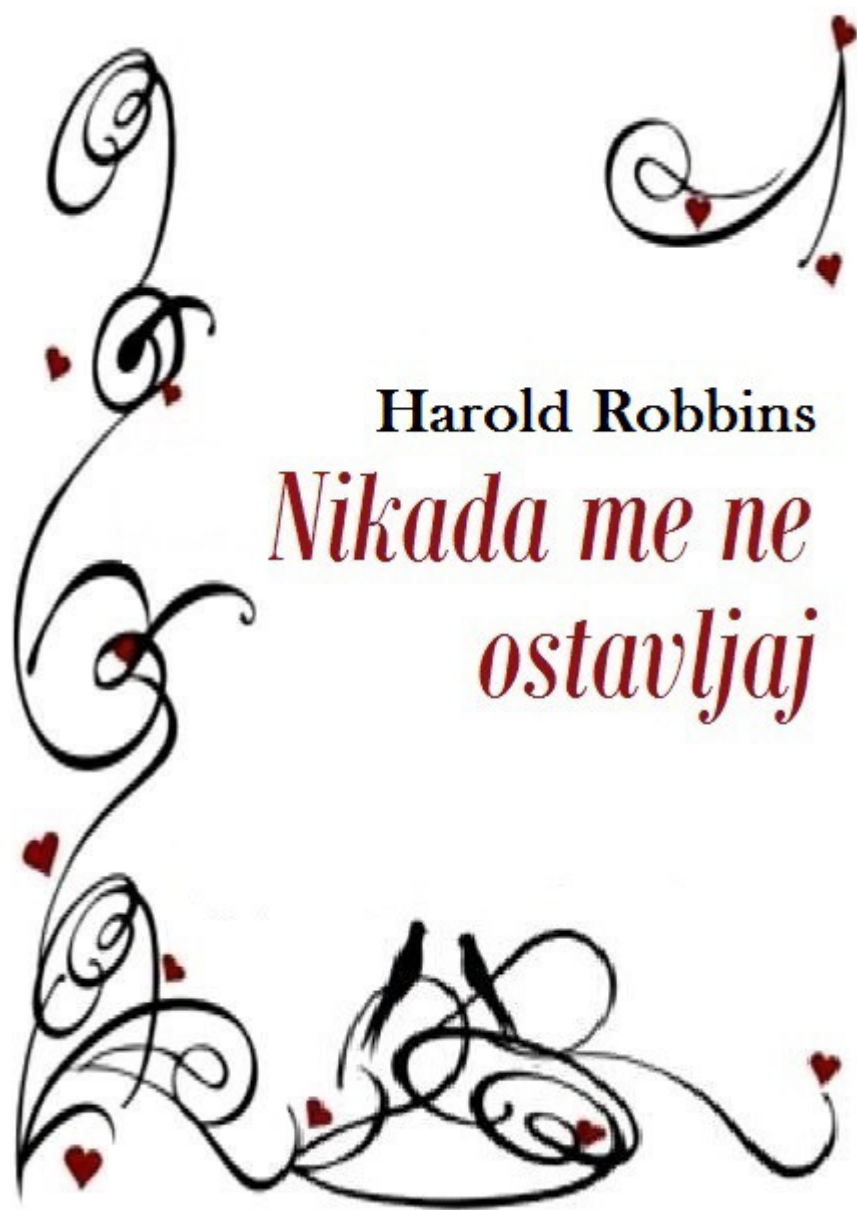

The World's Bestselling Novelist

HAROLD ROBBINS

Nikada me ne ostavlja
NEVER LEAVE ME

Harold Robbins

*Nikada me ne
ostavljaj*

Robbinsov New York je grad velikih poslova, poslovnih ljudi i žena koji ga čine velikim. Čast i poštenje ne znače ništa u gradu gde se sve meri količinom novca na računu. To je grad Brad Rowena, uspešnog u svom poslu, u skladnom braku sa dvoje dece ... sve dok ne sretnu Elaine ...

Naslov izvornika:
Harold Robbins
NEVER LEAVE ME
Copyright © 1954 by Harold Robbins
S engleskoga prevela
MAJA ZANINOVIĆ

Kraj kao početak

Bilo je točno pola tri kad sam se vratio u ured nakon ručka. Moja sekretarica podigne glavu kad sam ušao.

– Je li odvjetnik poslao one ugovore? – pitao sam.

Ona kimne.

– Stavila sam ti ih na stol, Brade.

Ušao sam u svoju sobu, sjeo za stol i uzeo ugovore. Prelistao sam ih. Ove gusto istipkane stranice, načičkane onim šašavim pravničkim izrazima kao što su »shodno tome« i »s obzirom na«, bile su prava stvar. Veliki posao. Gomila para. Osjetio sam kako me prožima duboki osjećaj zadovoljstva kad sam ih počeo čitati. Ovo je bilo bolje od čaše konjaka nakon dobre večere.

Zujalo se oglasi i ja podignem slušalicu, još uvijek čitajući ugovor.

– Paul Remey, iz Washingtona, na drugoj liniji – prošapće mi u uho glas moje sekretarice.

– U redu – rekoh, pritiskajući tipku. Zadovoljstvo koje sam osjećao, odzvanjalo mi je u glasu. – Paule – rekoh u slušalicu – imam ugovor u rukama ...

– Brade! – Glas mu je bio oštar i u tonu kojim me je prekinuo osjetio sam nešto zbog čega mi je srce iznenada zalupalo od straha.

– Da, Paule?

Njegove su mi riječi pržile mozak.

– Elaine je izvršila samoubojstvo!

– Ne! Paule! – Ugovor mi je ispao iz ruke i stranice su se rasule preko stola i po podu.

Nekakav čelični okov stezao mi se oko prsa. Dvaput sam pokušao govoriti i oba puta sam nijemo hvatao zrak.

Mlitavo sam se srušio na naslon stolice. Soba se počela vrtjeti oko mene u nekakvoj maglici. Zatvorio sam oči. *Elaine*, nijemo sam kriknuo, *Elaine, Elaine, Elaine*.

Krajnjim naporom volje primorao sam se da progovorim. Glas mi je zvučao napuklo i uopće ga nisam mogao prepoznati.

– Kako, Paule? Kada?

– Prošle noći – reče on. – Pilule za spavanje.

Duboko sam udahnuo. Polako mi se vraćala sposobnost kontrole nad samim sobom.

– Zašto, Paule? – prisilio sam se da upitam, iako sam znao odgovor. – Je li ostavila nekakvo pismo?

– Ne. Ništa. Nitko ne zna zašto.

S usnica mi se otkinuo tihi uzdah olakšanja. Mala je pošteno igrala sve do kraja. Moj je glas sada postao nešto jači.

– To je strašan šok, Paule.

– Za sve nas, Brade – reče on. – I to baš kad je izgledalo da se ponovo vratila u život.

Edith mi je prije samo nekoliko tjedana rekla kako Elaine sada izgleda sretna, otkako si joj ti počeo pomagati oko kampanje za oboljele od dječje paralize. Rekla mi je kako joj se čini da je Elaine opet pronašla samu sebe, osjetivši da može učiniti nešto korisno za druge.

– Da, znam – rekao sam umorno. – Znam.

– Zato sam te i nazvao, Brade – nastavi on. – Ti si joj stvarno bio drag. Mislila je da si sjajan. Stalno je govorila Edith kako si divan prema njoj.

Svaka njegova riječ sjekla me je poput noža. Moram ga prekinuti ili će me to ubiti.

– I ja sam za nju mislio da je divna, Paule.

– Svi su to o njoj mislili, Brade – reče on. – Svi smo se čudili odakle joj hrabrosti, odakle joj snage da izdrži sve te strašne stvari koje je morala preživjeti. Sad to više nikad nećemo saznati.

Zatvorio sam oči. Oni to nikad neće znati, ali ja znam. Ja toliko toga znam. Previše.

– Kad je sprovod? – čuo sam sebe kako automatski postavljam uobičajeno pitanje.

– Prekosutra – odgovori Paul. Zatim mi reče ime crkve. – U jedanaest sati – nadoda. – Pokopat ćemo je uz njezina muža i djecu.

– Doći ću – rekoh. – Vidjet ćemo se tamo. U međuvremenu, ako možda ja mogu nešto...

– Nema potrebe, Brade, sve je sređeno – prekine me on. – Sad više nitko od nas ne može za nju ništa učiniti.

Spustio sam slušalicu. U glavi su mi još uvijek odjekivale njegove riječi. Ostao sam sjediti nepomično u stolici, zureći u papire rasute po stolu i podu. Automatski sam se sagnuo da ih pokupim i tada, odjednom, potekle su mi suze.

Čuo sam kako se vrata otvaraju, ali nisam podigao glavu. Mickey je stajala ispred mene. Osjetio sam njezinu ruku na ramenu.

– Žao mi je, Brade – rekla je. Uspravio sam se i pogledao je.

– Ti znaš?

Ona kimne.

– Rekao mi je prije nego što sam tebe pozvala – tiho je rekla. – Strašno.

Ispružila je ruku. U njoj je držala čašu s pićem. Uzeo sam čašu i prinio je ustima dok je ona skupljala preostale papire s poda. Kad ih je sve pokupila, u čaši više nije bilo ni kapi. Upitno me je pogledala.

Prisilio sam se da razvučem lice u grimasu koja je trebala značiti osmijeh.

– Ne brini za mene – rekoh. – Ostavi ugovore ovdje. Kasnije ću ih pogledati.

Ona ih uredno složi i pođe prema vratima, a ja dobacim za njom.

– Neko vrijeme ne želim ni s kim razgovarati i nikoga ne želim vidjeti, Mickey. Reci im da sam odsutan.

Ona kimne i tiho zatvori vrata za sobom. Prišao sam prozoru.

Nebo je bilo vedro, imalo je onu zimsku, hladnu blijedoplavu boju, a sivobijele zgrade središta grada turobno su se dizale prema njemu. Šest tisuća kvadratnih metara zemljišta značilo je sto pedeset dvije tisuće kvadratnih metara poslovnog prostora na Aveniji Madison i nove građevine posvud oko mene bile su nalik na mravinjake. To je bio zahuktali poslovni svijet, a taj je svijet bio dio mene.

Otkako sam znao za sebe, želio sam biti ovdje, biti dio svega ovoga. Sad sam napokon shvatio što to vrijedi. Ništa. Apsolutno ništa. Jedna jedina od ovih sićušnih spodoba tamo dolje na ulici vrijedi više negoli cijeli ovaj grad.

Bila je mrtva, ali ja to nisam mogao vjerovati. Činilo mi se da je tako malo vremena prošlo otkako sam posljednji put osjetio njezine tople usne na mojima, njezin dah u mojim ustima, otkako sam posljednji put čuo njezin glas.

– Elaine. – Glasno sam izgovorio njezino ime. Ranije je to ime bilo nježan, dragi zvuk, a sada mi se zabadalo u srce poput bodeža. – Zašto si to učinila, Elaine?

Zujalo se oglasi i ja odem do pisaćeg stola i srdito podignem slušalicu.

– Zar ti nisam rekao da me ni s kim ne spajaš? – viknuo sam razdraženo.

– Ovdje je tvoj otac, Brade – tiho reče Mickey.

– U redu – promrmljao sam i okrenuo se prema vratima.

Ušao je u sobu nekako nespretno. Tata je uvijek djelovao nespretno kad bi hodao.

Jedino je za volanom automobila djelovao skladno i sigurno. Njegove tamne oči ispitivački su se zagledale u moje lice.

– Čuo si? – upitao je. Kimnuo sam.

– Paul me je nazvao.

– Ja sam čuo preko radija, u kolima. Odmah sam došao ovamo.

– Hvala. – Otišao sam do ormarića s pićem. – Ne trebaš se brinuti za mene, bit će sve u redu. – Natočio sam piće u dvije čaše i jednu pružio njemu.

Ja sam odmah iskapio piće, ali on je čašu samo držao u ruci.

– Što ćeš učiniti? – pitao je. Odmahnuo sam glavom.

– Ne znam. Dok sam razgovarao s Paulom, mislio sam da ću otići na sprovod, ali sad nisam siguran da li bih to mogao. Ne znam da li bih imao snage da se suočim s njezinim mrtvim tijelom.

Njegove su me oči još uvijek pažljivo proučavale.

– Zašto?

Zurio sam u njega nekoliko sekundi, a onda sam prasnuo.

– Zašto? Ti to znaš isto tako dobro kao i ja. Zato što sam je ubio! Da sam uperio pištolj i pucao u nju, ne bi bilo nikakve razlike! – Spustio sam se na stolicu pokraj ormarića s pićem i pokrio lice rukama.

On sjedne nasuprot meni.

– Kako to znaš? – upitao je.

Oči su me pekle kad sam ga pogledao.

– Znam, jer sam s njom spavao i lagao joj, davao joj obećanja za koja sam znao da ih neću održati, a ona mi je vjerovala i voljela me, imala je u mene povjerenja i mislila je da je nikad neću ostaviti. A kad sam je ostavio, za nju više nije postojalo ništa na ovome svijetu jer sam ja bio cijeli njezin svijet.

On polako otpije gutljaj pića i zagleda se u mene. Napokon reče: – Ti zaista u to vjeruješ? – Šutke sam kimnuo glavom. Trenutak je

razmišljao. – Ako je tako, onda moraš otići tamo i zamoliti je za oprostjenje, inače nikad više nećeš imati mira.

– Ali kako mogu, tata? – kriknuo sam. On ustane.

– Možeš – rekao je čvrstim glasom. – Zato što si moj sin, Bernarde. Ti si naslijedio mnoge moje slabosti i sve moje mane, ali nisi kukavica. Ma koliko to bilo teško, moraš otići i vratiti mir svojoj duši.

Vrata se zatvore za njim. Ponovo sam bio sam. Pogledao sam prema prozoru. Rani zimski sumrak već je sivlom obojio danje svjetlo. Nije bilo tako davno kad sam jednog sličnog zimskog dana prvi put susreo Elaine.

Negdje, u vremenu između tog dana i ovog današnjeg, možda ću naći odgovor.

1

Promatrao sam je u kutu zrcala dok sam se brijao. Vrata kupaonice bila su otvorena, tako da sam je mogao vidjeti kako sjedi u krevetu. Duga, crvenkastosmeđa kosa padala joj je na krhka bijela ramena što su izvirivala iz spavaćice. *Dobro se drži*, ponosno sam pomislio. Gledajući je, nitko ne bi mogao pomisliti da ćemo nas dvoje za tri tjedna slaviti dvadesetogodišnjicu braka.

Dvadeset godina. Dvoje djece, sin od devetnaest i kći od šesnaest godina, a ona još uvijek i sama izgleda kao djevojčica. Oduvijek je bila vitka, sitne građe i još uvijek je nosila isti konfekcijski broj dvanaest koji je nosila one godine kad smo se uzeli. Njezine sive oči bile su jednako krupne, bistre i sjajne kao tada i usne su joj bile jednako pune i mekane.

Čak i bez šminke njezine su usne izgledale raskošno. Bile su svježije, tople i zamamne, a brada joj je bila zaobljena, ali čvrsta.

Gledao sam je kako ustaje iz kreveta i oblači laganu kućnu haljinu. Tijelo joj je bilo isto kao kad sam je upoznao, čvrsto, mlado i uzbudljivo. Motrio sam je dok nije izišla izvan dohvata zrcala, a zatim sam se koncentrirao na brijanje. Protrljao sam rukom bradu.

Još uvijek je bila oštra. Oduvijek je bilo tako. Redovito sam se morao dvaput brijati ako sam želio da mi koža na dodir bude glatka. Dohvatio sam četkicu i ponovno počeo sapunati lice. Odjednom sam shvatio da pjevuckam ispod glasa.

Iznenadeno sam zurio u svoj odraz u ogledalu. Nije moj običaj pjevušiti dok se brijem. Obično sam prilično mrzovoljan jer mi je brijanje jedna od najmržih stvari na svijetu. Kad bih mogao, najradije bih pustio da mi izraste duga crna brada.

Marge se uvijek smijala kad bih se ja jadao zbog brijanja.

– Zašto ne ideš kopati kanale? – rekla bi. – Fizički ionako izgledaš kao stvoren za manuelnog radnika.

A imam i takvo lice. Na vlastitom primjeru naučio sam da nikad ne možeš po fizičkom izgledu ocijeniti čime se netko bavi. Moje je lice jedno od onih širokih, grubih lica koja čovjek obično povezuje s ljudima koji rade na otvorenom i zarađuju kruh u znoju vlastitih mišica, a ja se uopće nisam mogao sjetiti kad sam posljednji put radio nešto slično tome. Čak me nisu mogli natjerati da pomognem u uređivanju vrta oko kuće.

Opet sam se počeo brijati, pjevušeći ispod glasa. Bio sam sretan: zašto da se tome odupirem? Uvijek je čudesno kad se čovjek ujutro probudi s osjećajem sreće, a pogotovu kad mu se to dogodi nakon dvadeset godina braka.

Ispljuskao sam lice mirisnom vodicom, isprao britvu i počeo šljao se. Imao sam sreću s kosom. Još uvijek je bila bujna, iako se u posljednjih pet godina prošarala sjedinama.

Kad sam ušao u spavaću sobu, Marge više nije bila tamo, ali je na krevetu bilo brižljivo poredano čisto rublje, čarape, košulja, kravata i odijelo. Nasmiješio sam se. Marge ništa nije prepuštala riziku. Znala je da se ne može pouzdati u moj ukus. Bio sam sklon kričavim kombinacijama, a ona je tvrdila da se to nikako ne slaže s poslom koji obavljam.

Moram izgledati dostojanstveno, govorila je.

Nije oduvijek bilo tako. Tek posljednjih osam ili devet godina. Prije toga mogao sam na sebe navući pokrivalo za konja i ona se ne bi bunila. Ali sad više nisam bio običan reklamni agent. Sad sam bio savjetnik za uspostavljanje odnosa s javnošću.

Nova boja na starim kolima, ali za mene je to još uvijek bio isti posao: reklama. Samo što sam sad više zarađivao. Trideset tisuća godišnje umjesto tri, i ured u jednoj od novih zgrada na Aveniji Madison umjesto stola u sobici veličine telefonske kabine.

Ipak, kad sam se pogledao u zrcalo nakon što sam se obukao, morao sam priznati da Marge ima pravo. Stari je momak izgledao solidno. Odjeća je doprinosila mom izgledu.

Ublažavala je grube crte mog lica i davala mi izgled pouzdane ličnosti na koju se čovjek može osloniti.

Kad sam sišao, Marge je već sjedila za stolom i čitala neko pismo. Prišao sam joj i poljubio je u obraz.

– Jutro, maco – rekoh.

– Jutro, Brade – reče ona, ne skidajući pogleda s pisma.

Provirio sam preko njezina ramena. Prepoznao sam rukopis.

– Brad? – upitah. To je značilo Brad Rowan mlađi. On je sad bio na prvoj godini u koledžu i dovoljno je dugo izbivao od kuće da njegova pisma počnu stizati jednom tjedno umjesto svaki dan.

Ona kimne.

Obišao sam oko stola i sjeo na svoje mjesto.

– Što piše? – upitah, prinoseći ustima čašu sa sokom od naranče. Njezine me sive oči pogledaju preko pisma.

– Položio je ispite s prosjekom ocjena osamdeset. Kaže da mu je jedino matematika zadala nešto muke.

Nasmiješio sam se.

– To me ne čudi. I meni bi matematika bila problem da sam išao na koledž. – Ispio sam dokraja sok od naranče upravo kad mi je Sally, naša kućna pomoćnica, donijela slaninu s jajima.

Postoje dvije stvari koje osobito volim. Jaja za doručak i jutarnje tuširanje. I jedno i drugo za mene još uvijek predstavlja luksuz koji nisam sebi mogao priuštiti kad sam bio mali. Moj je stari bio taksist u New Yorku i još uvijek radi taj posao, iako je navršio šezdeset četiri godine. Nikad nismo imali dovoljno novca. Sad kad bih mu mogao pomoći, dopustio mi je jedino da mu kupim njegov vlastiti taksist. Moj je otac u mnogo čemu bio osobenjak. Nije se htio preseliti k nama nakon mamine smrti. *»Ne bih se dobro osjećao daleko od Treće avenije. Nedostajalo bi mi tandrkanje nadzemne željeznice pod prodorima«*, rekao je.

Ali ja sam slutio da se ne radi samo o tome. Nije se htio udaljiti od mame. U tom dugačkom stanu na Trećoj aveniji, pokraj nadvožnjaka podzemne željeznice, još uvijek je sve podsjećalo na nju. Znao sam kako se stari osjeća i nisam ga više pokušavao nagovoriti da promijeni odluku.

– Što još piše taj balavac? – upitah. Ja sam nekako mislio da studenti uvijek, u svakom pismu traže lovu i potajno sam bio razočaran što Brad nikad ne traži ništa više od onog što smo mu redovno slali.

Ponovno me pogledala, ali su joj oči sada bile zamagljene od brige. Tapkala je prstom po pismu dok mi je odgovarala.

– Tu, na samom kraju pisma kaže da se pokušava osloboditi nekakve prehlade koju je zaradio nakon ispita i koja traje već više od tjedan dana, ali nikako da prestane kašljati. – Glas joj je zabrinuto zvučao.

Nasmiješio sam se.

– Sve će biti u redu – umirivao sam je. – Napiši mu da ode doktoru.

– Znaš da me neće poslušati, Brade – odvrati ona. – Dobro znaš kakav je on.

– Naravno da znam – odgovorio sam između dva zalogaja. – Sva su djeca takva. Ali prehlada nije ništa opasno. To će proći i bez doktora. On je snažan momak.

Upravo tada, u naš kutak za doručak uđe Jeannie. Kao i obično, žurilo joj se.

– Jesi li završio s doručkom, tata? – upita.

Pogledao sam je, smješkajući se. Jeannie je bila moja ljubimica. Naša bebica. Izgledala je isto kao njezina majka, samo što je ona, za razliku od mame, bila razmažena.

– Gdje gori? – upitah. – Moram još popiti kavu.

– Ali, tata, zakasnit ću u školu! – pobuni se ona. Raznježeno sam je gledao. Djevojčica je razmažena kao sam vrag i sve je to mojih ruku djelo.

– Autobusi voze cijelo jutro – rekoh. – Nisi morala mene čekati.

Ona mi položi ruku na mišicu i poljubi me u obraz. Ima nečeg u poljupcu koji šesnaestogodišnja djevojčica daje svome ocu. Ništa na svijetu nije toliko neodoljivo.

– Ali, tatice – reče – ti znaš koliko se ja volim voziti s tobom do škole.

Nasmiješio sam se, iako sam znao da me obmanjuje. Nisam si mogao pomoći. Uživao sam u tome.

– Voliš ići sa mnom zato što te ja puštam da voziš – peckao sam je.

– Nemoj zaboraviti, tatice, da mi se jako sviđa tvoj novi kabriolet – zadirkivala me nasmijanih smeđih očiju.

Pogledao sam preko stola u Marge. Ona nas je promatrala s blagim osmijehom na usnama. Dobro je znala tko će nakraju pobijediti u toj igri.

– Što da radim s ovom šmrkavicom? – rekoh, izigravajući bespomoćnost.

Marge se još uvijek smiješila kad mi je odgovorila: – Sad je prekasno za ono što si odavna trebao napraviti – nasmijala se. – Nema ti druge, morat ćeš joj učiniti po volji.

Iskapio sam šalicu kave u jednom gutljaju i ustao.

– O.K. – rekao sam.

Jean mi se sretno nasmiješi.

– Ja ću ti donijeti šešir i kaput. – Čuo sam je kako trči u predsoblje.

– Hoćeš li se večeras ranije vratiti kući, Brade?

Okrenuo sam se.

– To ti sad ne mogu reći, Marge – odgovorih. – Možda se zadržim s Chrisom zbog onog posla za Institut za čelik, ali obećajem da ću nastojati da to na vrijeme završimo.

Ona ustane i pođe oko stola prema meni. Kad mi je prišla, nagnem se i poljubim je u lice. Bilo je glatko i meko. Ona mi okrene usne i ja ih poljubim. Još uvijek sam uživao u njezinim poljupcima.

– Nemojte se previše zamarati, gospodine – reče ona i umiljato mi se nasmiješi.

– Neću, gospođo – odgovorih.

Ispred kuće odjekne nestrpljivi zvuk automobilske trube. Jean je već izvezla auto iz garaže. Okrenuh se i pođoh prema vratima. Odjednom se zaustavih i još jednom pogledah Marge.

Stajala je ispred stola i smiješeći se gledala za mnom.

Gledao sam je nekoliko sekundi, a onda se i ja nasmiješih.

– Znate, gospođo – dobacim joj preko ramena – da sam dvadeset godina mlađi, oženio bih se vama.

2

Listopad je zamirao svud oko mene dok sam silazio niz prilazni put prema automobilu. Gotovo me uhvatila tuga kad sam vidio da je na zalazu. To je moj najdraži mjesec u godini. Neki ljudi vole zelenilo, ali meni su najdraže crvene, smeđe i zlatne boje rane jeseni. Te boje nekako posebno djeluju na mene. Ispunjavaju me osjećajem bogatstva, topline i života.

Zastao sam pokraj automobila i zagledao se u Jeannie. Smiješila mi se.

– Zašto si spustila krov? – upitao sam je, uzimajući kaput sa sjedišta pokraj nje i uvlačeći se u njega.

– Ma daj, tata – odmah se pobunila. – Zašto si kupio kabriolet ako se kaniš voziti s podignutim krovom?

– Ali, dušo – rekao sam, sjedajući na sjedalo suvozača – jesen je, ljeto je odavna prošlo.

Ona ubaci polugu mjenjača u brzinu i spusti se prema cesti prije nego što mi je odgovorila. Ton kojim je govorila bio je trijezan i sadržavao je notu strpljivosti koju mladi pokazuju prema starcima.

– Nemoj se ponašati kao kakvo staro gundalo, tata – rekla mi je bez pardona.

Zamalo se nisam nasmiješio na to. Pogledao sam je. Vozila je, koncentrirajući se na način koji je za nju bio karakterističan. Vidio sam vršak njezina ružičastog jezika kako joj viri između usana dok je skretala s prilaznog puta na ulicu. Svaki put kad je izvodila taj manevar, pomagala se jezikom.

Osjetio sam kako se brzina počela povećavati kad je pritisnula papučicu za gas.

Pogledao sam na brzinomjer. Još nismo prošli ni jedan blok, a već smo dosegli brzinu od šezdeset kilometara na sat i kazaljka se pomicala prema sedamdeset.

– Olabavi malo nogu, dušo – upozorio sam je.

Ona na trenutak skrene pogled sa ceste i pogleda me. Taj mi je pogled rekao više nego što bi mi se ona usudila reći. Doista sam se počeo osjećati starim. Pokorno sam ušutio i zagledao se u cestu ispred nas.

Nakon nekoliko sekundi počeo sam se bolje osjećati. Bila je u pravu. Kakve koristi od kabrioleta ako ga ne voziš sa spuštenim

krovom? Ima nečeg uzbudljivog u vožnji seoskom cestom u otvorenom automobilu, kroz prirodu obojenu žarkim bojama rane jeseni.

Njezin me glas trgnuo iz razmišljanja.

– Što ćeš kupiti mami za godišnjicu, tata?

Pogledao sam je. Oči su joj još uvijek bile uperene na cestu. Oklijevao sam malo s odgovorom. Uopće još nisam razmišljao o tome.

– Ne znam – priznao sam.

Ona me okrzne kratkim pogledom.

– Zar ti se ne čini da bi bilo vrijeme da se odlučiš? – reče mi onim praktičnim tonom kojim žene govore o poklonima. – Imaš još manje od četiri tjedna vremena.

– Da – promumljao sam. – Morat ću nešto smisliti. – Odjednom mi je sinula ideja. – Možda ti znaš što bi ona željela?

Jean odmahne glavom.

– A-a, nemoj mene pitati. To je tvoj problem. Samo sam nešto mislila o tome.

– Što te je navelo da o tome misliš? – upitao sam, odjednom obuzet znatiželjom kakve se misli vrte u toj lijepoj glavici.

Ona zaustavi automobil ispred semafora i pogleda me.

– Nikakav naročiti razlog – nasmiješila se. – Samo sam se pitala da li ćeš se i ove godine pojaviti sa cvijećem koje si kupio na povratku kući.

Osjetio sam kako crvenim. Nisam bio svjestan da njezine mlade oči toliko toga zapažaju.

– Kad nikad zapravo ne znam što bih joj kupio. – Još uvijek me je ozbiljno promatrala.

– Ti zaista nemaš baš nimalo mašte, zar ne, tata? – upitala je.

Zbunio sam se.

– Čekaj malo, Jeannie – rekoh. – Ja sam zaposlen čovjek, ne mogu na sve misliti. Osim toga, tvoja majka ima sve što joj je potrebno. Što bih joj još mogao kupiti?

Jean ponovno ubaci mjenjač u brzinu i krene.

– Naravno, tata – reče suho. – Mama ima sve što joj je potrebno. Novi hladnjak, novi štednjak, stroj za pranje rublja. – Ponovo mi je dobacila kratki pogled. – Nikad nisi pomislio da bi joj mogao kupiti

nešto što bi bilo samo za nju? Nešto što ne bi bilo tako korisno, ali što bi nju razveselilo?

Počeo sam se bijedno osjećati. Ona je očigledno imala nešto na umu.

– Kao, na primjer, što?

– Kao na primjer, kaput od nerca – hitro odgovori ona, gledajući ravno pred sebe.

Zurio sam u nju nekoliko sekundi.

– Zar bi ona to željela? – upitah, gotovo s nevjericom. – Uvijek mi je govorila kako joj do toga nije stalo.

– Ti si takav tupavko, tatice. Koja žena ne želi kaput od nerca, bez obzira da li to kaže ili ne? – Smijala mi se. – Zaista ne shvaćam što je mama u tebi našla. Ti nisi baš nimalo romantičan.

Protiv svoje volje, morao sam se nasmiješiti. Htio sam je zapitati da li još uvijek misli da ju je donijela roda, ali tako se jednostavno ne može razgovarati sa šesnaestogodišnjakinjama koje su uvjerenе kako sve znaju pa makar to bila i vaša rođena kći. Ozbiljno sam je upitao:

– Ti zaista misliš da bih joj trebao kupiti kaput od nerca?

Ona kimne, zaustavljajući automobil ispred škole.

– Onda ću tako i učiniti – rekoh.

– Zapravo, ti nisi tako loš, tatice – reče ona, naslonivši se na vrata kad ih je zatvorila.

Ja se prebacim na vozačko sjedalo i prislonim svoje lice uz njezino.

– Hvala – ozbiljno sam rekao. Ovlaš me poljubila.

– Ajde, bog, tata.

Stigao sam u ured oko jedanaest. Osjećao sam se prilično zadovoljan sobom. Don mi je obećao da će napraviti nešto doista posebno. Imao je njezine mjere još od prošlog ljeta kad je kod njega naručila perzijaner. Bio sam siguran da će održati obećanje. Uostalom, imao sam puno pravo očekivati od njega da se potruđi. Šest tisuća petsto zelembaća baš ne pada sa stabla.

Mickey me pogleda kad sam ušao.

– Gdje si dosad, šefe? – upita, preuzimajući od mene šešir i kaput.

– Paul Remey te cijelo jutro naziva iz Washingtona.

– Bio sam u kupovini – odgovorio sam. Ušao sam u svoju sobu. Došla je za mnom.

Okrenuo sam se. – Što hoće?

– Nije mi rekao – odgovori ona. – Samo je rekao da želi s tobom razgovarati čim se pojaviš.

– Onda ga odmah nazovi – rekao sam joj, sjedajući za stol.

Mickey iziđe i zatvori vrata za sobom, a ja sam se pitao što to Paul hoće. Nadao sam se da je s njim sve u redu. Premda, kod tih političkih poslova, nikad se ne zna, bez obzira koliko je čovjek sposoban, čak i kad je netko specijalni pomoćnik predsjednika, kao što je to bio Paul.

Zaista mi je bio drag taj momak. Da nije bilo njega, ja ne bih bio ovdje gdje sam danas. Na neki način, on je odgovoran za to što se bavim ovim poslom.

Nakon što su me svi rodovi vojske s entuzijazmom odbili, napokon sam završio u propagandnom odjelu Uprave za ratnu proizvodnju. Tamo sam susreo Paula. On je bio šef sekcije zadužene za organizaciju kampanje za skupljanje metalnog otpada i mene su dodijelili njegovom uredu.

Bila je to jedna od onih neobjašnjivih simpatija na prvi pogled. Dva se momka upoznaju i odmah postanu prijatelji. Paul je bio vrlo uspješan poslovan čovjek na Zapadnoj obali i prodao je kompaniju kako bi mogao doći u Washington i raditi za plaću od jednog dolara godišnje. Ja sam radio kao reklamni agent za jednu filmsku kompaniju i došao sam u Washington jer sam čuo da vojska nudi zanimljive poslove, a momci iz filmske kompanije su mi upravo bili uručili otkaz.

Paul je sjajno obavljao svoj posao i mislio je da i ja dobro radim. Kad je rat završio, pozvao me u svoj ured.

– Što namjeravaš sada raditi, Brade? – upitao me je.

Sjećam se da sam slegnuo ramenima.

– Tražit ću posao, pretpostavljam – odgovorio sam.

– Jesi li pomišljao na to da samostalno otpočneš posao? – upitao me.

Ponovo sam slegnuo ramenima.

– To je skupi pothvat – rekao sam. – Ne mogu si to priuštiti. Nemam love.

– Nisam tako mislio – reče on. – Mislio sam na službu za odnose s javnošću. Slučajno poznajem nekoliko poslovnih ljudi koji bi mogli biti

zainteresirani za usluge koje bi im ti mogao pružiti. Za početak ti ne bi trebalo ništa više od jedne sobe.

Pogledao sam ga preko stola.

– To o čemu pričaš, to je san svakog reklamnog agenta – rekao sam, sjedajući u stolicu nasuprot njemu. – Nastavi me nagovarati. Nemoj prestati.

To je bio početak. Taj me razgovor najprije doveo do ureda od jedne sobe, u kojoj smo zajedno sjedili ja i Mickey, moja sekretarica, a zatim do ovog velikog ureda, s više od dvadeset pet ljudi koji rade za mene. Paul je imao mnogo prijatelja, a njegovi prijatelji također su imali mnogo prijatelja.

Zujalo na telefonu se oglasi i ja posegnem za slušalicom. Mickey reče: – Gospodin Remey je na liniji, Brade.

Pritisnuo sam tipku za vanjsku liniju.

– Zdravo, Paule – rekoh. – Kako je?

Čuo sam Paulov topli smijeh i zatim njegovu omiljenu psovku.

– Oni se nikad neće popraviti, Brade – završio je.

– Ne gubi nadu, šefe – uvjeravao sam ga. – Nikad se ne zna.

On se ponovo nasmije, a zatim mu se glas uozbilji.

– Pitao sam se da li bi mi mogao učiniti jednu uslugu, Brade?

– Za tebe, sve, Paule – odgovorio sam. – Samo reci.

– Radi se o jednoj od Edithinih dobrotvornih akcija – reče on.

Edith je bila njegova žena. Draga osoba, ali joj je vošingtonski vrtlog društvenih događanja udario u glavu. Već sam joj pomogao u nekoliko njezinih projekata. To je bilo nešto što sam radio zato što moram, ali nije mi bilo krivo jer sam to radio za Paula. On je dovoljno učinio za mene.

– Naravno, Paule – odmah sam odgovorio. – Bit će mi drago da pomognem. Samo reci, o čemu se radi?

– Ja ne znam mnogo o tome, Brade – odgovori on. – Edith mi je samo rekla da te svakako nazovem i da ti kažem da će te danas popodne posjetiti gospođa Hortense E.

Schuvler. Ona bi ti trebala dati sve potrebne informacije.

– O.K. – rekao sam i pribilježio ime. – Sredit ćemo to.

– Još nešto, Brade – reče Paul. – Edith me je upozorila da ti kažem da budeš posebno pažljiv prema toj djevojci. Kaže da ta djevojka veoma cijeni kad je netko ljubazan prema njoj.

Sviđao mi se način na koji je Edith upotrebljavala riječ »djevojka«. Edith je, naime, dobrano prešla pedesetu, ali je sve svoje prijateljice uvijek nazivala djevojkama.

– Reci Edith da ništa ne brine – rekao sam. – Dobit će prvoklasan tretman.

Paul se nasmije.

– Hvala, Brade. Ti znaš koliko Edith drži do tih stvari.

– Znam – odgovorio sam. – Možeš računati na mene.

Još smo izmijenili nekoliko riječi i zatim sam spustio slušalicu. Pogledao sam bilješku. Hortense E. Schuvler. Sve te dame iz Washingtona imaju takva nemoguća imena.

A tako i izgledaju. Pritisnuo sam dugme interkoma.

Mickey uđe u sobu, noseći u ruci notes i olovku.

– Hajdemo na posao – rekao sam joj. – Dosta ste jutros svi ljenčarili u ovom uredu.

3

Bilo je pola pet poslije podne i ja sam s Chrisom upravo počeo razrađivati troškove kampanje Instituta za čelik, kad me je pozvalo zujalo interkoma. Požurio sam do svog pisaćeg stola i pritisnuo tipku aparata.

– Ne mogu sad preuzeti nikakav telefonski poziv, Mickey – rekao sam razdraženo. – Upozorio sam te da me ne smetaš. – Otpustio sam tipku, ne čekajući odgovor i vratio se stolu za sastanke. – Onda, da čujem tvoje proračune, Chris.

Njegove su blijedoplave oči blistale iza širokih stakala naočala s čeličnim okvirima.

Izgledao je gotovo sretan. Chris je uvijek izgledao sretan kad bi počeo govoriti o novcu.

– Jednom tjedno u četiri stotine listova – reče onim svojim nazalnim, preciznim glasom – to bi došlo petsto petnaest tisuća dolara. Naših petnaest posto za plasiranje tekstova u novine iznosilo bi na tu svotu sedamdeset sedam tisuća dolara. Grafički dizajn, tekst i priprema stajat će ih tisuću dolara tjedno, odnosno pedeset dvije tisuće godišnje.

– Odlično, odlično – nestrpljivo sam ga prekinuo. – Ali hoćemo li mi to moći izvesti?

Ne bih se htio naći u škripcu kao s onim poslom za Masona prošle godine.

On me mirno pogleda. Ja sam prošle godine preuzeo posao za trideset pet tisuća koji nas je u konačnoj izvedbi stajao šezdeset tisuća. Chris se hladno nasmiješi.

– Zato me plaćaš – napomene. – Da te sačuvam od takvih pogrešaka.

Kimnuo sam.

– Koliko će nas ovo stajati?

– Četiri stotine tjedno – reče on. – Znači, ostat će nam čistoga sto osam tisuća.

Nasmiješio sam se.

– Bravo – rekoh, tapšući ga po ramenu. – Daj da sad razmotrimo kampanju.

Chris dopusti da mu se na usnama ocrta jedva primjetan osmijeh, a onda se okrene prema ploči na zidu, na kojoj je bila pričvršćena prva

serija propagandnih oglasa. Bilo ih je ukupno deset i svi su bili uredno prilijepljeni na sivim kartonima.

Čuo sam kako su se iza nas otvorila vrata. Okrenuo sam se. Mickey je dolazila prema meni.

– Zar ti nisam rekao da nas ne smetaš? – srdito sam joj predbacio.

– Gospođa Schuvler je ovdje, Brade – reče ona mirno, ne osvrćući se na moj srdit ton.

Tupo sam se zagledao u nju.

– Gospođa Schuvler? Tko je, dovraga, gospođa Schuvler?

Mickey pogleda malu posjetnicu koju je držala u ruci.

– Gospođa Hortense E. Schuvler – pročita i pruži mi posjetnicu. – Kaže da ima dogovoren sastanak s tobom.

Uzeo sam posjetnicu iz njene ruke i pogledao je. Na posjetnici je bilo samo ime, otisnuto jednostavnim slovima. Ime mi ništa nije govorilo. Vratio sam posjetnicu Mickey.

– Ne sjećam se nikakvog sastanka – rekoh. – Namjerno sam poslijepodne ostavio slobodno kako bih imao dovoljno vremena da s Chrisom prijedem cijeli projekt.

Primijetio sam da me Mickey nekako čudno gleda dok je uzimala posjetnicu od mene.

– Što da joj kažem? – upita. Slegnuo sam ramenima.

– Bilo što. Reci joj da nisam u gradu ili da sam na nekom sastanku. Samo je se nekako riješi. Hoću da ovo završimo. – I već sam se ponovno okrenuo ploči.

Mickey je nastavila govoriti iza mojih leđa.

– Ona kaže da će shvatiti ako je ne možeš primiti, s obzirom da su ti tek danas javili za njezin dolazak. Ali ona sutra poslije podne mora ponovno biti u Washingtonu pa bi htjela znati kad bi tebi bilo zgodno da je primiš.

Čim je spomenula Washington, to je bilo dovoljno. Sjetio sam se. To je jedna od »djevojaka« Edith Remey. Brzo sam se okrenuo.

– Zašto mi to odmah nisi rekla? – upitao sam. – To je ono zbog čega me je Paul jutros nazvao. Moram je primiti. – Razmislio sam. – Zadrži je nekoliko minuta. Ispričaj me nekako što je ostavljam da čeka, a ja ću te pozvati čim ovdje završim.

Mickey me prestane onako čudno gledati i u očima joj se ukaže nešto kao olakšanje.

– O.K, šefe – odsječno reče, okrene se na peti i iziđe iz sobe.

Ja se okrenem Chrisu.

– Ništa, morat ćemo prekinuti – zlovoljno sam progundao. – Ostatak ćemo proći sutra ujutro.

– To ti ne ostavlja mnogo vremena da se pripremiš za sastanak s Mattom Bradyjem i komisijom. Sastanak je dogovoren za dva poslije podne – reče on.

Krenuo sam prema pisaćem stolu.

– Tu sad nema pomoći, Chrise – dobacio sam mu preko ramena. – Ako zapnem, jednostavno ću morati vrdati. To mi neće biti prvi put.

Chris je stajao ispred mog pisaćeg stola, s izrazom negodovanja na licu.

– Ti momci nisu naivni, Brade.

Sjeo sam i pogledao ga.

– Prestani paničariti, Chrise. Oni su ljudi, zar nisu? Isti kao i mi. I oni vole novac, žene, piće. Nose odijela, a ne krila. Pridobit ćemo ih na isti način kao što pridobijamo druge klijente. Svakoga možeš pridobiti, čim otkriješ što on zapravo hoće. A kad to otkrijemo, dobit ćemo posao. U tome ti je cijela tajna.

Chris je još uvijek, negodujući, tresao glavom kad sam ja pritisnuo tipku interkoma.

Nisam se mogao suspregnuti da se krišom ne osmjehnem. Jadni stari Chris. On je još uvijek živio u nekom staromodnom, zastarjelom svijetu gdje je posao bio samo posao, ništa više. Sjećam se kako je reagirao kad me je prvi put čuo kako naručujem žensku za jednog našeg klijenta. Toliko je pocrvenio da sam mislio kako će mu se boja otrti na uškrobljeni ovratnik košulje.

– O.K, Mickey – rekao sam u interkom. – Pošalji babu unutra.

Čuo sam kroz interkom kako je naglo udahnula.

– Što si rekao, Brade? – zazvučao mi je u uhu njezin glas, pun nevjerice.

– Rekao sam, pošalji babu unutra. Što je tebi danas? Najednom si oglušila?

Njezin je šapat zvučao gotovo kao podsmijeh.

– Nisi je još nikad vidio?

– Ne – odbrusio sam. – I nakon ovog sastanka danas, nadam se da je neću morati ponovno vidjeti.

Mickey se sad otvoreno nasmijala.

– Kladam se da ćeš brzo promijeniti mišljenje. Ako izgubim opkladu, onda ću zaista povjerovati kad mi sljedeći put kažeš da si se odrekao žena.

Prekinula je vezu i ja pogledam Chrisa.

– Totalno je pošasavila – rekoh.

On se mrzovoljno nasmiješi i krene prema vratima. Prije nego što je došao do njih, ona se počnu otvarati. Chris brzo stane ustranu, kako bi izbjegao da ga vrata udare.

Čuo sam Mickey kako govori.

– Izvolite, gospođo Schuvler.

Polako sam se počeo dizati sa stolice kad je Mickey ušla u sobu. Chris je zurio mimo nje prema predsoblju. Na licu je imao izraz kakav u njega još nikad nisam zamijetio.

A onda je ona ušla u sobu i ja sam shvatio što je značio taj izraz na Chrisovu licu.

Momku ipak nisu kroz žile tekli dolari umjesto krvi.

Što se pak tiče izraza na mom licu, za to bi vjerojatno vrijedilo naplaćivati ulaznice, jer Mickey se smješkala od uha do uha dok je tiho zatvarala vrata za sobom i za Chrisom.

Uhvatio sam se kako klecavih koljena obilazim oko stola da je pozdravim.

– Gospođo Schuvler – rekao sam, pružajući ruku. – Ja sam Brad Rowan.

Ona se nasmiješi pružajući mi ruku.

– Drago mi je, gospodine Rowan – tiho je rekla. – Edith mi je toliko pričala o vama. – Glas joj je zvučao poput zvončića na večernjem povjetarcu.

Pogledao sam je. Nagledao sam se žena u životu. Kad sam radio za filmsku kompaniju, izlazio sam sa ženama koje su ubrajali među najljepše na svijetu. To mi je bio posao. Nijedna me od njih nije posebno uzbuđivala. Mogao sam biti s njima, ili bez njih, bilo mi je savršeno svejedno. Ali ova je bila nešto posebno.

Ova je žena bila nešto vrhunsko. Najskuplje akcije na burzovnoj ploči. Zlatna valuta.

Velike bijele orhideje u izlogu cvjećarnice. Glazba Rodgersa i Hammersteina. Dokono ljetno jutro. Zelena, pitoma poljana. Čaša

porta nakon večere. Ljubavna pjesma Billyja Eckstinea.

Kosa joj je bila crvenkastosmeđa, kratko ošišana iznad čela, dok joj je otraga padala gotovo do ramena. Oči su joj bile modre, gotovo ljubičaste, sa širokim, crnim zjenicama koje kao da su čovjeka privlačile da u njih zaroni. Lice joj je bilo okruglo, ali ne sasvim, jagodice visoke, usne podatne i pune, brada četvrtasta, ali ne sasvim, nos prćast, ali jedva zamjetno, zubi bijeli i pravilni, ali ne zubarski, već ljudski pravilni.

Duboko sam udahnuo i pokušao uvući trbuh. Naglo sam zažalio što prošlog ljeta nisam češće igrao tenis ili golf, tako da trbuščić koji sam dobio u posljednjih nekoliko godina ne bi bio toliko primjetan.

– Zovite me Brad – nasmiješio sam se, privlačeći joj stolicu. – Molim vas, sjednite.

Ona sjedne, a ja se, još uvijek pomalo omamljen, vratim iza svog velikog pisaćeg stola, pokušavajući se oporaviti od šoka.

Pogledao sam u nju preko stola. Upravo je skidala rukavice i sad sam mogao vidjeti njezine ruke: uske, sitnih kostiju i tankih prstiju, s blagoružičastim lakom na noktima. Na lijevoj ruci imala je prsten s velikim, bijelim dijamantom. Nije nosila nikakav drugi prsten.

– Paul mi je javio da dolazite – nezgrapno sam počeo. – Ali nisam vas očekivao tako brzo. Što mogu učiniti za vas, gospođo Schuvler?

Ona se ponovno nasmiješi. Činilo se kao da je taj njezin osmijeh jedino svjetlo u sobi.

– Zovite me Elaine – reče.

– Elaine – ponovih za njom, izgovarajući ime onako kako ga je ona izgovorila.

Opet se nasmiješila.

– Ne volim ime Hortense. – U glasu joj je zazvučao blago povjerljiv prizvuk. – Nikad nisam majci oprostila što me je tako nazvala.

Nasmijao sam se.

– Točno znam o čemu govorite. Meni su moji na krštenju dali ime Bernard. Svi su me zvali Bernie.

Izvadila je cigaretu iz tanke zlatne tabakere i ja zamalo nisam slomio vrat žureći se oko stola da joj prineseni upaljenu šibicu. Duboko je povukla dim i zatim ga polako ispustila iz sebe.

Vratio sam se do svoje stolice i sjeo. Još uvijek sam se borio sa omamljenošću. Nisam mogao shvatiti što mi je.

Pogledala me je svojim krupnim očima.

– Edith mi je rekla da vas potražim jer ste vi – tiho se nasmijala – jedini čovjek na svijetu koji mi može pomoći.

Pridružio sam se njezinu smijehu i olakšao malo napetost koju sam osjećao u sebi.

Počeo sam se bolje osjećati. Vraćala mi se kontrola nad samim sobom. Sad smo prešli na tlo koje je meni bilo dobro poznato. Stari, dobri publicitet. Ponovno sam je pogledao.

Vjerojatno me susret s njom toliko potresao zato što sam očekivao neku sasvim drugu osobu. Nije mi palo na pamet da bi bilo koja od Edithinih »djevojaka« mogla izgledati drugačije negoli kao ona.

– Kako? – upitah.

– Mene su imenovali predsjednicom našeg lokalnog komiteta za borbu protiv dječje paralize i mislila sam da biste mi možda vi mogli pomoći u planiranju kampanje koja bi zaista donijela nekih rezultata. – Uputila mi je pogled pun očekivanja.

Osjetio sam kako mi se cinizam uvlači u zglobove. Ona je ipak bila jedna od Edithinih »djevojaka«, bez obzira na to kako je izgledala. Jedino do čega je njoj doista stalo, to je da se o njoj što više piše po novinama, kako bi svi znali koliko se ona »nesebično« zalaže. Osjetio sam razočaranje.

Nisam zapravo znao zašto, ali osjetio sam ga. Sve te dame iz visokog društva bile su iste. Ma koliko profinjeno izgledale, sve su bile gladne publiciteta, sve su željele imati što deblji album s isječcima iz novina. Ustao sam.

– Bit će mi drago da vam pomognem, gospođo Schuvler – rekao sam odsječnim, poslovnim tonom. – Ostavite svoje ime i adresu kod moje sekretarice i redovito nas informirajte o aktivnostima vaše organizacije i vas osobno, a mi ćemo se pobrinuti da vašim zalaganjima pribavimo odgovarajući publicitet u javnim medijima.

Zurila je u mene kao da je iznenađena. Oči su joj izražavale zbuđenost zbog tako naglog završetka našeg razgovora. Kad je progovorila, glas joj izražavao blagu nevjericu.

– Je li to sve što možete učiniti, gospodine Rowan?

Razdraženo sam je pogledao. Bio sam sit tih licemjernih dama u kaputima od nerca koje važno sjede po raznim komitetima.

– Zar to nije ono što ste željeli, gospođo Schuvler? – zlobno sam upitao. – Napokon, mi vam ne možemo dati pismenu garanciju o tome koliko ćemo prostora uspjeti ugrabiti za vas, ali trudit ćemo se. Zar to nije pravi cilj zbog kojeg ste se prihvatili te dužnosti?

Njezina se usta naglo stisnu. Oči su joj potamnjele i odjednom postale hladne. Tiho je ustala i ugasila cigaretu u pepeljari pokraj stolice. Pokupila je torbicu i rukavice sa stolice, a kad se ponovno okrenula prema meni, lice joj je bilo isto tako mrko i ledeno kao i njezine oči.

– Pogrešno ste me razumjeli, gospodine Rowan. Meni nije ni do kakvog osobnog, publiciteta. Imala sam ga više nego dovoljno. Jedini razlog zbog kojeg sam došla k vama bila je želja da zajedno razradimo kampanju za siječanj. Jedini razlog zbog kojeg sam se prihvatila tog posla bio je taj što ja dobro znam kako je strašno izgubiti nekoga zbog te užasne bolesti i zato bih željela da nijedna druga supruga ili majka ne mora proživjeti ono što sam ja proživjela. – Izgovorivši to, okrenula se i pošla prema vratima.

Zurio sam trenutak za njom, potpuno zbunjen. A onda sam načas ugledao njezin profil, ukočen od srdžbe i sjetio sam se. Nehotice sam naglas izgovorio: – Gospođa Davida E. Schuvlera! – Sjetio sam se cijele priče. Prokleo sam samog sebe zbog gluposti. Novine su prošle godine bile pune njezinih slika. I priča o tome kako je izgubila supruga i dvoje djece, blizance, koji su oboljeli od dječje paralize.

Dostigao sam je pred vratima, trenutak prije nego što ih je otvorila. Naslonio sam se na njih, sprečavajući je da ih otvori. Ona me pogleda. Vidio sam tragove srditih suza u njezinim očima.

– Gospođo Schuvler – pokajnički sam rekao. – Možete li oprostiti jednom glupom reklamnom agentu s Treće avenije koji misli da sve zna? Uistinu me je stid.

Duboko mi se zagledala u oči i šutke me je gledala, a onda je duboko uzdahnula i bez riječi se vratila do stolice. Izvadila je tabakeru i otvorila je. Vidio sam kako joj drhte prsti dok je vadila cigaretu i stavljala je u usta. Prinio sam joj upaljenu šibicu.

– Iskreno mi je žao – rekao sam, gledajući zlatasti odsjaj plamena na njezinu licu. – Mislio sam da ste vi samo još jedna od onih žena željnih slave.

Još uvijek me je nepomično gledala ravno u oči, a ja sam promatrao plavičasti dim što se uvijao ko njezina lica. Zatim ništa više nisam vidio, samo njezine oči i potpuno sam utonuo u modri vrtlog patnje koji se u njima krio. Na trenutak sam osjetio želju da je uzmem u naručje i izbrišem tu strašnu bol iz njezinih očiju. Nitko ne bi smio upoznati takvu patnju.

Kad je progovorila, glas joj je bio vrlo smiren i blag: – Ako mi doista pomogneš, Brade, oprostit ću ti.

4

Telefon zazuji. Zvao je Chris.

– Knjigovodstvo je upravo provjerilo neto prihod od prošlog mjeseca – reče.

Pogledao sam Elaine.

– Ispričaj me za trenutak – nasmiješio sam se. – Poslovi.

– Naravno – kimne ona.

– U redu, reci – rekoh u telefon.

– Zarada bez poreza, dvadeset jedna tisuća; s porezom, devet – izrecitira Chris svojim bezizražajnim glasom.

– Odlično – rekoh. – Čitaj sad sve po redu.

– Imaš vremena? – upita on, s jedva primjetnom notom sarkazma u glasu.

– Imam vremena – hladno sam odgovorio.

Chris počne čitati nizove brojki prihoda, troškova, bilance. Uopće nisam pratio što govori. Gledao sam u nju.

Ona je ustala i otišla do ploče na kojoj su bili predlošci oglasa za kampanju Instituta za čelik. Sviđao mi se način na koji se kretala, držanje tijela, način na koji je lagano naklonila glavu prema ramenu, proučavajući crteže. Morala je osjetiti moj pogled jer se naglo okrenula i nasmiješila mi se.

Uzvratio sam joj osmijehom i ona se vrati do pisaćeg stola i ponovo sjedne. Chris je napokon završio i ja spustim slušalicu.

– Oprosti – rekoh.

– Nemoj se ispričavati – reče ona. – To je sasvim normalno. – Pogledala je crteže na ploči. – Ovo su prilično neobični reklamni oglasi. Ne oglašavaju ništa specifično. Samo osnovne funkcije čelika.

– To smo i htjeli – rekao sam. – Ti oglasi su dio specijalne kampanje koju pripremamo za Američki institut za čelik.

– Oh, kampanja za predstavljanje uloge Instituta u javnosti? – usklikne ona.

– Znaš nešto o tome?

– Već dva tjedna samo o tome slušam – reče ona. Začudeno sam je pogledao i ona objasni. – Predsjedavajući Upravnog odbora koncerna Udružene čeličane je moj stric, Matthew Brady. Upravo sam dva tjedna bila kod njih u gostima.

Tiho sam zvižnuo. Matt Brady je bio posljednji od čeličnih magnata starog kova.

Pravi gusar, od glave do pete. Oštrouman, hladan, bezobziran. Rekli su mi da je on najtvrdi orah koji moramo slomiti, ako mislimo dobiti ugovor i upravo se njega Chris najviše bojao.

Elain se počela smijati.

– Imaš tako smiješan izraz na licu. O čemu to razmišljaš?

Zagledao sam se na trenutak u njezine oči i zaključio da je ovo žena kojoj ne treba lagati.

– Upravo sam razmišljao kakva to dobra vila nadzire moju sudbinu. Malo sam te istjerao iz ureda. A Matt Brady je tvoj stric. Mogao bih se odmah oprostiti od bilo kakve šanse da dobijem taj ugovor.

– Misliš da bi meni nešto značilo što si zbog svog postupka prema meni izgubio ugovor? – upita ona, naglo se uozbiljivši.

– A-a – odmahnem glavom. – Znam da ti nisi osoba koja uživa u osveti. Ali ja bih svakako tako postupio, da sam tvoj stric. Da sam ja Matt Brady, nitko se ne bi smio usuditi da te uvrijedi.

U njezine se oči ponovno vrati vedrina.

– Onda ti ne poznaješ moga strica – reče. – Kad se radi o poslu, za njega prestaju važiti bilo kakvi osobni razlozi.

– To sam i ja čuo – rekoh. Čuo sam i gorih stvari, ali joj to nisam rekao.

– Ali on je vrlo drag i ja ga jako volim – brzo je dodala.

Nasmiješio sam se u sebi kad sam to čuo. Teško je bilo zamisliti Matta Bradyja kao »dragog« čovjeka. Matta Bradyja, koji je sve male čeličane stjerao do zida tijekom posljednje ekonomske krize, a zatim ih, jednu po jednu, otkupio za smiješne svote. Sam bog zna koliko je ljudi uništio samo tim jednim svojim altruističkim postupkom.

Pogledao sam u svoje bilješke.

– Pustimo sad kampanju za čeličane – rekoh. – Vratimo se našem problemu. Nevolja je s ovakvim akcijama što je ljudima dojadilo slušati tužne priče i jednostavno ih više ne žele slušati. Ali mislim da bismo to mogli prevladati, ako ti imaš dovoljno hrabrosti.

Stisnula je usnice.

– Spremna sam učiniti bilo što, ako to može nešto pomoći.

– Odlično – rekoh. – Onda ćemo ti pripremiti cijeli niz novinskih, radijskih i XV intervjua. Ispričat ćeš im svoju vlastitu priču.

Jednostavno i iskreno.

Njezine oči naglo prekrije sjenka. Nikad nisam vidio na nekom licu toliko patnje.

Instinktivno sam posegnuo za njezinom rukom. Osjećao sam kako mi ta nježna ruka leži mirno i nepomično među prstima.

– Ne moramo ostati pri tome – brzo sam rekao, želeći ukloniti bol iz njezinih očiju – Postoje i drugi načini. Dosjetit ćemo se nečega.

Ona tiho povuče svoju ruku iz moje i čvrsto stisne obje ruke u krilu. Oči su joj poprimile čvrst i odlučan izraz.

– Učinit ćemo tako – reče. – U pravu si. To je najbolji način.

Bila je hrabra, uistinu hrabra. Matt Brady je mogao biti ponosan na takvu nećakinju.

– Bravo – rekao sam.

Interkom se oglasi i ja pritisnem prekidač.

– Da?

Mickey se javi, a glas joj je zvučao metalno i bezizražajno.

– Šefe, već je pola sedam; a ja večeras imam važan spoj. Da li me još uvijek trebaš ili mogu poći kući?

Pogledao sam na sat i opsovao ispod glasa. Uopće nisam bio svjestan da je već toliko kasno.

– Idi samo, Mickey – rekoh. – Ja ću zatvoriti radnju.

– Hvala, šefe – odvrati ona. – Možete mi ostaviti bilješke na stolu. Laku noć.

Ja zatvorim prekidač i okrenem se Elaine. Ona mi se nasmiješi.

– Nisam te mislila tako dugo zadržati, Brade – reče.

– Ni ja tebe nisam htio tako dugo držati ovdje – rekoh.

– Ali ti ćeš zakasnuti kući na večeru, a mene nitko ne čeka – odvrati ona.

– Marge se neće ljutiti – brzo sam rekao. – Ona je na to već navikla.

Ona ode do stolice na kojoj je ostavila torbicu.

– U svakom slučaju, najbolje će biti da sad odem – reče i izvadi dugački valjak rumenila za usne i počne popravljati šminku.

Gledao sam je.

– Ali tek smo počeli raditi – rekoh, osjećajući neku čudnu nevoljkost dok sam je gledao kako se sprema za odlazak. – A ti se sutra već vraćaš natrag u Washington.

Ona mi dobaci kratak pogled preko zrcala.

– Doći ću opet drugi tjedan. – Još jednom je provjerila liniju rumenila na usnama i zatvorila ruž. – Možemo onda nastaviti.

– Nije dobro kad se stvari prekidaju i ponovno nastavljaju – čuo sam sebe kako govorim.

Zamišljeno me je gledala.

– I što predlažeš? – upitala je.

Iz trenutka u trenutak, sve sam više bio iznenađen vlastitim ponašanjem.

– Ostanimo u gradu i pođimo zajedno kamo na večeru, ako ti nemaš nekih drugih obaveza – brzo sam rekao. – Onda se nakon večere možemo vratiti ovamo i dokraja razraditi plan.

Gledala me je trenutak pravo u oči, a onda jedva primjetno odmahne glavom.

– Bolje ne – reče. – Ne bih se dobro osjećala, jer bih stalno mislila na to kako sam ti poremetila planove za večeras. Dovoljno je što sam te ovako dugo gnjavila.

Otišao sam do nje i pomogao joj da obuče kratki krzneni kaputić.

– U redu – rekao sam, a u glasu mi se jasno čulo razočaranje. – A kako bi bilo da barem svratimo nekamo na jedno piće?

Ona se okrene i otvoreno me pogleda.

– Što ti zapravo hoćeš, Brade?

Iznenađenje na mom licu nije bilo sasvim iskreno.

– Neću ništa. Zar moram nešto htjeti, ako neku ženu pozovem na piće?

Njezino je lice ostalo ozbiljno.

– Naravno, ne moraš. Ali ti mi nekako ne ostavljaš dojam muškarca koji redovito poziva žene na piće.

Osjetio sam kako lagano crvenim.

– Ja to i ne činim.

Njezine su me oči još uvijek pažljivo proučavale – Zašto onda mene zoveš?

Osjećao sam se nelagodno i zbunjeno, poput školarca koji je pozvao neku djevojčicu na sastanak, a ona ga je glatko odbila. A onda sam se dosjetio nečega što mi se činilo kao dobar odgovor.

– Zato što mi je krivo što sam se onako ponio prema tebi kad si došla ovamo i htio bih ti to dokazati.

Lice joj se opusti, nije više bila onako napeta.

– To nije potrebno, Brade – tiho je rekla. – Već si mi dokazao da ti je žao zbog toga.

Ništa nisam rekao na to.

– Laku noć, Brade – rekla je i pružila mi ruku. – I hvala ti.

Rukovao sam se s njom. Ruka joj je bila mala i lagana, a koža glatka kao svila.

Pogledao sam načas dolje, u tu ruku, i promatrao sjaj ružičastog laka na noktima.

Nasmiješio sam se.

– Laku noć, Elaine.

– Doći ću ponovo u New York u ponedjeljak pa se možemo onda ponovo sastati, ako ti to odgovara – rekla je.

– Za tebe ću uvijek imati vremena – rekao sam, držeći je još uvijek za ruku. Osjećao sam kako mi krv kuca u sljepoočicama.

Ona pogleda dolje, u svoju ruku i nježno je izvuče iz moje. Vidio sam da joj je lice oblilo rumenilo. Okrenula se i pošla prema vratima.

– Ako dolaziš ujutro – zazvao sam za njom – mogli bismo zajedno na ručak.

Zastala je i pogledala me preko ramena.

– Kamo?

Oslonio sam se rukama na stol iza mene.

– Dođi po mene ovamo oko jedan.

– Dogovoreno – reče ona, još uvijek bez smiješka.

Gledao sam kako se vrata zatvaraju za njom, a zatim sam obišao oko stola i sjeo. Još uvijek sam zurio u vrata. Njezin mi je miris još uvijek bio u nosnicama. Duboko sam udahnuo i mirisa je nestalo. Nagnuo sam se naprijed i dohvatio telefon da javim Marge kako ću stići na večeru oko osam sati.

Cijelim putem do kuće mislio sam na nju. Što sam više mislio na nju, to sam se više ljutio na sebe. Koji mi je vrug? Ona sasvim sigurno nije najljepša žena koju sam u životu vidio. Niti se može reći da je osobito seksi. Previše je krhka.

Dok smo večerali, ispričao sam Marge o njezinu posjetu i o tome kako se u prvi tren nisam mogao sjetiti tko je ona.

Marge me je šutke i pozorno slušala, kao i uvijek, a kad sam završio, tiho je uzdahnula.

– Zašto sad to? – brzo sam upitao.

– Jadna žena – polako je rekla. – Jadna, nesretna žena.

Zurio sam u nju kao da je odjednom upalila svjetlo u mračnoj sobi i ja sam opet mogao vidjeti. To je to. Marge je svojim riječima prodrila u samu srž cijele stvari. Meni Elaine Schuvler zapravo ništa ne znači. Ovako se osjećam zato jer je žalim.

Odmah sam se počeo bolje osjećati, nisam više bio uznemiren vlastitim reakcijama.

To je morao biti pravi razlog. Kad sam te večeri lijegao u krevet, već sam sebe uspio potpuno uvjeriti u to da je u pitanju samo sažaljenje, ništa više.

Ali nisam bio u pravu i to mi je postalo jasno čim je ona u ponedjeljak ušla u moj ured.

5

Kad sam u ponedjeljak došao u ured, ponovno sam se normalno osjećao. Sve sam bio unaprijed smislio. Otići ću s njom na ručak, bit ću prema njoj uljudan i susretljiv, i na tome će se sve završiti.

Nasmiješio sam se dok sam sjedao za stol da pregledam jutarnju poštu. Zamalo nisam ispao budala. Trebalo mi je odmah biti jasno o čemu se radi. Nisam ja više mladac koji se zaljubljuje na prvi pogled. Sa svoje četrdeset tri godine bio sam prestar za takve gluposti.

U životu svakog muškarca postoji jedno razdoblje kad žena ima izuzetno značenje i kad su seks i ljubav sinonimi. Ali kroz tu fazu muškarci prolaze kad su mladi, a ne kad prijeđu četrdesetu. Kad muškarac navrší četrdeset tri godine, njegove su misli zaokupljene drugim stvarima. Ludovanje za ženama dio je sazrijevanja i, ja sam tu fazu zamijetio kod svakog muškarca kojega sam poznavao. Kad prijeđeš četrdesetu, seks i ljubav zahtijevaju prevelik napor, previše emocionalno i fizički iscrpljuju. A muškarcu je u tim godinama snaga potrebna za druge stvari. Za posao, na primjer.

Sjećam se kako sam jednom čuo kako netko kaže da je posao Amerikancu nadomjestak za seks. Kako muškarac postaje slabiji i energija mu slabi, on se ogledava za drugim područjima, na kojima će pokazati svoje sposobnosti. Posao je u tome logičan izlaz. Zbog toga je tolikim muškarcima posao jedina i najdraža ljubavnica. Zbog toga su tolike supruge nesretne, to je također točno, ali to je normalan rizik braka. Meni se to činilo sasvim logičnim. Čovjek ne raspolaže neograničenom energijom, a ja sam bio dovoljno pametan da budem svjestan vlastitih ograničenja. Osim toga, ona je nećakinja Matta Bradyja i ne bi imalo nikakvog smisla da sebi stvaram nepotrebne probleme.

Kad se približio jedan sat poslije podne, ja sam već gotovo sasvim zaboravio na dogovor za ručak. Bio sam zatrpan poslom, a moj je posao bio vrlo zahtjevna ljubavnica.

Kad je interkom zazujao, nestrpljivo sam pritisnuo tipku.

– Gospođa Schuvler je ovdje. – Nekoliko sekundi slušao sam kako mi te riječi odjekuju u ušima.

Naglo sam udahnuo zrak. Uzbuđenje mi je ubrzalo puls.

– Zamoli je da uđe – rekao sam ustajući.

Pametan sam ja momak, nema što; sve sam lijepo unaprijed smislio. Još prije nekoliko trenutaka nisam uopće mislio na nju, ona mi nije bila važna. Ali sad se sve okrenulo. Shvatio sam to dok sam čekao da se vrata otvore. Nisam mogao dočekati. Htio sam potrčati i sam ih otvoriti. Već sam počeo obilaziti oko stola kad je ona ušla.

Mislio sam da se to neće ponovo dogoditi. Nije se moglo opet sve ponoviti. Tako je bilo kad sam je prvi put ugledao, ali ovaj put neće. Sad već znam kako ona izgleda.

Pripremljen sam za ono što ću vidjeti. I opet su se moje pretpostavke pokazale kao pogrešne.

Nasmiješila mi se i meni se stisnulo grlo.

– Zdravo, Brade – rekla je tihim i toplim glasom.

Trenutak sam stajao kao ukopan, a onda sam prešao preko sobe i prihvatio pruženu ruku.

– Elaine. – Njezina meka, hladna ruka pekla mi je dlan poput vatre.

– Elaine – ponovio sam. – Tako mi je drago što si uzmogla doći.

Ona se nasmije i zausti da uzvratu nekom vedrom, beznačajnom replikom, ali me onda pogleda u lice i riječi joj zapnu u grlu. U očima joj se pojavi sjenka i ona brzo pogleda ustranu.

– Žao mi je, Brade – gotovo je prošaptala, izvlačeći ruku iz moje. – Ne mogu otići s tobom na ručak.

– Zašto ne? – izlanuo sam.

Još uvijek je izbjegavala da me pogleda.

– Zaboravila sam da sam se već ranije s nekim dogovorila. Samo sam navratila da ti se ispričam.

Zurio sam u nju. Njezin nježni, čisti profil urezao mi se duboko u dušu. Osjetio sam kako mi neka iznenadna hladnoća gasi uzbuđenje. Odjednom sam bio ljut.

– Šališ se! – predbacio sam joj optužujućim tonom. Nije ništa odgovorila. Pristupio sam joj korak bliže. – Da imaš neki drugi dogovor, nazvala bi me – rekao sam grubo. – Nisi morala dolaziti ovamo da mi to kažeš. U ovom gradu imaš telefon na svakom koraku.

Ona se okrene prema vratima i polako se počne udaljavati od mene. Osjećao sam kako me guši osjećaj neke srdite, bespomoćne frustracije. Uhvatio sam je za ramena i okrenuo je prema sebi.

– Zašto mi lažeš? – upitao sam, gledajući je u lice.

Oči su joj bile sjajne od suzdržanih suza.

– Ne lažem ti, Brade – tiho je odgovorila. Nisam se osvrtao na to što je rekla.

– Čega se ti zapravo bojiš, Elaine? – oštro sam upitao.

Osjetio sam kako je naglo omlitavila pod mojim rukama, kao da ju je odjednom napustila snaga. Sad su joj se u očima jasno vidjele suze.

– Pusti me da odem, Brade – prošaptala je. – Zar nisam dovoljno propatila?

Njezin tihi glas prelio se preko mene poput hladnog tuša, otplavivši iz mene svu moju srdžbu. Spustio sam ruke i polako se vratio do pisaćeg stola. Srušio sam se u stolicu.

Trenutak kasnije, podigao sam glavu i pogledao je.

– U redu, Elaine – rekao sam. – Možeš ići, ako želiš.

Oklijevala je, gledajući me napola okrenuta prema vratima.

– Žao mi je, Brade.

Ništa nisam odgovorio.

Gledao sam kako se vrata zatvaraju za njom, a zatim sam potišteno spustio pogled na stol. U pravu je. O tom uopće nema dvojbe. Ja sam samo tražio nevolje. Ovo nije ženska koju možeš pokupiti za jednu noć i jednostavno je odbaciti, kad se zadovoljiš. Ovo je žena koja prihvaća igru samo ako je ulog cijeli život.

Gurnuo sam cigaretu među usne i pripalio. Vjerojatno je ovako najbolje. Previše sam star da bih se ponovno prepuštao mladenačkim snovima.

Ostatak poslijepodneva nepodnošljivo se razvukao i kad je oko pet zazvonio telefon, u meni više nije bilo ničeg, osim nekog nejasnog bola zbog nečeg što je možda moglo biti.

Podignuo sam slušalicu.

– Paul Remey, šefe – rekla je Mickey. Pritisnuo sam tipku za vanjsku liniju.

– Paule, kako si? – upitao sam.

– Odlično, Brade – odgovori on. – Možeš li večerati sa mnom?

Iznenadio sam se.

– Naravno – brzo sam odgovorio. – Gdje si ti, dovraga?

– Ovdje sam, u New Yorku – nasmije se on mom iznenađenju. – Morao sam izgledati neke stvari za mog šefa. Edith je došla sa mnom

da obavi neke kupovine. Upravo mi je pala na pamet briljantna ideja da te pozovem da večeraš s nama. Ali morat ćemo malo ranije večerati. U devet sati letimo natrag.

– Divno – rekao sam, trudeći se koliko sam mogao da mi glas srdačno zvuči. – Recimo, da se u šest nađemo u restoranu 27? Moći ćemo bez žurbe večerati, a onda vas ja mogu odvesti na aerodrom.

– U redu – odgovori on. – Vidimo se tamo. Spustio sam slušalicu i pogledao kroz prozor.

Vani je već bila gotovo mrkla noć; dan se iznenađujuće skratio, kao i uvijek nakon što se ujesen pomaknu satovi. Osjećao sam strašan umor. Najradije bih odmah otišao kući, zavukao se u krevet i pokušao spavanjem izliječiti ovaj čudan osjećaj nezadovoljstva u sebi. Ali bilo je još nekih poslova koje sam morao obaviti.

Ponovo sam dohvatio telefon i javio se kući. Javila se Marge.

– Dušo, neću doći kući na večeru – rekao sam. – Paul je u gradu i dogovorio sam se da se nađemo. Hoćeš li možda i ti doći da nam se pridružiš? – upitao sam.

– Radije ne bih – odgovori ona. – Večerati ću s Jeannie i ranije ću leći. Samo se vi dečki dobro zabavite.

– U redu, dušo – odgovorio sam. – Doviđenja.

Okrenuo sam se stolu i dovršio čitanje proračuna kampanje za čelik. Signirao sam stranice i vratio proračun Chrisu. Kad sam to obavio, bilo je već skoro šest sati i odmah sam krenuo.

Zahladilo je i zrak je bio prilično oštar. Duboko sam udahnuo i odlučio da mi malo pješaćenja može samo koristiti. Pošao sam niz Aveniju Madison do Pedesetdruge ulice i zatim prešao na drugu stranu do restorana.

Šef sale mi je prišao upravo kad sam predavao šešir u garderobu.

– Gospodin Remey vas čeka. Ovuda, izvolite.

Paul je ustao kad sam došao nadomak stolu.

Edith je sjedila s njegove desne strane. Nakon što sam se rukovao s Paulom, okrenuo sam se njoj i nasmiješio se.

– Edith, ovo je tako ugodno iznenađenje – rekao sam. – Marge će biti razočarana što nam ranije nisi javila da ćete oboje doći u New York.

Ona mi uzvratila osmijeh.

– Sve je bilo tako iznenada, Brade – odgovorila je. – Ali drago mi je da smo bar tebe uspjeli vidjeti.

– I meni je drago što vas vidim – rekao sam, sjedajući. – Ti svaki put izgledaš sve mlađa.

Ona se nasmije.

– Ah, Brade, ti se nikad nećeš izmijeniti – rekla je. Ali znao sam da joj je drago što sam to rekao.

Primijetio sam da je stol postavljen za četvoro. Upitno sam pogledao Paula.

– Netko bi još trebao doći? – upitao sam.

On zausti da mi odgovori, ali ga Edith prekine.

– Stigla je – reče. – Upravo dolazi.

Vidio sam kako je Paul pogledao preko mog ramena i počeo se dizati na noge. I ja sam automatski ustao. Okrenuo sam se.

Mislim da smo oboje u istom trenutku spazili jedno drugo. Njezine su oči naglo zablistale, a onda je taj iznenadni sjaj isto tako naglo nestao. Kao da je oklijevala za trenutak, a onda je nastavila prilaziti stolu.

Pružila mi je ruku.

– Gospodine Rowan – rekla je uljudno. – Drago mi je što vas ponovno vidim.

Prihvatio sam pruženu ruku. Njezini su prsti uzbuđeno drhtali među mojima.

Pridržao sam joj stolicu dok je sjedala. Edith se nagne naprijed i nasmiješi se.

– Elaine mi se danas u zadnji tren pridružila za ručkom i pravila mi je društvo pri kupovini. Ona ima savršen ukus. Mislim da smo napola ispraznile sve trgovine u New Yorku.

– Nadam se da si mi ostavila dovoljno novca da platim ovu večeru – našali se Paul.

Edith mu je nato nešto odgovorila, ali ja to više nisam čuo. Da se tog trena cijela zgrada srušila oko mene, ja to ne bih bio zapazio. Gledao sam u Elaine i njezine su oči bile zamagljeno modre i pune bola. Usne su joj bile meke, crvene i tople. I jedino što sam tog trena bio sposoban misliti bilo je: kako bi bilo divno da je sad mogu poljubiti.

6

U osam sati, dok smo bez žurbe ispijali kavu, vratar dođe do stola i reče: – Vaša su kola pred vratima, gospodine Rowan.

– Hvala – odgovorio sam. Nazvao sam garažu prije nego što sam otišao iz ureda i rekao im da mi dovezu kola pred restoran u osam sati; Pogledao sam oko stola. – Možemo ići?

– Možemo – reče Paul.

Edith je izvukla puderijeru i na brzinu popravljala šminku, a ja sam se okrenuo Elaine.

– Kako bi bilo da nam se pridružite u vožnji do aerodroma? – upitao sam.

Ona odmahne glavom.

– Mislim da je bolje da se odmah vratim u hotel. Umorna sam. Ali hvala vam na pozivu, gospodine Rowan.

– Oh, daj, dođi, Elaine – reče Edith. – Brad će te dovesti natrag i bit ćeš u hotelu prije deset. Malo svježeg zraka neće ti škoditi.

Elaine pogleda u mene, oklijevajući. Ja kimnem, – Do deset možemo natrag – potvrdim.

– U redu. – Ona se nasmiješi. – Idem s vama.

Na putu do aerodroma žene su sjedile zajedno na stražnjim sjedalima, dok je Paul sjedio pokraj mene. S vremena na vrijeme bacio bih pogled na retrovizor i svaki put bih je ulovio kako gleda u mene. Brzo bi skrenula pogled, ali kad bih ponovo pogledao, opet bih se susreo s njezinim očima.

Pričao sam im o teškoćama u vezi s kampanjom za čelik, a Paul mi je ispričao sve najnovije tračeve iz Washingtona. Vožnja je brzo prošla i stigli smo na aerodrom u deset minuta do devet. Parkirao sam automobil i svi zajedno smo ušli u zgradu. Oprostili smo se i ja sam obećao Edith da će je Marge sutra nazvati. Zatim su Paul i Edith ušli u prostor iza ograde, a Elaine i ja smo se vratili do automobila.

Ništa nismo govorili. Šutke sam joj otvorio vrata i pričekao da uđe, zatim sam obišao oko kola i sjeo iza upravljača. Pružio sam ruku da okrenem ključ i upalim motor, ali me ona zaustavi.

– Pričekaj trenutak – reče. – Dok njihov avion ne poleti.

Naslonio sam se na sjedalo i pogledao je. Ona je kroz vjetrobransko staklo gledala u avion. Na licu je imala nekakav

samotni izraz.

– Nešto nije u redu? – brzo sam upitao. Odmahnula je glavom.

– Ne – odgovorila je. – Samo bih htjela vidjeti da su sigurno poletjeli.

– Tebi oni mnogo znače? – rekao sam. Izrekao sam to više kao zaključak, nego kao pitanje.

Ona kimne.

– Volim ih – jednostavno reče. – Ne znam kako bih izdržala nakon onog što se dogodilo, da nije bilo Edith i Paula.

Zapalio sam cigaretu upravo kad je urlik aviona proparao noć. Šutjeli smo sve dok se avion nije izgubio u tami. Onda se Elaine okrenula prema meni.

Na licu joj je titrao blagi poluosmijeh.

– Sad možemo krenuti.

Nisam se micao. Promatrao sam njezino lice u odsjaju žara cigarete. Koža joj je imala zlatastu boju, a u očima su joj blistale tople iskrice.

I ona je mene gledala, a s lica joj je nestalo osmijeha.

– Nisam očekivala da ću te ponovno vidjeti – prošaptala je.

– Ni ja nisam mislio da ću ikad više tebe vidjeti – odgovorih. – Je li ti žao?

Razmišljala je trenutak.

– Na to ti pitanje zaista ne mogu odgovoriti, Brade – reče. – Ti znaš kako se ja osjećam.

– Ja znam kako se ja osjećam – rekao sam.

– To je drugo – brzo je odvratila. – Ti si muškarac. Ti drugačije razmišljaš o stvarima.

Muškarcu nikad ništa nije toliko važno kao ženi.

– Misliš? – upitao sam. Bacio sam cigaretu kroz prozor, uhvatio je za ramena i privukao je k sebi. Poljubio sam je.

Njezine se usne nisu razmicale, ali nisu bile ukočene; nisu bile hladne, ali ni tople; nisu mi uzvratile poljubac, a opet su me poljubile.

Odmaknuo sam usne s njezinih i pogledao je. Oči su joj bile široko otvorene i nepomično su gledale u mene.

– Čeznuo sam za ovim od prvog trenutka kad sam te ugledao – rekao sam.

Ona se povuče na svoju stranu automobila i izvadi cigaretu. Prinio sam joj šibicu.

Duboko je udahnula dim i naslonila se glavom na naslon sjedala. Nije me gledala.

– Dok je David bio živ, nije mi padalo na pamet da pogledam nekog drugog muškarca. A ni on nikad nije gledao druge žene.

Oči su joj bile ozbiljne i zamišljene. Gledao sam je. Ništa nisam govorio.

– Za vrijeme rata – nastavila je zamišljeno – često smo bili razdvojeni. Znaš kako je tada bilo u Washingtonu. I ti si bio tamo. Svi su naveliko ljubakali. Činilo se kao da nikome više ništa nije bilo važno. Mene je od toga hvatala muka.

Još uvijek ništa nisam govorio, samo sam je gledao.

– I još uvijek me od toga hvata muka – polako je rekla, a onda me pogledala ravno u oči, licem s kojega je brižljivo izbrisala bilo kakav izraz.

Uzvratio sam joj pogled. Oči su nam se susrele u nijemom dvoboju.

– Ti si još uvijek zaljubljena u svog muža? – upitao sam.

Trepavice joj se naglo spuste, skrivajući joj oči od mog pogleda. U glasu joj je zatitrao bolni prizvuk.

– Nije fer da me tako nešto pitaš. David je mrtav.

– Ali ti nisi – nastavio sam okrutno. – Ti si odrasla žena, nisi više dijete. Potrebno, ti je...

– Što? Muškarci? – prekinula me. – Seks? – nasmijala se metalnim smijehom. – Ti misliš da je to važno?

– Ljubav je važna – odgovorio sam. – Svakome je potrebno da voli i da bude voljen.

Pogledala me ponovo.

– Ti to kažeš zato što si zaljubljen u mene? – sumnjičavo je upitala. Razmislio sam. – Što mi ti zapravo pokušavaš reći, Brade? – upita ona. – Zašto nisi iskren prema meni, prema sebi, i ne kažeš mi otvoreno što zapravo hoćeš?

Pogledao sam dolje, u svoje ruke, pokušavajući izbjeći hipnotički čar njezinih očiju.

– U ovom trenutku, jedino znam da hoću tebe – rekao sam. Ona je šutjela i kad sam je pogledao, vidio sam da joj cigareta, zaboravljena, izgara među prstima. – Poželio sam te onog trenutka

kad sam te prvi put ugledao. Nisam znao što je to što osjećam, ni kako, ni zašto. Ali znao sam da te želim više nego što sam ikad išta želio u životu. – Posegnuo sam za njezinom rukom.

Njezino je lice bilo sasvim mirno.

– Brade – tiho je rekla.

Nagnuo sam se nad nju i poljubio joj usne. Ovaj put nisu bile nepomične i nisu bile hladne. Bile su drhtave, podatne i slatke. Objmio sam je rukama i privismo se jedno uz drugo, a naš je poljubac potrajao sve dok nismo ostali bez daha.

Oslonila je glavu na moju ruku, ispruženu preko naslona njezina sjedala. Njezine su me oči nježno gledale. Bile su tamne, tople i pune osjećaja.

– Brade – prošaptala je. Ponovno sam je kratko poljubio.

– Da, Elaine?

Usne su joj se meko pomicala ispod mojih.

– Nemojmo biti kao svi ostali, Brade. Nemoj činiti ništa što bi kasnije mogao požaliti.

– Stalno govoriš o meni – hitro sam odgovorio. – A što je s tobom? Što ti želiš?

– To nije važno, Brade – tiho je odgovorila. – Ti mnogo više stavljaš na kocku od mene.

Ništa nisam odgovorio. Nisam imao što reći. Ponovno mi se zagledala ravno u oči.

– Reci mi, što ti osjećaš prema svojoj ženi, Brade? Da li je voliš?

– Naravno da je volim – brzo sam odgovorio. Zatim, dok su te riječi još uvijek neskladno odzvanjale u zraku, dodao sam: – Ne može se tako dugo živjeti u braku kao što mi živimo, ako ne postoje uzajamni osjećaji.

Ona progovori tiho, bez ogorčenja.

– Zašto onda, Brade? Je li ti dosadno? Tražiš avanturu? Želiš potvrdu da još uvijek možeš nekoga osvojiti?

Zurio sam u nju.

– Nisi fer – odgovorio sam. – Već sam ti rekao da ne znam. Ne znam što je to, kakva to iskra iskoči između nekog muškarca i neke žene i upali u njima vatru. Mene žene nikad nisu mnogo zanimale. Imao sam previše posla. Znam samo da te želim, da oboje možemo jedno drugome pružiti nešto što nam dosad nitko nije mogao pružiti.

Nemoj me pitati kako to znam jer ti na to ne mogu odgovoriti. Znam samo da sam sposoban odreći se svega čega se moram odreći. Život je niz razočaranja, ali pojedinac ih uspijeva preživjeti, bez obzira koliko bila teška. U ovom trenutku mogu jedino reći da ne bih želio živjeti bez tebe, ako ne moram.

Oko njezinih usana lebdio je jedva primjetan osmijeh.

– Pošten si, Brade. Drugi su mi muškarci nudili više.

– Poštenje je jedini luksuz koji nam je preostao u današnjem svijetu. Ujedno i najskuplji.

Ona izvadi novu cigaretu iz svoje tanke zlatne tabakere i pripali je.

– Najbolje će biti da me sad odvezeš kući, Brade – reče, dok joj je u očima poigravao zlaćani odsjaj plamena.

Šutke sam upalio motor. Snažni je motor tiho bruja dok sam izvlačio kola s parkirališta i uputio se prema gradu. Cijelim putem nismo izmijenili ni riječi.

Zaustavio sam ispred njezina hotela i pogledao je.

– Hoću li te ponovno vidjeti, Elaine?

Trenutak je šutke zurila u mene.

– Ne znam, Brade. Možda bi bilo bolje da se više ne vidimo.

– Bojiš me se? – upitao sam. Ona odmahne glavom.

– Ti si neobičan čovjek, Brade. Ali ne, ne bojim te se.

– Bojiš se da se ne zaljubiš u mene? – upitao sam.

– Ne, ne bojim se toga da ću se zaljubiti u tebe – otvoreno je odgovorila. – Ja se nemam čega bojati. – Otvorila je vrata i izišla iz automobila. Zastala je na trenutak i gledala me. – Ali ti, Brade... tebi bi bilo bolje da dobro razmisliš. Ti nisi slobodan i mogao bi sebi nakopati na glavu velikih nevolja.

– To je moj problem – brzo sam odgovorio. – Hoću li te ponovo vidjeti?

– Poslušaj me, Brade – rekla je blago. – Bolje da najprije dobro razmisliš.

– Ako tako učinim i još uvijek te budem želio vidjeti, što onda? – ustrajao sam.

Ona slegnu ramenima.

– Ne znam. Vidjet ćemo. – Okrenula se. – Laku noć, Brade.

– Laku noć, Elaine. – Gledao sam je kako ulazi u hotel i kako nestaje u predvorju. Tek sam tada prebacio mjenjač u brzinu.

7

Bilo je već blizu jedanaest sati kad sam zatvorio vrata garaže i krenuo uz prilazni put prema kući. Vidio sam da u našoj spavaćoj sobi gori svjetlo i obuzela me neka čudna nelagoda. Prvi put otkako sam u braku, poželio sam da Marge spava, umjesto što budna čeka na mene.

Pretpostavljam da se to u meni budio osjećaj krivice. U ovo doba Marge nije bila budna zato što je mene čekala, nego zato što je jedanaest sati za nju bilo prerano za počinak. Zastao sam pred ulaznim vratima i pripalio cigaretu.

Nastupio je trenutak da raščistim sam sa sobom i da budem iskren prema sebi. Elaine je imala pravo. Bilo je krajnje vrijeme da stanem i razmislim. Što sam ja uopće htio? Ako sam zadovoljan svojim životom, nema nikakve potrebe da zbog Elaine sve to dovodim u pitanje. Sve su žene iste, jedna kao druga.

Sjeo sam na stepenice trijema i zagledao se u noć. *Budi zahvalan za ono što imaš, Brade, rekao sam samome sebi. Imaš kuću od trideset tisuća, posao vrijedan sto tisuća, dvoje prekrasne djece i dragu, dobru ženu koja te poznaje i razumije, i na koju si navikao. Imaš sve za čime si čeznuo tijekom dugih, gladnih godina svog života; zašto sad želiš to mijenjati? Zašto želiš postati nešto što nisi?*

Ali nešto me kopkalo. Elaine. Njezino lice. Ona je bila slika iz moga sna. Ljepota koju sam oduvijek tražio i za koju sam mislio da ne postoji.

U glavi mi je još uvijek odjekivao njezin glas: nježan, tih i tako pun topline. Ona je bila osamljena, kao i ja dok sam bio mlad, a svijet je tako strašan kad si sam. Bila je prestrašena, isto onako kako sam i ja nekoć bio. Plašila se onoga što joj život može donijeti, a tako se mogu bojati samo oni koji su već upoznali neke od strahota koje donosi život.

Znao sam da joj se sviđam. Ja to odmah mogu vidjeti. Ljudi na mene brzo reagiraju: odmah im se svidim ili sam im odmah antipatičan. Njoj sam bio simpatičan. Osjetio sam da joj se sviđam već onog prvog dana u mom uredu, kad sam je zadržao da ne ode. Postao sam u to gotovo siguran nakon što se danas u podne onako ponijela u mom uredu. A potpuno sam se u to uvjerio kad sam je poljubio.

Ne onaj prvi put. Nego drugi. Tad mi je uzvratila poljubac. I željela me je, isto toliko koliko sam ja želio nju. Osjetio sam glad u njezinu poljupcu, glad koja je prijetila da iz mene iscijedi svu moju snagu, koja je u meni budila strast, za koju sam odavna mislio da je nikad više neću osjetiti. Iznenadila me snaga vlastitih osjećaja, čak me je pomalo i uplašila.

Zato sam se zaustavio. Odjednom sam shvatio da se nimalo ne razlikujem od ostalih muškaraca koje sam poznavao. I nisam znao da li mi se to sviđa ili me ljuti.

– Hej, ti – začujem za leđima tihi Margin glas. – Što radiš?

Osjetio sam umirujući pritisak njene ruke na svom ramenu. Ne okrećući se, dotaknuo sam joj ruku.

– Razmišljam – rekoh.

Čuo sam šuštanje njezine odjeće.

– Imaš problema? – sućutno je upitala, sjedajući pokraj mene. – Reci mamacu što te muči. Možda ona može pomoći.

Pogledao sam je. Kosa joj je meko uokvirivala oval lica, usne su joj bile blago ozarene.

Nešto mi se kod nje posebno sviđalo. Marge je znala i bila voljna slušati. Ali o ovome nisam mogao s njom razgovarati. Ovo je bio problem koji ću morati riješiti sam.

– Ne, dušo, nemam nikakvih problema – polako sam rekao. – Samo sam sjedio ovdje i mislio kako je lijepo pobjeći iz grada.

Kutovi njezinih očiju namreškali su se kad se nasmiješila. Ona ustane i povuče me za sobom.

– U tom slučaju, dečko moj – nasmijala se – nemoj zaboraviti da je ljeto prošlo i da se možeš prehladiti, sjedeći ovako i uživajući u prirodi. Bolje uđi u kuću i dok ti ja pripravim kavu, možeš mi pričati o večeri s Paulom i Edith.

Išao sam s njom kroz dnevnu sobu.

– S nama je na večeri bila i gospođa Schuvler – rekao sam. – Odvezao sam ih na aerodrom, a zatim sam nju vratio do hotela.

Ona mi dobaci pogled pun zadirkivanja.

– Pazi se tih vošingtonskih udovica, dečko moj – reče. – One takve mlade i zgodne muškarce kao što si ti jedu za doručak.

– Žao mi je te žene – rekao sam braneći se, premda me nitko nije napadao.

Marge je još uvijek bila raspoložena za zadirkivanje.

– Pripazi samo da je ne počneš previše žaliti. – Okrenula je prekidač na aparatu za kuhanje kave. – Ne zaboravi da imaš ženu i dvoje djece za koje se moraš brinuti.

– Neću zaboraviti – rekao sam ozbiljno.

Nešto ju je u mom glasu natjeralo da me pogleda i iz očiju joj nestane smijeha. Prišla mi je i pogledala mi u oči.

– Znam da nećeš, Brade – tiho je rekla. Zatim se nagnula i okrnula mi usnama obraz.

– Zato te toliko volim.

Jutarnje sunce preplavilo je spavaću sobu i probudilo me. Pospano sam zurio u strop. Soba mi se činila nekako čudna, kao da u njoj nije sve bilo na svome mjestu. A onda sam shvatio o čemu se radi. Bio sam u Marginu krevetu.

Polako sam okrenuo glavu. Njezino je lice ležalo na jastuku pokraj mene. Oči su joj bile otvorene, gledala me. Zatim se nasmiješila.

Uzvratio sam joj osmijehom.

Prošaptala je nešto.

Nisam čuo što je rekla.

– Molim? – upitao sam glasno, razbijajući jutarnju tišinu spavaće sobe.

– Moj mladi ljubavnik – prošapće ona. – Gotovo sam zaboravila.

Počeo sam se prisjećati protekle noći. Ona me ogrli oko vrata i povuče mi glavu na svoje grudi.

– Ti si divan, Brade – šapnula mi je u uho. – Znaš to?

Bol mi je stegnula grlo. Nisam mogao govoriti. Koliko muškaraca strastveno ljubi svoje supruge zato što ih je uzбудila neka druga žena? I koja je prevara gora? Ostvarena ili zamišljena?

Njezina mi je ruka milovala kosu, a usne su još uvijek tiho šaptale.

– Morat ćemo to češće činiti, dragi. – Tiho se nasmijala.

Pokušao sam se nasmiješiti, našaliti.

– Ne zaboravi da ja više nisam mladac, kao nekoć.

Ona se ponovo nasmije.

– To je baš ono što mi se najviše sviđa kod tebe, Brade. – prošaptala je. – Sad si neusporedivo bolji. Nikoć si bio tako nespretan. – Osjetio sam kako joj se tijelo trese od suzdržana smijeha. – A toliko si se trudio da to sakriješ.

Ušao sam u automobil i sjeo pokraj Jeannie. Marge nas je gledala, stojeći na otvorenim vratima.

– Pokušaj se ranije vratiti kući, Brade – doviknula je. – Večeras tata dolazi na večeru.

– Žurit ću se – obećao sam. Tata je dolazio svakog utorka uvečer.

Jeannie ubaci mjenjač u brzinu i počnemo se kotrljati niz prilazni put. Za dlaku smo zaobišli stup na donjem dijelu i izletjeli na ulicu. Uzdahnuo sam.

– Jednog ćeš dana udariti u taj stup – rekao sam.

Ona me pogleda i nasmije se.

– Smiri se, tata.

– Ti se smiri – rekao sam.

Ona nagazi na kočnicu i u zadnji tren zaustavi auto pred semaforom. Zatim se okrene prema meni.

– Jesi li razmislio o onome što sam ti rekla?

– O čemu? – upitao sam, pretvarajući se da ne znam o čemu govori.

– O poklonu mami za godišnjicu – strpljivo je rekla.

– Ah, da. Naravno – rekao sam nemarno. Odmah se uzbudila.

– Jesi? Stvarno? Što ćeš joj kupiti?

– Imaš zeleno – opomenuo sam je, namjerno ignorirajući njezina pitanja.

– Baš se sad moralo upaliti – reče ona i krene. – Što si joj kupio?

– Vidjet ćeš – odgovorio sam. – Kad ga mama dobije. To je iznenađenje i neću da se ti izbrbljaš prije vremena.

– Neću se izbrbljati, tata. Časna riječ. – Spustila je glas do zavjereničkog šapta.

– Obećaješ?

– Obećajem.

– Bundu od nerca.

– Ju-hu! Tata, ti si super!

– Skinu nogu s gasa, inače ni ti, ni ja nećemo biti tu da joj ga damo – brzo sam rekao.

Jeannie ponovo nagazi na kočnicu. Stigli smo do škole. Ona otvori vrata, a zatim se predomisli, nagne se preko sjedala i cmokne me u lice.

– Ti si najdivniji tatica na svijetu!

Gledao sam je kako trči preko, ceste, a zatim sam se premjestio na vozačko sjedalo.

Pogled mi je privuklo nešto sjajno na podu automobila. Sagnuo sam se i podigao to.

Blistalo je na suncu. Tanka, zlatna tabakera. Polako sam je okrenuo u ruci. U jednom kutu nešto je bilo ugravirano. Jedna riječ. Elaine.

8

Matt Brady bio je sitan čovjek i nikad ga nisam vidio nasmiješena. Oči su mu bile krupne, plave i nepomične. Gledale su ravno u vas i, zapravo, kroz vas. Nije mi se svidio.

Ne znam zašto, ali čim sam ga ugledao, znao sam da mi se neće dopasti.

Možda je moju antipatiju izazivalo stanovito ozračje moći, što ga je zaodjelo poput nevidljiva plašta. Možda me odbijao način na koji su se svi ostali članovi komisije odnosili prema njemu. Svaki je od njih bio značajna ličnost poslovnog svijeta. Svaki je iza sebe imao kompaniju vrijednu više milijuna dolara. A ipak su svi strugali nogama i klanjali se pred njim, obraćajući mu se s »Gospodine«, kao da je Bog. A on se prema njima odnosio kao da su njegovi robovi.

Nakratko sam pogledao Chrisa da vidim što on misli o mome nastupu. Lice mu je bilo potpuno bezizražajno. Prokleo sam u sebi njegovu pretjeranu korektnost i ponovno se okrenuo Bradyju.

Njegov je glas bio jednako hladan kao i cijela njegova pojava.

– Mladiću – rekao je – ja nemam vremena za prazna naklapanja. Budući da sam inače čovjek koji ne voli okolišati, prijeći ću odmah na stvar. Ništa od onoga što ste nam ovdje izložili nije me uvjerilo da ćemo s tom vrstom kampanje koju nam vi predlažete doista zaokupiti pozornost javnosti. Čak me niste uvjerali da će ljudi shvatiti što im želimo reći.

Netrmice sam zurio u njega. Proklet bio, ako ja u tom čovjeku mogu vidjeti bilo što, što bi opravdalo Elainine riječi kako je on »dragi čovjek.«

– Gospodine Brady – odgovorio sam. – Ja sam savjetnik za odnose s javnošću! Znate li što je to? To vam je elegantno ime za momka koji dolazi u grad prije cirkusa i lijepi plakate. Samo što im ja ne govorim da dođu u cirkus. Ja im govorim kako je život lijep zato što postoji cirkus.

Ali stari se strvinar nije dao obrlatiti. Riječi njemu nisu ništa značile. Njegov je mozak radio poput stroja. Pomalo sam počeo shvaćati kako je došao do pozicije na kojoj je sada bio.

– Ja uopće ne sumnjam u vašu sposobnost, mladiću – rekao je. – Samo sam skeptičan prema vašoj kampanji. Izgleda mi nekako na brzinu sklepana i nedorečena, kao da ste više mislili na to kako da

izvučete profit za sebe, a ne kako ćete uspješno izvršiti obavezu prema klijentu.

Čovjek se može neko vrijeme pretvarati, ali onda dođe trenutak kada se mora zaigrati na sve ili ništa.

– Gospodine Brady – nasmiješio sam se. – Ako smijem za sebe zatražiti istu privilegiju potpune otvorenosti koju ste vi sebi dopustili, onda bih vam želio reći da vi nemate blagog pojma o onome o čemu sam ja govorio. I to zato jer vi sebično razmišljate isključivo o tome koliko će ta kampanja donijeti koristi vama osobno, a ne koliko će ona koristiti interesima industrije čelika.

Više sam osjetio nego čuo tiho zgražavanje i komešanje oko stola. Chris je buljio u mene s izrazom negodovanja.

Bradyjev je glas bio varljivo uljudan.

– Nastavite, mladiću.

Zurio sam mu pravo u oči. Možda sam lud, ali učinilo mi se da sam negdje u dubini tih ledenih očiju ugledao iskricu osmijeha.

– Gospodine Brady – tiho sam nastavio. – Vaš je posao čelik, a moj je posao da u javnosti izgradim mišljenje o nekome ili nečemu. Pretpostavljam da vi dobro poznajete svoj posao i kad kupujem neki vaš proizvod, automobil ili hladnjak, računam na to da ste vi u taj produkt ugradili odgovarajuću vrstu metala. Činjenica da vi vodite brigu o kvaliteti, potaći će me da ponovno kupim vaš proizvod.

Okrenuo sam se od njega i pogledao ostale ljude za dugačkim stolom.

– Gospodo – nastavio sam – svi vi u poslovnim knjigama svojih kompanija imate jednu stavku koja se zove dobra volja. Kod nekih ta stavka ne prelazi vrijednost jednog dolara, kod nekih drugih ona možda ima vrijednost od milijun dolara ili više. Ja ne znam kako se u računovodstvu obračunava ta neodrediva stavka. Ja nisam računovođa. Ja prodajem neodredive stvari. Ono što vam ja dajem ne možete uhvatiti u ruku, ne možete to staviti na vagu i izmjeriti, to nisu čavli koje možete prebrojiti i unijeti u inventar.

Zainteresirao sam ih. Vidio sam to po izrazima njihovih lica.

– Ja trgujem tom robom koju vi zovete dobra volja. Ako mi dopustite da se na trenutak prisjetim što su, ne tako davno, ljudi govorili o vašoj industriji, želio bih vas na to podsjetiti. Ta podsjećanja nisu

ugodna ali, nažalost, prijeko su potrebna kao argument za ono o čemu govorim.

– Poslije napada na Pearl Harbor, ovdje, u New Yorku, govorilo se kako su nam Japanci vratili demontiranu konstrukciju nadvožnjaka gradske željeznice iz Devete avenije. Ne ulazeći sada u to, jesu li bili u pravu ili ne, svi su bacali krivicu na vas, industriju čelika, zbog toga što ste im to prodali kao staro željezo. Nije važno koliko se istina razlikovala od tih govorkanja, važno je da je industrija čelika zbog toga bila dugo vremena omražena.

– Vas to tada nije zabrinjavalo. Nije vas zanimalo koliko ćete svojih proizvoda prodati građanima, svi ste u to vrijeme bili usmjereni na ratnu proizvodnju. Ali da vam je zarada tada ovisila o individualnim potrošačima, to bi vam bilo itekako važno. Ja to dobro znam.

Jer mene su četrdesetdruge pozvali u Washington da pomognem u kampanji za prikupljanje metalnog otpada. I jedan od glavnih razloga zbog kojih smo imali muka s tom kampanjom bilo je nepovjerenje ljudi prema industriji. Ljudi nisu bili sigurni što ćete vi učiniti s tim otpadom. Zbog toga smo morali poduzeti široku obrazovnu akciju koju su ljudi na kraju prihvatili. Rezultat te akcije bilo je vraćeno povjerenje i dokinuta sumnja u svrhu prikupljanja otpada. Nakon toga, metalni je otpad počeo redovito pristizati u vaše tvornice.

Zastao sam na trenutak da uzmem daha i otpio gutljaj vode iz čaše koja je stajala preda mnom. Kutkom oka vidio sam da čak i Matt Brady sa zanimanjem sluša moje izlaganje.

– Dobra volja, gospodo – ponovo sam počeo. – To je moj posao. Ja pokušavam pomoći da ljudi o vama steknu lijepo mišljenje. Kao običan prodavač, vjerojatno ne bih uspio prodati čak ni jedan otvarač za boce od deset centi. Ali, ako uspješno obavim ono što je moj posao, ljudi će o vama nakon ove kampanje imati bolje mišljenje nego što ga imaju danas. A ukoliko o vama steknu lijepo mišljenje, postoje veliki izgledi da ćete im mnogo lakše prodavati svoje proizvode. Ne znam uolikoj ste mjeri vi toga svjesni, ali za vas je naklonost potrošača jednako toliko važna koliko je važna za prodavača slatkiša u trgovini na uglu. A sviđalo se to vama ili ne, gospodo, za mene u mojoj vrsti posla, vi niste ništa drugo nego prodavači u najvećoj trgovini slatkiša na svijetu.

Pokupio sam papire sa stola ispred sebe i počeo ih trpati u aktovku. Za mene je sastanak bio završen.

Nisam trebao pogledati Chrisa da na njegovu licu pročitam ono što sam već i sam znao. Tih pola milijuna zelembaća Chris nikad neće proknjižiti kroz svoje knjige ...

Dok smo se spuštali dizalom, Chris nije progovorio ni riječi. Kad smo izišli na ulicu, odjednom mi se zrak učinio hladnim, iako je sijalo sunce. Zadigao sam ovratnik kaputa.

Chris je podignuo ruku i taksi se zaustavio pokraj nas. Već sam htio ući, a onda sam se odjednom predomislio. Pružio sam mu svoju aktovku.

– Ti se vrati u ured, Chrise – rekao sam. – Ja ću se malo prošetati.

Chris je kimnuo, uzeo aktovku i ušao u taksi. Gledao sam za taksijem dok je odlazio, a zatim sam se umiješao u rijeku prolaznika na Petoj aveniji. Spustio sam glavu, zabio ruke u džepove i krenuo u smjeru suprotnom od centra.

Kakva sam ja budala. Trebao sam ipak biti pametniji. Međutim, još uvijek sam mogao uspjeti da nije bilo Matta Bradyja, s onim njegovim hladnim očima i skeptično stisnutim ustima. »*Čuvaj se niskih muškaraca*«, sjetio sam se kako mi je jednom rekao otac.

Sitni muškarci moraju biti lukaviji od drugih kako bi se probili. Tata je imao pravo. Matt Brady je sitan muškarac. I prepreden. Odmah je prozreo moju obmanu. Osjetio sam kako u meni raste mržnja prema njemu. On misli da zna sve, da na sve ima odgovor. Samo što ni sara ne zna koliko se vara. Nitko ne zna sve odgovore.

Ne znam koliko sam dugo tako hodao, ni kojim ulicama, ali kad sam se zaustavio, vidio sam da sam ispred njezinog hotela. Zlatna tabakera bila mi je u džepu još od jutros.

Osjećao sam hladan metal među prstima.

Čekala me pred vratima sobe kad sam izišao iz dizala i krenuo niz hodnik. Čim sam joj ugledao lice, znao sam da me je očekivala.

Ušao sam za njom u sobu, držeći tabakeru u ruci.

– Ovo si namjerno ostavila u mojim kolima – rekao sam.

Ona šutke uzme tabakeru iz moje ruke. Nije potvrdila, ali nije ni zanijekala.

Izbjegavala je moj pogled.

– Hvala, Brade.

– Zašto?

Polako je podignula glavu i pogledala me. Ponovo sam vidio onaj čudan, samotni izraz u njezinim očima. Usne su joj se razdvojile kao da će progovoriti, a onda joj se oči ispune suzama.

Ispružio sam ruke i ona mi padne u naručje kao da je to nešto najprirodnije na svijetu. Naslonila je lice na moje grudi, a ja sam na usnama osjetio slani okus njezinih suza.

Dugo sam je tako držao u naručju i napokon, ona prestane plakati. Glas joj je bio vrlo tih.

– Oprosti, Brade; smirila sam se, neću više plakati.

Gledao sam je kako prelazi iz predsoblja u spavaonicu i ubrzo sam začuo zvuk vode.

Prebacio sam kaput preko stolice i dohvatio telefon.

Posluga je u ovom hotelu bila izvrsna. Upravo sam nalio skoča u čaše, kad se ona vratila iz kupaonice.

Lice joj je bilo umiveno i čisto, a u očima više nije bilo nikakvih tragova suza. Pružio sam joj čašu.

– Popij, ovo će ti dobro doći.

– Žao mi je, Brade – ponovo se ispričala. – Nisam se htjela onako rasplakati.

– Zaboravi na to – rekao sam brzo. Ona žestoko odmahne glavom.

– Mrzim samu sebe kad se rasplačem – insistirala je. – Osim toga, nije fer prema tebi.

Spustio sam se na stolicu, na kojoj sam ostavio kaput.

– Sve je dopušteno u ljubavi i... – započeo sam, ali me izraz na njezinu licu zaustavio u pola rečenice.

Šutke sam otpio gutljaj viskija. Kad mi se alkohol spustio do želuca i razlio u krv, osjetio sam kako mi se živci smiruju. Ona je sjela na stolicu nasuprot meni.

Nikad neću znati koliko smo tako sjedili. Ništa nismo govorili, sve dok nisam ponovo napunio svoju čašu, osjećajući kako mi se tijelom širi mir i zadovoljstvo. Vanjski svijet, posao, sve je to sad bilo daleko, nestalo je čak i razočaranja koje me je sve do malo prije tako teško tištalo.

Kroz prozore iza njezinih leđa vidio sam kako se spušta suton. Glas mi je čudno odjeknuo kroz sobu. Podigao sam čašu i zagledao se u nju. Riječi su mi same potekle s usana. Uopće ih nisam očekivao.

– Volim te, Elaine.

Spustio sam čašu i pogledao je. Ona je polako kimnula glavom.

– I ja tebe – odgovorila je.

Shvatio sam zašto je kimnula glavom. Činilo se kao da smo izrekli nešto što smo oboje znali od trenutka kad smo se prvi put sreli. Nisam se pomakao sa stolice.

– Ne znam kako se to dogodilo, ni zašto.

– To nije važno – prekinula me je. – Ali od trenutka kad sam tebe ugledala, počela sam ponovo živjeti. Bila sam tako osamljena.

– Sad više nisi sama – rekao sam.

– Nisam? – tiho je upitala.

Zagrlili smo se nasred sobe; u meni je buktjela vatra.

Osjećao sam kako mi se mišići napinju, pulsirajući gotovo zaboravljenom strašću.

Moje ruke kao da su bile obuzete nekakvom svojom, neovisnom snagom i držale su je čvrsto privijenu uz mene dok su moji prsti istraživali tajne njezine haljine. Njezine grudi, oslobođene, iskočile su prema meni, bradavice su joj bile vrele i tvrde pod mojim prstima.

Kleknuo sam i zario glavu među njezine uzbibane dojke.

Njezini su se prsti zapleli o moju kosu i bol mi se iz korijena kose spustio do lica.

Podigao sam lice prema njoj.

Njezine su me oči gledale, zamagljene, obnevidjele; samo su joj se usne micale.

– Ne, Brade, ne. Molim te prestani. Za to postoji jedna grozna riječ.

Brzo sam ustao i podigao je u naručje. Njezine su dojke sjale poput svile dok su se dizale i spuštale od njezina daha. Glas mi je bio promukao kad sam progovorio, gledajući je u oči.

– Za ovo ne postoji nikakva riječ. Ovo se nikad nikome ranije nije dogodilo. – Pritisnuo sam svoja usta na njezina i ponio je u spavaću sobu. – Samo nama.

Njezine su usne bile tople i drhtave, a onda je drhtanje polako nestalo i ostala je samo toplina. Izgledala je poput statuete od stare bjelokosti, a rumenilo sutona obojilo joj je kožu zlaćanim odsjajem.

Tijelo joj je reagiralo poput vatre koja je dugo bila zapretana i u sekundi smo se našli u svom vlastitom svijetu, na oblaku iznad mjeseca, jureći brže od svjetlosti, poput interplanetarne rakete.

Pronašao sam svojim usnama njezina usta, a njezini mi zubi podariše okus krvi.

Komet me uhvatio u struju svog leta, a zatim je eksplodirao u meni poput zvijezde koja se rađa. Nastupio je iznenađujući trenutak smirenja, a onda, dok sam padao u ponor bez dna, glavom mi sinu luda misao.

Kakav način da se osvetim Mattu Bradyju što me oštetio za pola milijuna dolara!

9

Probudio me šum vode. Ležao sam mirno, puštajući da mi se oči naviknu na nepoznatu tamu. Instinktivno sam posegnuo za cigaretama. Nisu bile na uobičajenom mjestu. Tek tada sam shvatio gdje se zapravo nalazim.

Pomaknuo sam se do ruba kreveta i sjeo. Upalio sam svjetiljku na noćnom ormariću i pogledao na sat. Devet sati. Marge će biti zabrinuta. Dohvatio sam telefon i izdiktirao službenici na centrali svoj kućni broj.

Čuo sam kako okreće broj kad su se otvorila vrata kupaonice i Elaine ušla u sobu.

Stajala je tamo za trenutak, gledajući me, uokvirena svjetlom iza sebe. Omotala je jedan mali ručnik oko glave i velikim uvila tijelo.

– Javljaš se kući? – Izrekla je to više kao tvrdnju, nego kao pitanje.

Kimnuo sam. Ništa nije rekla. Upravo tada Margin glas odjekne u slušalici.

– Brade?

– Da, ja sam – odgovorih. – Je li sve u redu, dušo?

– Da, Brade. Gdje si tako dugo? Brinula sam se.

– Ne trebaš se brinuti – rekao sam u telefon, ne skidajući pogleda s Elaine koja je još uvijek stajala u dovratku kupaonice. – Malo sam popio.

– Siguran si da je s tobom sve u redu? – upitala je. – Nekako mi čudno zvučiš.

– Rekao sam ti da je sve u redu – nestrpljivo sam odgovorio. – Samo sam popio nekoliko čašica.

Elaine se povuče natrag u kupaonicu i zatvori vrata za sobom. Dohvatio sam cigaretu i pokušao je pripaliti.

– Gdje si sada? – upita Marge. – Iz ureda su nazivali cijelo popodne, nigdje te nisu mogli naći.

– Sad sam u jednom baru na Trećoj aveniji – slagao sam. – Zbog čega su me tražili?

– Ne znam – odgovori ona. – Chris mi je rekao da se radi o nečem u vezi s Institutom za čelik. Rekao je da ga nazoveš kući. – Oklijevala je na trenutak. – Što se dogodilo, Brade?

Nije ispalo baš tako dobro, zar ne?

– Ne, nije – odgovorio sam zlovoljno.

Mogao sam zamisliti njezin ohrabrujući osmijeh.

– Nemoj biti nesretan zbog toga, Brade. Nije to toliko važno. Preživjet ćemo i bez toga.

– Da – rekao sam.

– Chris je rekao da bi trebao oputovati u Pittsburgh, do njihova glavnog ureda. Nije još znao zasigurno kad sam s njim posljednji put razgovarala, ali ja sam za svaki slučaj spakirala tvoju torbu i poslala ti je u ured, ako ti bude trebala. Hoćeš li ga sad nazvati?

– Hoću – odgovorio sam.

– Nadam se da nisi previše popio – rekla je. – Znaš kako ti je loše kad pretjeraš.

– Nisam pretjerao – odgovorio sam. Odjednom sam želio što prije završiti taj razgovor. – Nazvat ću sad Chrisa i odmah ću ti javiti što je na stvari.

Spustio sam slušalicu, a njezin mi je pozdrav još zvonio u ušima. Kao da je to bio dogovoreni signal, Elaine otvori vrata kupaonice i uđe u sobu.

– Nisi se trebala povući – rekao sam. – Nije to bio razgovor koji ti ne bi trebala čuti.

Zamišljeno me gledala velikim očima.

– Nisam mogla stajati ovdje i slušati te kako lažeš.

Pokušao sam se našaliti.

– Kukavica si, ha?

Preko njezina lica preleti sjenka.

– Kukavica sam – reče ozbiljno. – To sam ti već rekla.

Posegnuo sam za njom, ali ona zaobiđe moju ispruženu ruku.

– Moraš obaviti još jedan razgovor, zar ne? – naglašeno upita.

– To može pričekati – odgovorio sam i uhvatio je. Poljubio sam je u usta. Osjećao sam toplinu njezina tijela kroz čupavo tkanje ručnika.

Rukama mi se ovije oko vrata.

– Brade. Dragi Brade.

Poljubio sam je u jamicu između ključnih kostiju gdje je još uvijek bilo nekoliko kapljica vode od tuširanja.

– Volim te, Elaine – šapnuo sam. – Kao što nikad nikoga još nisam volio, kao što nikad nisam mislio da ću nekoga voljeti.

Čuo sam njezin zadovoljni uzdah dok se privijala uz mene.

– Govori mi, Brade, govori mi. Uvjeri me da mi ne lažeš, da se ne poigravaš sa mnom.

Reci mi da me voliš isto toliko koliko ja tebe volim. Reci mi. Pokaži mi.

Učinio sam i jedno i drugo.

Chrisov glas zvučao je uzbuđeno kad sam ga napokon nazvao.

– Gdje si, dovraga?

– Pio sam – kratko sam odgovorio. – Što je, što se događa?

– Cijelo popodne pokušavam stupiti u vezu s tobom – reče on. – Brady te želi vidjeti u svom uredu u Pittsburghu sutra ujutro.

Njegovo uzbuđenje počelo se prenositi na mene. Stara me vještina izgleda ipak nije napustila. Kakva sam budala bio što sam pobjegao s igrališta, ne čekajući na odluku suca.

– Oдох odmah kupiti avionsku kartu – rekao sam.

– Ja sam ti je već kupio – odvrati Chris. – Čeka te na aerodromu, pod tvojim imenom.

Let 104, u jedanaest i petnaest. I torba ti je već na aerodromu, u garderobi.

Pogledao sam na sat. Već je bilo blizu deset sati. Morat ću požuriti.

– U redu, Chrise. Krećem.

U glasu mu je zazvučalo olakšanje.

– Vрати se kući sa šunkom, šefe. Ako nam pribaviš taj posao, priklat ćemo masno svinjče.

– Svinjetina je za seljake – nacerio sam se. – Odaberi neko tusto tele.

Spustio sam slušalicu i okrenuo se prema Elaine.

– Čula si? – upitao sam.

Ona kimne, a kosa joj se razlije bijelim jastukom.

– Požuri – reče. – Nemaš mnogo vremena.

– Ti požuri – nasmiješio sam se – spakiraj na brzinu nekoliko stvari. Ideš sa mnom.

Ona iznenađeno sjedne u krevetu.

– Ne budi lud, Brade. Ne možeš to učiniti.

Već sam navlačio košulju.

– Lutkice – rekao sam, šaleći se – ti me još ne poznaješ. Ja sve mogu. Ti mi donosiš sreću i ne puštam te više iz vida, sve dok ovaj posao ne bude ugovoren, potpisan i zapečaćen.

Dok je Elaine pakirala putnu torbu, nazvao sam Marge.

– Hvatam avion u jedanaest i petnaest za Pittsburgh – rekao sam.

– Čudila sam se zašto me odmah nisi ponovo nazvao – reče Marge.

– Nisam mogao – na brzinu sam slagao. – Chrisov je telefon bio stalno zauzet. Tek sam ga sada ulovio. Brady me hoće vidjeti.

– Divno – nasmijala se u telefon. – Tako sam ponosna na tebe, Brade. Znala sam ja da ćeš ti uspjeti.

Chris se za sve pobrinuo. Na mojoj torbi bilo je prikopčano pismo s informacijom da je za mene rezervirao apartman u hotelu *Brooke* u Pittsburghu. Prijavili smo se na recepciji pa krenusmo u sobu oko dva sata ujutro.

Elaine je stajala nasred salona, dok je hotelski poslužitelj provjeravao da li je u apartmanu sve u redu. Kad mi je napokon prišao i pružio mi ključ, dao sam mu jedan dolar i vrata su se zatvorila za njim.

Okrenuo sam se prema njoj i nasmiješio se.

– Ma koliko skroman bio, dom je uvijek drag i mio.

Ništa mi nije odgovorila.

– Lutkice, nemoj se tako mrštiti – rekao sam. – Pittsburgh nije baš toliko loš.

Napokon je progovorila.

– Mora biti da sam luda kad sam ti dopustila da me dovedeš ovamo. Što će biti ako sretniš nekog poznatog?

– A ako ti sretniš nekog poznatog? – odvratio sam pitanjem.

– Ja ne moram nikome ništa objašnjavati – odgovori ona. – Ali ti...

Nisam joj dopustio da dovrši.

– Pusti mene da brinem svoju brigu.

– Ali Brade – protestirala je. – Ti ne znaš kakvi su ljudi, što su u stanju reći ili učiniti...

– Briga me – ponovo sam je prekinuo. – Fućka mi se za ljude. Jedino do čega mi je stalo, to si ti. Hoću da te imam blizu, uz mene. Ne želim se rastajati od tebe, sad kad sam te našao. Odveć sam vremena potratio čekajući na tebe.

Prišla mi je i privila se uz mene, istražujući pogledom moje lice.

– Brade, ti doista misliš to što govoriš, zar ne?

Kimnuo sam.

– Ovdje smo, zar ne? To ti je dovoljan odgovor.

Još uvijek me gledala. Ne znam što je to tražila na mom licu, ali izgleda da je vidjela ono što je željela, jer se naglo okrenula i pošla prema spavaćoj sobi. Moj ju je glas zaustavio prije nego što je došla do vrata. Okrenula se da me pogleda.

– Čekaj malo, Elaine – rekao sam. – Moramo se držati reda.

Nato je podigoh u naručje i prenijeh preko praga.

10

Upravna zgrada nalazila se odmah iza ograde od čelične žice kojom je bio opasan tvornički krug. Iza upravne zgrade ležale su crne, čađom prekrivene zgrade ljevaonica s visokim dimnjacima iz kojih je dim i plamen suklijao prema vedrom, plavom nebu.

Uniformirani službenik osiguranja zaustavio me čim sam ušao kroz vrata.

– Zovem se Rowan i idem gospodinu Bradyju – rekao sam mu.

– Imate propusnicu? – upitao je. Zanimljivo sam odmahnuvši glavom.

– Dogovoreni sastanak?

– Da.

On dohvati telefon sa stola blizu vrata i prošapće nešto u slušalicu, ali me je pritom i dalje pažljivo motrio. Pripalio sam cigaretu dok sam čekao da me propusti u zgradu.

Uspio sam povući samo jedan dim kad je on spustio slušalicu.

– Poći ćete ovim dizalom, gospodine Rowan – reče uljudno i pritisne dugme na zidu.

Vrata dizala se otvore. Unutra je stajao drugi uniformirani službenik osiguranja.

– Gospodin Rowan u ured gospodina Bradyja – reče prvi službenik osiguranja dok sam ulazio u dizalo.

Vrata se zatvore za mnom i dizalo se počne uspinjati. Pogledao sam službenika u dizalu.

– Uz ovakvo osiguranje osjećam se kao da sam došao vidjeti predsjednika – našalio sam se.

– Gospodin Brady je predsjedavajući Upravnog odbora – odgovori službenik osiguranja ozbiljnim glasom.

Zaustio sam da mu kažem kako sam ja mislio na predsjednika Sjedinjenih Država, ali slutio sam da on ne bi shvatio ironiju i nisam ništa rekao. Dizalo se zaustavi i vrata se otvore. Izišao sam.

Slijedio me u stopu.

– Ovuda, gospodine.

Poveo me niz pusti, mramorom opločeni hodnik, mimo niza drvenih vrata. Između vrata bile su postavljene električne svjetiljke u obliku baklji u ruci kipa izrađenog u klasičnom grčkom stilu. Imao sam osjećaj da će se svakog trena otvoriti jedna od tih vrata i da će

iznutra iziđi pogrebnik koji će nas odvesti do dvorane s posmrtnim ostacima.

Službenik osiguranja zastane ispred jednih vrata, tiho pokuca, otvori ih i pokretom ruke pozove me da uđem. Žmirkao sam kad sam iz polumračnog hodnika ušao u jarko rasvijetljenu sobu. Čuo sam kako su se vrata iza mene tiho zatvorila.

– Gospodin Rowan? – upitno me pogledala djevojka iza velikog, polukružnog stola u središtu prostorije.

Kimnuo sam i pošao prema njoj. Ona ustane i obiđe stol.

– Gospodin Brady je trenutno zauzet i moli vas da ga ispričate. Hoćete li biti tako ljubazni da pričekate u prijemnoj sobi?

Tiho sam zviznuo. Nakon ovoga što sam vidio, nitko mi više ne može tvrditi da Matt Brady ima na umu samo čelik. Kad bi to bilo točno, ne bi imao ovakvu lutku za sekretaricu. Ovo je dijete imalo pluća s kojima je mogla osvojiti svjetski rekord u ronjenju.

– Da li baš moram? – nasmiješio sam se.

Mogao sam prištedjeti osmijeh jer se ona hladno okrenula i povelala me prema nekim drugim vratima. Išao sam za njom, uživajući u ritmičkom zibanju bokova. Ova ženska zna što ima i to ne skriva. Naprotiv. Pri pogledu na ovo čvrsto, uzbibano meso, svakom su zdravom muškarcu morale rasti zazubice. Ona otvori vrata.

Stao sam i pogledao je.

– Kako to da vi nemate na sebi uniformu kao oni privatni cajkani? – upitao sam.

Nije se nasmiješila.

– Izvolite – ukočeno je rekla. – Ukoliko vam nešto zatreba, samo me pozovite.

– Stvarno? – nacerio sam se.

Po prvi put se na njezinu ledenom licu pojavio nekakav izraz. Izgledala je zbunjena.

Glasno sam se nasmijao.

– Mislio sam: zaista vas smijem pozvati? – objasnio sam.

Zbunjenosti nestane.

– Naravno – reče. – U kutiji na stolu naći ćete cigare i cigarete. Časopisi i novine su na polici pokraj stola. – Zatvorila je vrata prije nego što sam bilo što uspio reći.

Osvrnuo sam se naokolo. Soba je bila luksuzno i primjerno uređena. Zidovi su bili obloženi hrastovim drvetom, a teško je pokućstvo bilo udobno i presvučeno kožom.

Sagovi su bili tako debeli da sam imao osjećaj da su mi noge upale u njih do članaka.

Pogled mi je privukla skupina lijepo uokvirenih fotografija koje su visjele na zidu nasuprot vratima.

Otišao samo do njih da ih pogledam. Spazio sam neka poznata lica. Bilo je ukupno sedam fotografija i na svakoj je bila vlastoručno ispisana posveta Mattu Bradyju. Na svih sedam fotografija bili su predsjednici SAD-a. Woodrow Wilson, Harding, Coolidge, Hoover, F.D.R., Truman i Eisenhower.

Ugasio sam cigaretu u pepeljari. Nikakvo čudo što se onaj cajkan u dizalu nije nasmijao mojoj šali. Predsjednici dolaze i prolaze, a Matt Brady ostaje zauvijek. Sjeo sam i zagledao se u fotografije. Opasan je taj Matt Brady. Lukavac. Nije ove fotografije objesio u svom uredu kao što bi drugi učinili, tako da se njima može pohvaliti ili ih zanemariti, ovisno o tome kakav dojam želi postići kod svojih posjetilaca. Objesio ih je ovdje, u čekaonici, kao da je htio naznačiti kako im je tu pravo mjesto.

Počeo sam se pitati što ja, zapravo, ovdje radim. Netko tko ima tako visoko razvijen smisao za psihologiju, kao što ga je po svemu sudeći Matt Brady imao, nema nikakve potrebe za momkom kao što sam ja. Pogledao sam na sat. Već sam sjedio ovdje otprilike pet minuta. Ako sam ga dobro procijenio, pustit će me da čekam deset minuta, prije nego što me pozove. Deset minuta bi trebalo biti dovoljno da me u potpunosti iscrpi psihološki efekt čekaonice.

Nacerio sam se. Na trenutak mu je zamalo uspjelo da me impresionira. Ali dvojica mogu igrati tu igru. Ustao sam i otvorio vrata.

Djevojka me iznenađeno pogledala. Uzeo sam s police jedan časopis.

– Gdje je toalet? – upitao sam.

Ona pokaže rukom na vrata nasuprot čekaonici. Pošao sam brzim korakom prema njima. Kad sam otvorio vrata zahoda, doviknula je za mnom.

– Ali, gospodin Brady će za koju minutu biti slobodan.

– Zamolite ga da pričeka – rekao sam i brzo zatvorio vrata.

Ostao sam u kabini gotovo deset minuta, a onda sam čuo kako se vrata otvaraju i netko ulazi. Vrata kabine nisu dopirala do poda, tako da sam mogao vidjeti par muških cipela kako su oklijevajući zastale ispred kabine. Bile su to policijske cipele. Nisam trebao vidjeti sivu manžetu uniforme da znam tko je pred vratima. Nasmiješio sam se i šutio.

Nekoliko sekundi kasnije, cipele se udalje i vrata zahoda ponovo zalupe.

Dugo je trebalo, ali napokon se ispunila jedna od proročkih izjava moga oca. Sjetio sam se kako je nekoć znao reći majci kako mene samo policija može izvući iz zahoda.

Sjedio sam na poklopcu školjke i listao časopis. Otprilike pet minuta kasnije, vrata se ponovo otvore. Pogledao sam ispod vrata. Par malih, uglačanih crnih cipela prošao je ispred kabine. Zlobno sam se nasmiješio. Ova runda je moja.

Brzo sam spustio časopis na pod. Sekundu kasnije, izišao sam iz kabine i uputio se prema umivaoniku.

Sitan je starac stajao tamo i upitno me pogledao. Nasmiješio sam mu se, glumeći iznenađenje.

– Gospodine Brady – rekao sam. – Kako lijep ured imate!

Bradyjeva je soba bila dovoljno velika da bi mogla poslužiti kao predvorje Radio City Music Halla. Bila je smještena na uglu zgrade pa su dva zida imala velike prozore kroz koje se pružao pogled na niz zgrada što su na krovovima redom nosile velike ploče od nerđajućeg čelika s natpisom Udružene čeličane. Njegov je stol bio smješten u kutu, gdje su se sastajala dva prozora. Ispred stola bile su poredane tri niske stolice, okrenute prema stolu. Na suprotnoj strani prostorije nalazio se dugačak stol za sastanke sa deset stolica, a uza zid bez prozora stajala je dugačka počivaljka. Ispred počivaljke nalazio se niski stol s mramornom pločom i još dvije stolice.

Brady me ponudi da sjednem i ode za pisaći stol. Šutke je sjeo i zagledao se u mene.

Čekao sam da on prvi progovori. Njegovo me prvo pitanje malo iznenadilo.

– Gospodine Rowan, koliko imate godina?

Znatiželjno sam ga pogledao.

– Četrdeset tri – odgovorio sam.

Sljedeće pitanje bilo je također neuobičajeno.

– Kolika vam je godišnja zarada?

– Trideset pet tisuća – brzo sam odgovorio, kako bih izbjegao napasti da slažem.

On šutke kimne i zagleda se u stol ispred sebe. Na stolu su ležale neke strojem ispisane stranice. Izgledalo je kao da proučava ono što na njima piše. Čekao sam da nastavi razgovor. Nakon nekog vremena, podigao je glavu i pogledao me.

– Da li znate zbog čega sam vas pozvao? – upitao je.

– Mislio sam da znam – iskreno sam odgovorio. – Ali sada više nisam siguran.

Sumorno se nasmiješio.

– Ja volim otvoreno razgovarati, mladiću – rekao je. – Zato neću tratiti vrijeme na uvod. Kako bi vam se sviđalo zarađivati šezdeset tisuća godišnje?

Nervozno sam se nasmijao. Kako se ovaj momak razbacuje brojkama, činilo mi se kao da sam se ponovo našao među političarima u Washingtonu.

– Sviđalo bi mi se – rekoh.

Brady se povjerljivo nagne prema meni.

– Jučer ste na sastanku izložili vaš plan kampanje za industriju čelika. Sjećate se ?

Kimnuo sam. Nisam se usuđivao ništa reći. Dakako da sam se sjećao. Sjećao sam se i toga da on nije imao visoko mišljenje o mom planu.

– U vašem je izlaganju bilo nekoliko slabih mjesta – nastavio je. – Ali mislim da je u načelu bilo u redu.

Oprezno sam ispustio zadržani dah. Riba se ipal\$, upecala. Osjetio sam kako mi, se tijelom širi ugodan osjećaj trijumfa.

– Drago mi je da tako mislite, gospodine – brzo sam rekao.

– Kad sam odlazio sa sastanka, moram priznati, bio sam pomalo ljut – reče on, još uvijek povjerljivim tonom. Gledao me pravo u oči. – Zbog vaših optužbi.

– Žao mi je zbog toga, gospodine – hitro sam rekao. – Rekao sam to samo zato...

On dobrohotno podigne ruku, prekidajući me.

– Ne trebate ništa reći. Priznajem da sam vam dao razloga da tako reagirate. Ali ono što ste rekli ostavilo je na mene povoljan dojam. Vi ste tamo bili jedini koji se usudio nazvati stvari pravim imenom. – Suho se osmjehnuo. – Prošlo je mnogo vremena otkad je bilo tko tako sa mnom razgovarao.

Brzometno sam razmišljao. Nisam imao pojma što taj stari vrag zapravo hoće i jednostavno sam šutio. Još nikoga nisu objesili zato što je šutio.

On mahne rukom prema prozorima iza sebe.

– Vidite li ovo, gospodine Rowan? – rekao je. – To su Udružene čeličane, a ovo tu još nije sve. Postoji još dvadeset ovakvih ljevaonica širom Sjedinjenih Država. To je jedna od najvećih korporacija na svijetu... a ja sam je doveo do toga što je ona danas. Mnogi su ljudi osuđivali moje metode, ali to nije važno. Važno je da sam ja ostvario svoj san. Od svoje dvanaeste godine, kad sam počeo raditi u ljevaonici kao raznoslač vode, čelik je bio moja hrana, moje piće i moj san.

Protiv svoje volje, morao sam priznati da me ovaj sitni čovjek doista impresionirao.

Iz njegova je glasa izbijao gotovo religiozni žar. I dalje sam šutio.

– I tako, kad ste rekli kako ja sebično mislim na interese moje korporacije, bili ste apsolutno u pravu. I ne mislim se zbog toga ispričavati. Previše dugo razmišljam na taj način i previše sam star da bih se sada mijenjao.

Još uvijek mi nije bilo jasno što smjera. Čekao sam. On se zavalio u stolici i pogleda me. Posegnuo sam za cigaretom i pripalio je. Pustio me je da povučem jedan dim, a onda je nastavio. Sva sreća da je tako postupio, jer ono što je rekao gotovo me zbacilo sa stolice.

– Svidate mi se, gospodine Rowan – tiho je rekao. – Zato što ste slični meni. Sve ono što ste za mene rekli, važi i za vas. Tvrdi ste. Sebični. Bezobzirni. Ali ja bih to sažeo u jednu riječ: realni. Vi shvaćate i priznajte zakone opstanka. Zato sam vas pozvao ovamo.

Spreman sam ponuditi vam posao potpredsjednika i direktora za odnose s javnošću uz plaću od šezdeset tisuća godišnje. Potreban mi je čovjek s vašim talentom za organizaciju.

Hoću da za Udružene čeličane učinite ono što ste planirali učiniti za industriju čelika.

Duboko sam povukao dim iz cigarete i pridržao se za stolicu.

– A što će biti s kampanjom za industriju čelika? – upitao sam.

Kratko se nasmijao.

– Neka se sami brinu za svoju kampanju – zajedljivo je rekao.

Šutio sam. Ovo je bila životna šansa. Cijelog života čekao sam na ovakvu ponudu. A sad, kad sam je stvarno dobio, nisam mogao vjerovati.

Matt Brady ponovo progovori. On je, čini se, moju šutnju shvatio kao pristanak. Na licu mu se opet ukazao onaj neveseli osmijeh. Prsti su mu kuckali po papirima na stolu.

– Gospodine Rowan, ovdje preda mnom je cjeloviti dosje o vašem životu, s podacima koje sam uspio prikupiti preko noći. Kao što vidite, ja volim biti dobro obaviješten o mojim suradnicima i prema informacijama koje sam dobio, morao bih s vama porazgovarati o jednoj sitnici.

Upitno sam ga pogledao. Još uvijek mi se vrtjelo u glavi. O čemu on to sada govori?

On pogleda u papire i nastavi.

– Izvještaji o vašem radu više su nego zadovoljavajući i u vezi s tim nemam potrebe da vam nešto govorim. Vaš je obiteljski život također u redu. Međutim, moram vas upozoriti na jedan aspekt vašeg osobnog života.

Odjednom sam se ohladio.

– Na što mislite, gospodine Brady?

– Sinoć ste došli u hotel *Brooke* s jednom ženom koja nije vaša supruga, gospodine Rowan. To je s vaše strane bio vrlo indiskretan potez. Svi suradnici Udruženih čeličana pod stalnim su nadzorom.

Naglo sam se rasrdio. Koliko dugo me već motre? Možda je njegova ponuda zapravo ucjena, hoće me potplatiti da ostavim Elaine?

– Pod čijim nadzorom, gospodine Brady? – hladno sam upitao. – Koga bih ja mogao toliko zanimati da bi nadzirao što radim?

– Svatko tko je u bilo kakvoj vezi s industrijom čelika u Pittsburghu mora očekivati da se motri na svaki njegov korak, gospodine Rowan – reče Brady.

Moram saznati što piše u tim papirima.

– Pretpostavljam da su vam vaši špijuni rekli također i kako se zove dama koja je došla sa mnom? – upitao sam.

Hladno me pogledao.

– Mene nimalo ne zanimaju imena vaših ljubavnica, gospodine Rowan. Spomenuo sam to isključivo zbog naše buduće suradnje.

Ustao sam.

– Gospodine Brady, iznašao sam da me vaša ponuda ne zanima.

On je također ustao.

– Mladiću, ne budite glupi – brzo je rekao. – Nijedna žena na svijetu nije toga vrijedna.

Nasmijao sam se. Pitao sam se što bi rekao kad bi znao da je žena o kojoj govorimo njegova nećakinja.

– To nema nikakve veze s mojom odlukom, gospodine Brady – hladno sam mu odgovorio. Otišao sam do vrata i otvorio ih.

Službenik osiguranja, koji je sjedio ispred vrata, naglo skoči na noge. Začudo me pogledao. Okrenuo sam se prema sitnom starcu koji je stajao za golemim stolom.

– Pretjerali ste malo s ovim žandarima, gospodine Brady – rekao sam, – Čak ni Gestapo nije mogao pomoći Hitleru kad je zagustilo.

11

Izletio sam na ulicu bijesan kao ris. Sunce me je načas zaslijepilo, tako da sam počeo žmirkati. Malo dalje niz ulicu ugledao sam koktel-bar, *Oscar's*. Privukla me svjež, zamračena prostorija. Progurao sam se kroz okretna vrata.

Bio je to jedan od onih koktel-barova koji u svom sklopu imaju i mali restoran.

Uputio sam se pravo prema baru i popeo se na stolicu. Bar je bio krcat ljudima iz Udruženih čeličana. Vidio sam to po plastičnim identifikacijskim karticama prikopčanim na odjeći. Ovdje je očigledno navraćala upravna administracija; radnici iz ljevaonice vjerojatno su odlazili u neki drugi, jeftiniji bar.

Barman mi priđe.

– Dupli Black Label s ledom – rekao sam. – I koricu limuna.

On ubaci tri kockice leda u čašu i stavi je preda me. Zatim potraži na polici bocu viskija Black Label i napuni tričtvrta čaše. Nakraju uhvati prstima komadić limunove kore, izvije je iznad čaše i spusti u piće.

– Dolar i pol – reče.

Ovi ili ne drže do napojnica ili naveliko razvodnjavaju piće. Bacio sam petaka na bar i uzeo čašu.

– Tjeraj tako dok traje lova – rekao sam. Trebalo mi je vremena za razmišljanje.

Mučili su me oni papiri na Bradyjevu stolu. Onaj tko je sastavio taj izvještaj mogao bi znati da je sa mnom Elaine. To ne bi bilo dobro. Matt Brady je mogao prijeći preko onoga što sam mu rekao, ali mi sigurno ne bi oprostio što sam s njom. Žrtvovao bih ne znam što da saznam tko je napisao taj izvještaj.

Pomislio sam na Elaine, koja me sad čeka u hotelu. Prisjetio sam se kako me umirivala jutros za doručkom. Bio sam nervozan. Želudac mi je treperio od nervoze.

– Mirno, dečko, samo mirno – rekla mi je, shvaćajući moju nervozu.

– Stric Matt nije nikakvo čudovište. Neće te pojesti. Samo hoće s tobom porazgovarati o poslu.

Protiv svoje volje sam se nasmiješio. Možda je to Mattu Brady ju samo jedan u nizu poslova, ali za mene je to bio posao života.

Nagnuo sam čašu i osjetio da je na dnu ostala gotovo sama voda. Šutke sam pokazao barmanu da mi ponovo nalije. Prva čaša uopće nije djelovala, kao da sam piće prolio kroz prozor. Pogledao sam na sat. Dva sata. Maska mi je bila pomisao da se moram vratiti u hotel i reći joj što se dogodilo.

Upravo sam započeo piti svoj drugi dupli viski kad sam pogledao u zrcalo iza bara.

Učinilo mi se da mi se neka ženska nasmiješila. Nisam pogriješio. Ona cura u ogledalu nije skidala pogleda s mene i ponovo se nasmiješila.

Okrenuo sam se na stolici i uzvratio joj osmijeh. Ona me pozove pokretom ruke i ja uzmem čašu, te odem do njezina stola. Bila je to Bradyjeva sekretarica. Osjetio sam malu napetost. Razvukao sam usta u gorke osmijeh.

– Kako to da vam je stari dao pauzu za ručak? – upitao sam. – Da mu Ministarstvo rada nije poslalo opomenu?

Ona nije prihvatila moju šalu.

– Gospodin Brady uvijek odlazi iz ureda u pola dva – rekla je. – I više se ne vraća.

Još uvijek znam prepoznati poziv kad mi ga netko uputi. Spustio sam se u stolicu pokraj nje.

– Odlično – rekao sam. – Ne volim piti sam.

Djevojka se nasmiješi.

– Prije nego što je otišao kući, nazvao je vaš hotel i ostavio poruku.

– Recite mu neka se nosi – ratoborno sam rekao. – Ne želim s njim imati posla.

Ona podigne ruku kao da se brani od udarca.

– Nemojte se na mene ljutiti, gospodine Rowan – reče. – Ja samo radim kod njega.

Imala je pravo. Glupo sam se ponio.

– Oprostite, gospođice... ovaj... gospođice...?

– Wallace – odgovori ona. – Sandra Wallace.

– Gospođice Wallace – uljudno ponovim. – Dopustite mi da vas počastim jednim pićem. – Mahnuo sam rukom konobaru i upitno je pogledao.

– Vrlo suhi martini – reče ona. Konobar ode i ona me pogleda. – Mogu vam reći da ste simpatični gospodinu Bradyju.

– Baš dobro – odgovorili. – On meni nije.

– On bi htio da radite za njega. Bio je siguran da ćete pristati. Čak je naredio pravnom odjelu da sastave ugovor.

– Da li on potpisuje ugovor i sa svojim špijunima? – upitao sam.

Konobar je donio piće i ponovo se udaljio. Uzeh svoju čašu i podignem je prema njoj.

– Jedini posao koji sam spreman prihvatiti od gospodina Bradyja jest taj da gledam vas – rekao sam.

Ona se nasmije.

– Vi ste ludi.

– Sto gradi – rekoh. – Čak mi za to ne bi trebao ništa platiti.

– Hvala, gospodine Rowan – reče ona, podižući čašu.

– Brad. Kad mi netko kaže »gospodine«, uvijek se okrenem. Uvijek mislim da se obraćaju mom ocu.

– U redu, Brade – nasmiješi se ona. – Međutim, prije ili kasnije, morat ćete se na to naviknuti i činit ćete ono što vam on naredi.

– Čuli ste što sam rekao kad sam izlazio iz ureda – rekoh. – Ne treba mi njegov smrdljivi posao.

Na njezinu licu ukaže se čudan izraz. Kao da je to već mnogo puta čula.

– Već će vas on pridobiti, Brade – tiho je rekla. – Ne znate vi njega. Matt Brady uvijek postigne ono što naumi.

U mom alkoholom zamagljenom mozgu odjednom nešto kvrcne.

– Vi njega ne podnosite? – upitao sam. Ona spusti glas gotovo do šapata.

– Mrzim ga.

Glava mi se namah razbistrila.

– Zašto onda ne odete? Ne morate raditi za njega. Možete potražiti posao negdje drugdje.

– Od svoje jedanaeste godine, od trenutka kad je moj otac poginuo u ljevaonici, znala sam da ću biti njegova sekretarica.

Zainteresirao sam se.

– Kako to?

– Moja majka je otišla k njemu povevši mene sa sobom. Ja sam bila prilično razvijena za svoje godine, a njegovu pogledu nikad ništa ne izmiče. Sjećam se kako je obišao oko stola i uzeo me za ruku. Čak se sjećam kako su mu hladni bili prsti dok mi je držao ruku i

govorio s mojom majkom. *»Ne brinite se, gospođo Wolenciwicz«,* rekao je. *»Dat ću vam dovoljno novca za život, a kad Alexandra poraste, može doći ovamo i raditi za mene. Možda čak i kao moja sekretarica.«* Nije zaboravio što je obećao. Povremeno je nazivao majku i raspitivao se kakvu školu pohađam i s kakvim uspjehom. – Djevojka uhvati čašu s martinijem i zagleda se u nju. – Kad bih otišla od njega, on bi se pobrinuo da nigdje ne dobijem posla.

– Čak i kad biste otišli u neki drugi grad? – upitao sam.

Gorko se nasmiješila.

– Pokušala sam to jednom. Bez mnogo buke potrudio se da izgubim posao, a onda mi je velikodušno ponudio da se vratim k njemu.

Otpio sam gutljaj viskija. Nije mi prijao. Spustio sam čašu. Dosta mi je bilo alkohola za danas. Duboko sam udahnuo.

– On vas izdržava? – izravno sam upitao. Ona odmahne glavom.

– Ne – odgovori. – Mnogi ljudi tako misle, ali on sa mnom nikad još nije razgovarao o bilo čemu drugom osim o poslu. – Pogledala me. Djelovala je zbunjeno, kao da me moli da joj objasnim o čemu se radi. – Ja to jednostavno ne razumijem – dodala je.

Zurio sam u nju šutke gotovo cijelu minutu prije nego što sam progovorio.

– Da li i vas nadzire? – upitao sam.

– Ne znam – odgovori ona. – Katkad mi se čini da me nadzire, a katkad opet mislim da me ne nadzire. On ni u koga nema povjerenja.

Imao sam osjećaj da mogu imati povjerenja u ovu curu.

– Da li ste možda vidjeli izvještaj koji on ima o meni?

Odmahnula je glavom.

– To je stiglo iz personalnog istražnog ureda. Takvi se izvještaji predaju osobno njemu, u zatvorenoj omotnici.

– Da li bih nekako mogao doći do kopije? – upitao sam.

– Postoji samo jedan primjerak i taj je u njegovu stolu.

– Možete li mi omogućiti da to pročitam? – ustrajao sam. – Moram saznati što je u tom izvještaju. Postoji mogućnost da je on doznao nešto, što bi meni moglo donijeti velikih nevolja.

– Ništa ne biste imali od toga, Brade – reče ona. – Ako u tom izvještaju postoji nešto takvo, on je to dobro zapamtio.

– Ali ipak bih imao neku šansu, kad bih znao što on zna – brzo sam rekao.

Nije odmah odgovorila. Vidio sam da se malo uplašila što mi je već i toliko ispričala.

Napokon, ona me je danas prvi put vidjela. Otkud je mogla znati da i ja nisam jedan od Bradyjevih špijuna?

– Usluga za uslugu – brzo sam rekao. – Ako vi meni pomognete, ja ću pomoći vama.

Omogućite mi da pročitam taj izvještaj, a ja ću vama pomoći da odete od Matta Bradyja ...

tako da vas nikad neće pronaći.

Duboko je uzdahnula i ja sam ponovno postao svjestan onoga što mi je privuklo pažnju već pri prvom susretu. Cura je imala nevjerojatne grudi i na trenutak sam mislio da će se haljina raspuknuti. Primijetila je kako je gledam i na ustima joj se pojavio čudan osmijeh.

– Nemam tu sakriven izvještaj – naglašeno je rekla.

– Bilo bi previše lijepo – rekoh, prisilivši se da odvratim pogled s tih divnih brežuljaka i pogledam je u lice. – Ali nemam sreće. To bi posao pretvorilo u pravi užitek.

Ona lagano pocrvenje.

– A zašto mislite da je to nemoguće? – promuklo je izustila.

12

Prošli smo kroz veliki čelični portal i krenuli prema ulazu u upravnu zgradu.

Njezina ruka dotakne moju mišicu.

– Ovuda – reče.

Pošao sam za njom i ona me povede iza ugla zgrade. Tamo, skrivena iza živice, bila su jedna vrata. Ona izvuče ključ iz torbice i otključa ih.

– Privatni ulaz Matta Bradyja – objasni.

Našli smo se u nekom malom hodniku. Otprilike na metar od ulaza bilo je dizalo.

Ona pritisne dugme i vrata se otvore. Ušli smo i ona se okrene prema meni, smiješeći se: – Bradyjevo privatno dizalo.

Osjetio sam kako se dizalo počinje uspinjati. Ona mi se još uvijek smiješila.

Jednostavno nije bilo moguće odbiti takav poziv. Privukao sam je k sebi. Oči su joj bile širom otvorene dok me je rukama obgrlila oko vrata i ponudila mi poluotvorene usne.

Zaštitna prečaga koja je ovijala kabinu dizala zarila mi se u zadnjicu i po načinu kako se djevojka stiskala uz mene, shvatio sam da me prvi dojam nije prevario. Ova je lutkica bila živa vatra. Još uvijek se pripijala uz mene, ne puštajući me čak ni kad su se vrata dizala otvorila.

Napokon smo se odvojili da uhvatimo zraka. Gledala me blistavih očiju.

– Sviđaš mi se – rekla je.

Uspio sam se nasmiješiti. Morao sam biti oprezan.

– Ti si moj tip – rekla je. – Znala, sam to čim sam vidjela kako si ga natjerao da dođe po tebe u zahod.

Ništa nisam rekao.

– Prokletstvo – rekla je, gledajući me ravno u oči.

To me je iznenadilo.

– Zašto? – upitao sam.

Ništa nije odgovorila, samo se okrenula i izišla iz dizala. Išao sam za njom. Ušli smo u Bradyjevu sobu. Ona ode iza stola i izvuče ključ iz torbice. Trenutak je oklijevala, a zatim otključa ladicu i izvuče izvještaj.

– Ja sam budala – reče, držeći papire u ruci. – Mogao bi me prijaviti.

Ništa nisam rekao, samo sam stajao tamo i gledao je. Prošao je jedan dugi trenutak, a onda, ne gledajući ih, ona mi pruži papire. U samo nekoliko sekundi, po drugi put me iznenadila.

– Zar nećeš čak ni pogledati? – upitao sam. Ona me zaobiđe i ode do vrata. Otvori ih i zastane, gledajući me preko ramena.

– Neću – reče. – Znam da si oženjen i to me ne smeta. Ali ako te ulovila neka druga ženska, ne želim znati njezino ime.

Vrata se zatvore i ja odem do prozora, na svjetlo. U mislima sam skinuo šešir Mattu Bradyju. Možda je izvještaj zaista sačinjen preko noći, ali bilo je vrlo malo toga što mu je promaklo. Cijeli moj život bio je na tih nekoliko listova papira. Letio sam pogledom preko stranica, tražeći njezino ime.

Nisam trebao brinuti. U izvještaju je jednostavno stajalo da sam u hotel došao u društvu jedne žene koja je provela noć u mom apartmanu, te da se, kako to uputstva nalažu, obustavlja daljnje praćenje. Spustio sam papire na stol i pripalio cigaretu.

Jedva sam uspio povući jedan dim kad su se vrata ponovo otvorila.

– Onda? – upitala je.

– Pročitao sam – odgovorih, pokazujući na papire.

– I sve je u redu? – Ona uđe u sobu i zatvori vrata.

– Aha – rekoh, osjećajući se pomalo glupo. Pošao sam prema njoj.

– Ne znam kako da ti se zahvalim – nezgrapno sam dodao.

Ona ništa nije rekla. Krenuo sam prema dizalu.

– Pretpostavljam da će biti najbolje da sada odem.

– Ne možeš sada otići – reče ona. – Netko će te primijetiti. Na kontrolnoj ploči u glavnom predvorju vidjet će da se lift spušta i provjerit će tko je to bio.

Zaustavio sam se.

– Kako ću onda izići odavde?

Preko usana joj preleti zagonetan osmijeh.

– Morat ćeš čekati na mene. Ja obično odlazim oko pet i petnaest, kad prođe najveća gužva.

Pogledao sam na sat. Već je bilo blizu četiri sata. Ona se još uvijek smiješila i gledala me.

– Sjedni i čekaj – rekla je. – Donijet ću ti piće.

Prešao sam preko sobe do počivaljke i utonuo u nju.

– Dobro bi mi došlo sada da nešto popijem – rekao sam.

Promatrao sam je kako se kreće po sobi dok mi je pripremala piće. Kocke leda su umirujuće zveckale dok mi je donosila čašu. Zahvalno sam otpio gutljaj.

Ona se spusti na stolicu nasuprot meni.

– Što ćeš sada učiniti, Brade? – upitala je. Otpio sam još jedan gutljaj.

– Vratit ću se u New York i sve ovo zaboraviti – odgovorio sam.

– To neće biti tako lako – rekla je. – Matt Brady još uvijek hoće da za njega radiš.

Nasmiješio sam se.

– Nemoj se smješhati – ozbiljno je rekla. – Kad se vratiš u hotel, naći ćeš poruku u kojoj te poziva da večeras dođeš k njemu na večeru.

– Neću otići – rekao sam.

– Otići ćeš – reče ona. – Dok dođeš do hotela, imat ćeš vremena da o svemu promisliš.

Sjetit ćeš se novca koji ti on nudi, razmislit ćeš što bi sve mogao s tim novcem učiniti i što bi takva pozicija mogla značiti za tebe. – Otpila je piće iz svoje čaše. – Otići ćeš.

– Ti znaš sve odgovore – rekao sam, gledajući je.

Ona skrene pogled.

– Ne znam – odgovori. – Ali sve sam to već ranije vidjela. Pridobit će te. Njemu novac ništa ne znači. Gomilat će ga pred tobom, sve dok ti se ne zavrti u glavi. Govorit će ti tiho kako si nadaren i kakav bi značaj i ugled mogao steći. A ti ćeš gledati kako on sve to gomila pred tobom, dok ti oči ne iskoče iz glave. Onda će on cimnuti udicu i hop! Bit ćeš upecan.

Položio sam čašu na stol.

– Zašto mi sve to govoriš? – upitao sam. – Kakve ti od toga možeš imati koristi?

Ona ostavi svoju čašu pokraj moje.

– Vidjela sam mnogo velikih i značajnih ljudi kako puze pred Mattom Bradyjem.

Smuča mi se kad vidim strah na njihovim licima. – Glas joj utihne, ali nije skidala oči s mog lica.

– I? – tiho sam upitao.

– Ti si velik, snažan i pun samopouzdanja. Nisam kod tebe osjetila tragova straha.

Nisi bio toliko prestrašen da ne bi mogao zapaziti kako ja izgledam, nisi me gledao kao da sam komad pokućstva. Vidjela sam kako si me gledao.

– Kako sam te gledao? – upitah.

Ona ustane i na trenutak je uspravno stajala preda mnom. Zatim polako zaobiđe stolić i pođe prema meni. Sjedio sam i gledao je, prateći svaki njezin pokret. Stala je ispred mene i pogledala dolje. Oči nam se stopiše.

– Ovako, kako me sada gledaš – rekla je. Šutio sam. Nisam napravio ni najmanji pokret. Onaj čudan, zagonetni osmijeh ponovo joj se pojavi na licu.

– Znam da ti nisi za mene – reče. – Znam da te ulovila druga ženska. I ti to također znaš. Shvatila sam to kad si me poljubio. Ali to ništa ne mijenja na stvari. Za tebe ja nisam samo sekretarica Matta Bradyja, nisam samo komad pokućstva u njegovu uredu. Ti mene gledaš kao ljudsko biće, kao samostalnu ličnost, kao ženu. To ja vidim u tvome pogledu.

Ništa nisam rekao. Jedina je vrijednost na ovom svijetu to što je svatko od nas ličnost, a ne kotačić u nekom stroju. Nijedno ljudsko biće nije bolje od drugih zbog okolnosti ili bogatstva, ali je svatko, sam po sebi, jednako važan.

Posegnuo sam za pićem, ali njezina ruka uhvati moju i zaustavi je. Pogledao sam je, oči su nam se srele i na trenutak smo ostali tako, zagledani jedno u drugo. Zatim se ona polako spusti na koljena ispred mene. Njezina ruka povede moju do njezinih grudi.

Osjećao sam pod prstima mirne, jake otkucaje njezina srca. Drugom mi je rukom privukla glavu do svojih usana.

Krv mi je počela nabijati u sljepoočicama. Njezin je jezik istraživao tajne mojih usta, zubi su joj grickali moju donju usnu. Ne znam što me zaustavilo. Ponuda je bila više nego povoljna. Ona je imala sve što je muškarac mogao poželjeti kod žene – osim jednoga.

Nedostajala je ljubav. Ja nisam bio za nju.

Nevoljko sam je odmaknuo od sebe. Nisam je želio povrijediti. Nisam znao što bih rekao.

Zurila mi je u lice.

– Postoji druga žena, zar ne?

Kimnuo sam. Ona duboko udahne i ustane. Uzgledao sam u nju. Na usnama joj je lebdio drhtav osmijeh kad je progovorila.

– To je još nešto, što bi me moglo privući tebi. Ti si pošten. Ti ne varaš ženu samo varanja radi.

Otišla je u svoj ured i ubrzo sam čuo kuckanje pisaćeg stroja. Minute su se sporo vukle. Otišao sam do prozora i pogledao van, na zgrade ljevaonice. Matt Brady je imao puno pravo da bude ponosan. Da su okolnosti bile drugačije, mogao sam možda s vremenom čak i zavoljeti tog čovjeka. Ali nisu bile. Možda glavni razlog leži u onome što je on rekao i što je bila istina. Nas smo dvojica bili odveć slični.

Negdje u hodniku izvan ureda zazvonilo je zvonce. Njegov ugodan ton još je odjekivao u zraku kad je Sandra ponovno ušla u sobu. Okrenuo sam se prema njoj.

– Sad će biti O.K. Za nekoliko minuta možemo krenuti – rekla je.

13

Uhvatio sam taksi ispred ulaza u ljevaonicu i stigao u hotel u petnaest minuta do šest.

Čudna je stvar taj muški ego, a ja sam ga, pretpostavljam, imao dovoljno za šest muškaraca. Osjećao sam se sjajno. Pokažite mi nekog drugog momka koji je uspio u isti dan odbiti šezdeset tisuća godišnje i onako zamamnu bebicu.

Bio sam ponosan na sebe i jedva sam čekao da ispričam Elaine kakav sam ja supermomak. Širom sam otvorio vrata apartmana i zazvao: – Elaine!

Nije bilo odgovora.

Zatvorio sam vrata i ugledao cedulju na stolu predvorja. Mog je ushita nestalo i srce mi je sišlo u pete od iznenadne strepnje. Nije valjda otišla i ostavila me? Nije to mogla učiniti.

Uzeo sam cedulju i tijelom mi proleti osjećaj olakšanja poput svježeg povjetarca u sparno ljetno predvečerje.

Dragi:

4.30 poslije podne

Žena može biti strpljiva do određene granice. A onda ode frizeru. Trebala bih se vratiti za dva sata.

Volim te.

Elaine

Ostavio sam pisamce na stolu i prišao telefonu. Podigao sam slušalicu i dao hotelskoj telefonistici broj svoga ureda.

Iz slušalice je odjeknuo Chrisov uzbuđeni glas.

– Kako je prošlo, Brade?

– Ne baš najbolje – odgovorio sam. – Brady je htio da sve ostavim i dođem raditi za njega.

– Koliko ti je ponudio?

– Šezdeset tisuća godišnje – rekao sam. Chris je zazviždao tako da bih ga mogao čuti i bez telefona. – Starome sam simpatičan – dodao sam sarkastično.

Osjetih zadovoljstvo u Chrisovu glasu.

– Kad počinješ? – upita.

– Nikad – jednostavno sam rekao. – Odbio sam ponudu.

– Jesi li ti lud? – zaprepašteno uzvikne Chris. – Nitko pri zdravoj pameti ne bi odbio tolike novce.

– Možeš mi slobodno rezervirati sobu u Klinici Cornell – odgovorio sam – jer ja sam upravo to učinio.

– Ali, Brade! – reče Chris. – To je ono što si oduvijek priželjkivao. Mogao bi preuzeti taj posao i još uvijek zadržati interes u agenciji. Ja bih ovdje mogao za tebe voditi poslove i mogli bismo dijeliti godišnju zaradu.

Chrisov je glas imao prizvuk kakav nikad dosad nisam čuo. Bilo je u njemu traga ambicije, proračunate želje da se domogne direktorske fotelje. Nije mi se svidjelo kako smo odjednom postali partneri.

– Rekao sam da ne želim taj posao, Chrise – hladno sam dodao. – I još uvijek sam ja gazda. Jedino što želim, to je da dobijem ugovor s industrijom čelika.

– Ako se zamjeriš Mattu Bradyju – reče Chris, mučno prikrivajući ambiciju u svom glasu – možeš zaboraviti taj ugovor.

– Pusti me da se ja o tome brinem – rekao sam.

– U redu, Brade, ako tako želiš – reče on.

– Upravo tako želim – odgovorio sam.

Nastala je nelagodna stanka, a onda Chris upita: – Vraćaš se večeras?

Odgovorio sam prije nego što sam razmislio..

– Ne. Sutra. Večeras imam još jedan sastanak s Bradyjem.

– Hoćeš da nazovem Marge i da joj to javim? – upitao je.

– Ja ću je nazvati – rekao sam. – Vidimo se sutra.

– Čvrsto se drži – reče on u trenutku kad smo spuštali slušalice, ali mu u glasu nije bilo ni traga entuzijazmu.

Dao sam centrali broj moje kuće. Imao sam vremena da nalijem piće dok sam čekao da se Marge javi. Prijalo mi je. Malo mi se previše počeo sviđati alkohol, zlovoljno sam pomislio, a onda začuh njezin glas.

– Zdravo, dušo – rekao sam. Glas joj je zvučao zadovoljno.

– Brade. – Previše me dobro poznavala da bi me pitala što se dogodilo. Znala je da ću joj to ubrzo sam reći. – Djeluješ mi nekako umorno.

Izgovorio sam samo dvije riječi i već je znala da sam iscrpljen.

– Ne, dobro sam – brzo sam rekao. – Nije lako s Bradyjem.

– Zar si cijeli dan bio kod njega u uredu? – upitala je.

Bilo mi je drago da je tako uobličila pitanje. Barem neću morati lagati.

– Da – rekao sam. – Ponudio mi je posao. Šezdeset tisuća dolara godišnje.

– Ne čini mi se da skačeš od sreće zbog toga – reče ona.

– Pogodila si – rekoh. – Odbio sam. Ne sviđa mi se taj čovjek.

Odgovorila je s toliko vjere u glas da sam se načas osjetio užasno bijedno.

– Ti najbolje znaš što činiš, Brade – rekla je, bez imalo oklijevanja.

– Nadam se – odgovorio sam. – To bi me moglo koštati ugovora s industrijom čelika.

– Bit će drugih poslova – odgovori ona. – Ja ne brinem.

– Sutra ujutro ću znati nešto više – brzo sam rekao. – Idem večeras k njemu na večeru.

– Kako god ti odlučiš, meni je pravo – reče ona.

Njezino apsolutno povjerenje počelo je u meni izazivati jaku nelagodu. Brzo sam promijenio temu.

– Kako je Jeannie?

– Dobro je – reče Marge. – Ali se jako tajnovito ponaša. Stalno mi nešto nabacuje o nekakvom iznenađenju za našu godišnjicu. Pitam se što to ima skriveno u rukavu.

– Ništa osim ruke, koliko je ja poznajem – nasmijao sam se. Šanse su bile 50:50 da će mala izbrbljati sve o bundi prije godišnjice. – Je li pisao Brad?

– Jutros sam dobila pismo. Još uvijek ga muči ona prehlada, tako da već nekoliko dana leži. Zabrinuta sam.

– Nemoj brinuti, dušo – rekao sam. – Bit će sve u redu.

– Ako je on odlučio ostati u krevetu, onda je zaista bolestan. Znaš kako on nikad neće priznati da je bolestan.

– Ma sigurno mu nije ništa – rekao sam. – Samo mu se prohtjelo malo ljenčarenja.

– Ali...

– Vidjet ćeš da je sve u redu. Prestani brinuti. Vidimo se sutra.

– U redu, Brade – reče ona. – Požuri. Nedostaješ mi.

– I ti meni, dušo – rekao sam. – Doviđenja.

Spustio sam slušalicu, dolio još malo skoča i dodao leda, te se ispružio na kauč.

Nekako sam se neobično osjećao. Nešto nije bilo u redu sa mnom, ali nisam shvaćao što.

Savjest bi se trebala u meni bjesomučno ritati i udarati me po zubima, ali se nije čak ni javljala. Možda je Sandra ipak pogriješila, možda ja nisam nimalo drugačiji od ostalih muških svinja. Može biti da sam ja takva vrst rođenog ženskara koji u svom prijevernom srcu svaki put ima mjesta samo za jednu žensku. Ili sam malo prekasno počeo šarati. Tko zna.

Elaine. Njezino mi je ime zazvonilo u glavi i ja se nasmiješih pri pomisli na nju. Ako je ikad postojala idealna žena, onda je to ona. Sve je na njoj bilo savršeno i čisti užitak.

Njezino lice, oči, njezino vitko, sitno tijelo i onaj nervozan, seksi hod. Otpio sam još jedan gutljaj viskija i zatvorio oči da je mogu bolje zamisliti. Bilo je to kao kad ugasiš svjetlo, kako bi mogao sanjati. Zaspao sam. I sanjao.

U mome snu, ona je bila mala djevojčica koja je stanovala na Trgu Sutton Place.

Sjećam se kako sam dolazio iz našeg stana na Trećoj aveniji, samo da je gledam. Bila je tako lijepa s onom dugom, zlatnom kosom. Uvijek je bila sa svojom uštirkanom guvernantom.

Nikad me nije pogledala, sve dok se jednog dana njezina šarena lopta nije dokotrljala do mene. Podigao sam je i stidljivo je pružio zlatokosoj djevojčici.

Ona ju je šutke uzela, kao da je bila moja dužnost da joj donosim loptu i udaljila se.

Ali ju je guvernanta natjerala da se okrene i da mi zahvali. Glas joj je zazvonio poput srebrnog zvončića.

– Merci – rekla je.

Zurio sam u nju u tom divnom trenutku, a onda sam se okrenuo i trčao cijelim putem do kuće i uz stube do trećeg kata, da zapitam majku što to znači.

– Mislim da to znači »hvala« na francuskome – rekla je mama.

Osjetio sam nečiju ruku na ramenu i probudio se. Elaine je stajala pokraj mene i smiješila se.

– Opet si pijan – rekla je.

Nacerio sam se i povukao je dolje k sebi. Uhvatio sam joj lice među svoje dlanove i poljubio je. Njezina su usta bila stvorena za moja, tako smo se u svemu divno slagali.

Trenutak kasnije, ona se izvuče iz mog zagrljaja.

– Hej! – uzviknula je. – Zbog čega odjednom tolika strast?

– Zbog ljubavi – odgovorio sam.

Nasmiješila se i ponovo me poljubila. Cijeli smrdljivi svijet nestao je bez traga i kad sam se ponovo vratio na zemlju, sav sam se žario od topline njezina bića.

– Merci – rekao sam.

14

Gledao sam kako nam se primiču svjetla aerodroma. Osjetio sam kako avion dotiče zemlju, prvo lagano, kao da iskušava hoće li nas moći držati, a onda čvrsto, dok su nas svjetla obuhvatila u zagrljaj.

– Još uvijek mislim da je to glupo – rekao sam, okrećući se Elaine.

Ona se okrene od prozora prema meni.

– Nije gluplje od tvog odbijanja da se večeras vidiš sa stricem Mattom – reče. – Možda ste ipak mogli doći do nekog rješenja.

Bio sam prilično razdražen. Ispričao sam joj sve osim jedne stvari. Nisam spomenuo izvještaj o meni, ni to kako su me motrili kad sam došao u hotel. Nisam je želio uznemiravati.

– Već sam ti rekao – hladno sam odgovorio. – Ne želim raditi za njega. Sviđa mi se raditi samostalno.

Avion se zaustavio i ja raskopčam sigurnosni pojas. Zatim se nagnem prema njoj i pomognem joj da se oslobodi pojasa.

– Sigurna sam da si nešto mogao učiniti – tvrdoglavo je nastavila. – Ja sam mogla poći s tobom da ti pomognem. Ali ti i tvoj ponos! Ne znam zašto uporno odbijaš iskoristiti poznanstvo sa mnom?

Još me je više ljutilo što joj ne mogu reći pravi razlog zbog kojeg se nisam usudio otići s njom na večeru k Bradyju. Nakon onog izvještaja, njemu bi bilo dovoljno da nas vidi zajedno i ja bih zasigurno bio gotov. Ništa nisam odgovorio, šutke sam čekao na nju da ustane.

– Barem si ga mogao nazvati i reći mu da nećeš doći – nastavila je.

Prekipjelo mi je.

– Jebe mi se! – prasnuo sam. – Baš me briga što će on misliti o meni.

Izišli smo na pistu, ja sam pokupio naše torbe i šutke smo krenuli prema stajalištu taksija. Srdito sam hodao, s pogledom uprtim u pločnik ispred sebe.

Ona se odjednom počne smijati. Okrenuo sam se i začuđeno je pogledao.

– Čemu se smiješ? – zlovoljno sam upitao.

– Tebi – reče mi nasmijano. – Izgledaš kao dječak koji je uvertio sebi u glavu da su svi protiv njega.

Morao sam se nasmiješiti. Imala je pravo. Ništa nije išlo onako kako sam želio, otkako sam joj rekao da me njezin stric pozvao na večeru,

ali da ne želim otići. Htio sam da ostanemo u hotelu još jednu noć, ali je ona insistirala da se vratimo u New York. Ukrkali smo se u avion u devet sati i cijelim smo se putem svađali oko toga da li sam ipak trebao otići na tu večeru ili ne.

– To je već bolje – reče ona. – To je prvi osmijeh na tvom licu koji vidim otkako smo izišli iz hotela. Mnogo je bolje da se sutra ujutro pojaviš u uredu svjež i odmoren, a ne iznerviran i umoran od puta. Kod mene, u Towersu, bit će nam daleko udobnije nego u onom hotelu u Pittsburghu.

– O.K. – progundao sam i rukom pozvao taksi. Taksi se doveze pred nas. Otvorio sam vrata i ubacio torbe, a zatim smo ušli Elaine i ja. – Hotel *Towers* – rekao sam vozaču.

Upravo sam se namjestio na sjedalu i pripalio cigaretu kad do mene dopre vozačev glas.

– Lijepo bogme, Bernarde, više ne poznaješ taksi vlastita oca.

– Tata! – On mi se naceri u retrovizoru. Zatim ubaci u brzinu i jurne kroz zavoj prema izlazu. – Za boga miloga, tata! – viknuo sam. – Gledaj kud voziš.

Otac prijekorno zakima glavom.

– Žalosno, žalosno – reče, a glas mu je imao prizvuk vedrine. – Kad si bio mali, prepoznao bi moj taksi na kilometar, a sad ...

– Prestani, tata – nasmijao sam se. – Nisam te poznao po kolima, nego po tome kako ludo voziš. Jednog će te dana prokužiti. I tras! Nema više dozvole.

Zaustavio je kola pred semaforom i pogledao me u retrovizoru.

– Danas popodne sam razgovarao s Marge. Rekla mi je da si u Pittsburghu i da ne zna hoćeš li se vratiti danas ili sutra. Nekakav veliki posao, rekla mi je.

Vidio sam kako pogledava prema Elaine. Nasmiješio sam se u sebi dok su kola ponovo kretala. Tata je pravi taksist. Uvijek spreman da o svakome misli sve najgore.

Zabavljala me je spoznaja da ni mene ne isključuje iz tih svojih sumnjičenja, – Bio je veliki posao, tata – rekao sam. – Ali kao onaj som iz ribičke priče, oteo mi se s udice.

Tata se nije dao odvratiti od onoga što je njega zanimalo.

– A gospođa? Ona je poslovni partner, nema dvojbe? – suho je upitao.

Pogledao sam Elaine krajičkom oka. Ona je naslutila o čemu govorimo. Na njezinu licu nije bilo osmijeha.

– Na neki način, tata – odgovorio sam nemarno, znajući da će ga to naljutiti.

Okrenuo sam se prema Elaine.

– Elaine, ovo je moj otac – rekao sam. – On je stari taksist koji o svakome loše misli, ali ja nisam odgovoran za to. Takav je bio prije nego što sam se ja rodio. – Zatim sam se preko staklene pregrade obratio njemu. – Tata ... gospođa Schuvler.

U polutami taksija, Elainin je glas zazvučao vrlo duboko.

– Drago mi je, gospodine Rowan.

Tata zbunjeno zakima glavom. On je zapravo uvijek bio vrlo stidljiv kad bih ga upoznavao sa svojim prijateljima.

– Gospođa Schuvler je putovala istim avionom – objasnio sam. – Rekao sam joj da ću je odbaciti do njezina hotela.

– Brad je bio vrlo ljubazan, gospodine Rowan – dometne Elaine, prihvaćajući loptu. – Rekla sam mu da to nije potrebno, s obzirom da ne idemo u istom pravcu.

– Bernard je vrlo pažljiv prema ženama, gospođo Schuvler – reče tata. – Naročito prema lijepim ženama.

Elaine se nasmije.

– Sad vidim od koga je vaš sin naslijedio dar za laskanje, gospodine Rowan.

– On je dobar momak, gospođo Schuvler – reče tata, odjednom vrlo ozbiljan. – Ima dvoje divne djece, je li vam rekao? Dečko će uskoro napuniti devetnaest godina, on je već na koledžu, i djevojčicu koja je sad u srednjoj školi.

Vidio sam kako su joj zubi bljesnuli u polutami kad se nasmiješila.

– Znam – rekla je.

– Bernard je dobar suprug i otac – nastavi tata. – Oženjen je divnom djevojkom koju poznaje još iz osnovne škole.

Počeo sam se vrpaljiti na sjedalu. Što je starom, što ga je to spopalo?

– Dosta, tata – prekinuo sam ga. – Siguran sam da gospođu Schuvler ne zanima povijest mog života.

– Ali dapače, samo nastavite, gospodine Rowan – reče Elaine glasom u kojem sam osjetio prizvuk ironije. – Mene to vrlo zanima.

Tati je to bilo dovoljno. Od tog trenutka pa sve dok se nismo zaustavili pred njezinim hotelom, nije prestao govoriti. Čak sam i ja morao priznati da je to prilično dosadna priča.

Koga je sad zanimalo slušati njegovo brbljanje o tome kako sam bio loš đak i kako nisam uspio dotjerati do mature? Odahnuo sam kad smo konačno stigli do hotela.

– Pričekaj me, tata – rekao sam, uzimajući njezinu torbu i izlazeći iz kola. – Otpratit ću gospođu Schuvler unutra.

Ona se rukova s tatom, a zatim uđe za mnom kroz okretna vrata.

– Tvoj otac je očigledno vrlo ponosan na tebe, Brade – rekla je dok smo išli preko predvorja.

Zaustavio sam se ispred dizala.

– Ima samo mene – rekao sam. – Nije objektivan.

Na njezinu je licu treperio čudan osmijeh.

– Ima pravo što se tako ponosi tobom. Ti to u potpunosti zaslužuješ. – Glas joj je zvučao nekako nategnuto.

Nisam shvaćao. Bilo je nečeg u njezinu držanju što mi nije bilo sasvim jasno.

– Elaine – prošaptao sam. – Što nije u redu?

– Ništa – reče ona, a zatim odmahne glavom. – Sve.

– Riješit ću ga se – rekao sam. – Reći ću mu da me odbaci do garaže, da uzmem kola.

Reći ću mu da ću se sam odvesti kući.

– Ne budi glup! – srdito je prošaptala. – On te čekao na aerodromu samo zato da te odveze kući. Zar ti to nije jasno?

Sve se slagalo. Tata nije mogao znati da sam ja rekao Marge da ću se tek sutra vratiti kući, jer on je s njom razgovarao popodne, a ja sam s njom razgovarao večeras. Trebalo mi je to odmah biti jasno jer njegov taksij nije do nas došao iz linije taksija na stajalištu, nego s druge strane ceste, gdje je parkiran čekao.

– Rekao sam ti da smo trebali ostati u Pittsburghu – gorko sam joj predbacio.

Njezin je glas zvučao umorno.

– To sad više nije važno.

Pogledao sam je. Sjenka patnje ponovo se uvukla u njezine oči i pogled na njih stegao mi je srce. Osjetio sam grč bola i tuge u grudima. Nismo ništa govorili. Samo sam gledao kako se tuga širi u

sićušnim, bolnim zrakama preko njezina lica. Vrata dizala se otvore i ona krene prema njima.

Pružio sam joj torbu.

– Nazvat ću te kasnije – bespomoćno sam rekao.

Pogledala me. Oči su joj bile vlažne. Kimnula je, bez riječi.

– Laku noć, draga – rekao sam kad su se vrata dizala počela zatvarati.

Vratio sam se u predvorje, izišao van i sjeo u kola.

– O.K, tata – rekao sam umorno, zavalivši se u sjedalo.

Šutio je cijelim putem kroz grad, sve dok nismo izišli na autoput. Onda me pogleda u retrovizoru.

– Ona je vrlo lijepa žena, Bernarde.

Kimnuo sam.

– Da, tata.

– Otkuda je znaš?

Polako sam mu ispričao sve što sam znao o njoj i kako sam je upoznao. Kad sam završio, on tužno odmahne glavom.

– Jadna žena.

S osjećajem olakšanja gledao sam kako kola zakreću na naš prilazni put i kako se zaustavljaju. Nisam više želio razgovarati o Elaine. Pogledao sam na sat. Već je bila prošla ponoć.

– Mogao bi lijepo kod nas prespavati, tata – rekao sam. – Prekasno je da se sad vraćaš kući.

Kao i obično, tata je odmah pokazao svoju neovisnost.

– Glupost, Bernarde. Noć je tek počela. Sad je vrijeme za moje najbolje mušterije.

Kao i obično, morao sam ga dignuti na trik.

– Ostani, tata – zamolio sam ga. – Ako ostaneš, možemo sutra zajedno u grad. Znaš kako ja mrzim vlakove.

Marge se iznenadila kad me vidjela i ja joj objasnim da je sastanak otkazan u posljednjem trenutku pa sam odlučio da se odmah vratim kući. Jeannie je sišla dolje i svi smo zajedno popili kavu u kuhinji. Sjećam se da sam spomenuo kako sam susreo Elaine u avionu i sjećam se da me je otac nato sumnjičavo pogledao, ali je taj izraz sumnjičavosti brzo nestao kad sam im ispričao o Bradyjevoj ponudi.

Bilo je već pola dva kad smo zaključili da je vrijeme da odemo na spavanje. Drogerija, iz koje sam kanio nazvati Elaine, bila je tada

već zatvorena i tako sam otišao u krevet.

Nisam mogao spavati. Vrtio sam se u krevetu i nikako se nisam mogao smiriti. U neko doba noći, Marge ispruži ruku i dotakne mi rame.

– Brade, nešto nije u redu? – Glas joj je bio nježan poput noći.

– Nije ništa – odgovorio sam. – Samo sam nekako napet.

– Veliki poslovi, velika uzbuđenja – prošaptala je. Čuo sam šuštanje plahti, a zatim sam osjetio kako se uvlači u moj krevet. Zagrlila me oko vrata i povukla glavu na svoje grudi. – Spavaj, srce, odmori se – tiho mi je tepala kao da sam dijete.

Isprva sam ostao zgrčen i napet poput opruge, ali potom, dok sam slušao njezino smireno disanje i osjećao kako me grije njezino toplo tijelo, napetost je polako jenjala i ja sam sklopio oči.

Nazvao sam Elaine čim sam ujutro došao u ured. Odgovor službenice na hotelskoj centrali nije me iznenadio. Nekako sam to slutio od onog trenutka kad je ona sinoć ušla u lift. Ipak, nisam to mogao vjerovati.

– Kako, molim? – glupo sam upitao, kao da nisam dobro čuo.

Službenica je još jednom ponovila, razgovijetno izgovarajući svaku riječ. Osjetio sam prizvuk nestrpljivosti profesionalca u glasu koji je zastrašujuće jasno dopirao kroz slušalicu.

– Gospoda Schuvler je jutros napustila hotel.

15

Oko tri poslije podne počeo me boljeti želudac od nerviranja. U prvi tren sam bio ljut, zatim uvrijeđen. Nije smjela tako pobjeći. Oboje smo odrasli ljudi. I drugi se ljudi zaljube i teško im je, ali ne bježe. Ne možeš se sakriti od ljubavi.

I tako sam se bacio na posao. To je bio jedini način da zaboravim. Do podneva su svi u uredu poludjeli. Ponašao sam se kao kakav demon i bio sam toga svjestan. Nisam prekidao posao čak ni za ručak. Ali ništa nije pomoglo. Bol mi se stalno vraćala, sve dok nakraju više nisam mogao izdržati.

Istjerao sam sve iz moje sobe i rekao Mickey da ne želim da me itko smeta. Otvorio sam bocu skoča i nalio punu čašu. Dvadeset minuta kasnije nije me više boljelo samo srce, nego i glava.

Počeo je zvoniti telefon. Direktna linija. Pozivi na toj liniji nisu išli preko centrale.

Dugo sam sjedio nepomično i slušao kako zvoni. Nisam se želio javiti. Na toj me liniji mogla zvati jedino Marge, a u ovom trenutku jednostavno nisam mogao s njom razgovarati. Međutim, telefon nije prestajao zvoniti i naposljetku sam otišao do stola i podigao slušalicu.

– Halo? – progundao sam.

– Brade?

Srce mi je uzbuđeno zakucalo kad sam prepoznao glas.

– Gdje si? – promucao sam.

– Kod strica Matthewa – odgovorila je.

Iz grudi mi se oteo glasan uzdah olakšanja.

– Mislio sam da si pobjegla od mene – rekao sam.

– I jesam – odvratila je.

Za trenutak nisam mogao govoriti, a onda me u sljepoočicama zaboljelo kao da mi netko steže glavu kliještima.

– Zašto ... zašto? – bilo je jedino što sam mogao izgovoriti.

– Ti nisi čovjek za mene, Brade. – Glas joj je bio tako tih da sam je jedva čuo. – To mi je sada potpuno jasno, osobito nakon onog jučer. Ne znam kako to nisam ranije shvatila, izgleda da sam potpuno izgubila razum.

– Moj je otac star čovjek – brzo sam rekao. – Pogrešno si shvatila.

– Shvatila sam i previše dobro – prekinula me je. – Draže bi mi bilo da nisam. Ne znam zašto sam se uopće upuštala s tobom. Od početka mi je trebalo biti jasno da mi ti ne možeš ništa pružiti.

– Elaine! – Osjećao sam kako me bol razdire.

– Možda sam to učinila zato što sam se osjećala osamljenom – nastavi ona kao da me nije čula. – Ili zato što sam tako dugo bila bez muškarca i zato što mi David toliko nedostaje.

– To nije istina, draga – očajnički sam je uvjeravao – i ti to znaš.

Glas joj je odjednom zvučao umorno.

– Ne znam više što je istina. Uostalom, nije ni važno. Jedino mi je jasno da ti nisi za mene i da je bolje da pobjegnem prije nego što me tako povrijediš da se više nikad neću moći oporaviti.

– Ali ja te volim, Elaine – pobunio sam se. – Volim te toliko da sam odjutros smrtno bolestan, otkako sam čuo da si otišla iz hotela. Ti mi značiš više nego što mi je ikad išta značilo. Kad smo zajedno, mi smo sve ono što jedan muškarac i jedna žena trebaju biti jedno drugome. Kad smo zajedno, mi više nismo dvoje, nego jedno ...

– To nema nikakve svrhe, Brade – prekinula me je. – Nikakvog smisla. Sve su okolnosti protiv nas. Nema nikakvog načina kako bismo iz toga mogli izići čisti i netaknuti.

– Elaine! – zazivao sam je. – Ne možeš me sada ostaviti, Elaine!

– Ja te ne ostavljam – tiho je rekla. – Bit će kao da se nikad nismo ni sreli.

Preplavila me duboka gorčina.

– Za tebe, možda – viknuo sam. – Ali ne i za mene. To bi bilo isto kao da sebe počnem uvjeravati kako se nikad nisam rodio!

Glas joj je i dalje bio varljivo tih.

– Na neki način, Brade – rekla je – to će upravo tako izgledati.

Nisam odgovorio. U meni više nije bilo riječi.

– Uostalom – nastavila je, a njezine su mi se riječi zabole u srce poput noža, dok je ton kojim ih je izgovorila okretao nož u rani. – Nazvala sam te samo da ti kažem da je stric Matt u New Yorku zbog nekog posla i da je rekao kako će možda svratiti do tebe u tvoj ured, ako bude imao vremena. Zbogom, Brade.

Prekinula je vezu. Polako sam spustio slušalicu i srušio se u stolicu. Zurio sam preko stola u bocu skoča. Osjetio sam jezu. Nema više

snova, nema više zanosa, nema više ushita. Posegnuo sam za bocom i nagnuo je.

Interkom je zazujao i ja pritisnem prekidač, ne spuštajući bocu.

– Gospodin Brady je ovdje i želio bi vas vidjeti – reče Mickey.

Spustio sam bocu. Alkohol uopće nije djelovao na mene. Kao da sam pio vodu. Još uvijek sam bio kao mrtav.

– Ne mogu ga primiti – rekao sam. – Pošalji ga Chrisu.

Glas joj je zvučao zgranuto.

– Ali, gospodine Rowan ...

– Pošalji ga Chrisu! – dreknuo sam. – Rekao sam da ga ne mogu primiti! – Bijesno sam pritisnuo prekidač i isključio vezu. Trenutak sam zurio u interkom dok mi se bol dizao iz želuca i počeo me gušiti u grlu.

Bol je u trenutku zamijenila želja za nasiljem. Boca mi se rasprsnula u ruci kad sam tresnuo njome o telefon. Noga mi je načas odrvenjela kad sam udario njome o stolicu tako da je preletjela preko sobe. U ušima mi je zujalo. Bijesno sam zamahnuo rukom i jednim potezom bacio na pod sve što je bilo na stolu.

Vrata su se polako počela otvarati. Skočio sam preko sobe i zalupio ih, bacivši se na njih cijelim tijelom. S druge strane čuo sam Mickey kako me zabrinuto pita: – Brade, što se događa? Zar ti nije dobro?

Naslonio sam se na vrata, daščući.

– Dobro mi je – protisnuo sam. – Odlazi!

– Ali...

– Dobro mi je – ponovio sam. – Odlazi!

Čuo sam kako se udaljila od vrata, a zatim i škripanje stolice kad je sjela za svoj stol.

Tiho sam okrenuo ključ u bravi i pogledao svoju sobu.

Prilično je strašno izgledala. Pokušao sam osjetiti žaljenje zbog nereda koji sam napravio, ali bilo mi je svejedno. Ništa mi više nije bilo važno. Izvukao sam rupčić i obrisao lice. Osjetio sam kako su mi obrazi mokri od ledenog znoja. Prešao sam sobu i otvorio prozor.

Hladan zrak je nahrupio u sobu i mučnina je prestala. Dugo sam ondje stajao i gledao grad. *Ti si budala*, govorio sam sebi. *Ponašaj se kao nedorasli dječak. Imaš sve što si želio postići.*

Lovu. Položaj. Ugled. Cadillac. Što bi još htio? Nijedna žena na svijetu nije toliko važna.

To je bilo ono. Nijedna žena na svijetu nije toliko važna. Ja sam to oduvijek znao.

Oduvijek sam to govorio. Zatvorio sam prozor i vratio se do kauča. Sjeo sam i otvorio drugu bocu viskija. Nalio sam poveliku dozu.

Ovaj put osjetio sam kako me alkohol zapekao u želucu i jurnuo kroz žile. Izvukao sam cigaretu iz džepa i zapalio je. Dim me ugodno zagolicao u nosu i ja se zavalih na jastuke. Osjećao sam se umoran i slomljen. Zatvorio sam oči... i ona se odjednom pojavila pred mnom.

Osjećao sam mekoću njezine kose, vidio sam nježnu krivulju njezina osmijeha, čuo sam njezin zvonki glas. Okrenuo sam se i zario lice u jastuk takvom snagom da sam jedva mogao disati. Ali ništa nije pomagalo.

Udarao sam šakom po jastuku, ne bih li otjerao njezino lice. Nijedna žena na svijetu nije toliko važna. Otvorio sam oči, ali ona je još uvijek bila tu, u sobi, samo se sakrila.

Bijesno sam ustao. Vikao sam.

– Odlazi! Prestani me mučiti? – Ušutio sam postišeno kad mi se vratio odjek vlastita glasa.

Zbog čega se ovako glupo ponašam? pitao sam se. Mogu naći ženu kakvu hoću. Bilo koje veličine, oblika i boje. Nije ona jedina žena na svijetu.

Odjednom mi sine ideja pa brzo odem do stola. Dohvatio sam telefon i nazvao međugradsku. Kad se službenica na centrali javila, izdiktirao sam joj broj i čekao dok je telefon zvonio na drugom kraju žice.

Javio se jedan glas.

– Sandra – brzo sam rekao. – Ovdje Brad Rowan. – Ona zausti nešto, ali ja sam je odmah prekinuo. – Slušaj me. Pogriješila si kad si mislila da postoji neka druga žena. Ne postoji. – Pogledao sam na sat. – Ako uhvatiš avion u pola pet, bit ćeš na aerodromu La Guardia u četvrt do sedam ...

16

Svratio sam u *Armand's* na piće prije nego što uzmem kola iz garaže. Bilo je nekoliko minuta iza šest i bar je bio prepun. Progurao sam se kroz gužvu i mahnuo barmanu.

Automatski mi je nalio piće i stavio ga preda me. Znao je što hoću.

Pogledao sam niz bar i kimnuo nekim ljudima koje sam poznavao, ali nisam ih zazvao, niti bilo što rekao. Nisam im imao što reći. Koncentrirao sam se na svoje piće.

Osjetio sam nečiju ruku na ramenu i okrenuo se. Preda mnom je stajao Mort Rainier.

On je imao jednu od najboljih agencija u gradu.

– Zdravo, pukovniče – rekao sam u odgovor na njegov pozdrav i pripremio se na najmanje deset minuta brbljanja o poslovima, tijekom kojih ćemo se obojica nadmetati u lažima.

Mort je u načelu bio ugodan čovjek bez talenta, ali je imao dobre veze. Bio je pukovnik za vrijeme rata i to mu se sjajno isplatilo. Međutim, Mortovo je lice bilo ozbiljno; ovaj put, izgleda, nije došao do mene zbog brbljanja o poslovima.

– Imaš problema, dečko? – izgovorio je to napola kao tvrdnju, napola kao pitanje.

Začudo sam ga pogledao.

– Pitaš me ili mi kažeš?

– Zar ne znaš? – Sad je na njega bio red da se začudi.

Odmahnuo sam glavom.

Pozove me pokretom ruke pa pokupih piće s bara i pođem za njim do jednog stola.

Sjedosmo. On se nagne prema meni i spusti glas.

– Priča se da je Matt Brady ljut na tebe.

Nema tajni na Aveniji Madison. Nisu prošla ni tri sata otkako sam odbio primiti Bradyja. Tako je to kad smo svi zgurani na hrpu.

– Gdje si to čuo? – upitao sam.

– Priča se – odgovorio je neodređeno. – Kažu da će stari baciti prokletstvo na tebe.

Nasmijao sam se.

– Ova je ulica gora od najgoreg sela. Ja sam samo odbio posao koji mi je ponudio. To nije dovoljan razlog da se netko raspali na tebe.

– Osim ako nije Matt Brady – reče on. – Čujem da si ga izbacio iz ureda.

Osjećao sam kako me počinje hvatati srdžba. Svijet vrvi špijunima. Pitao sam se da li Mort možda zna kad sam posljednji put bio na zahodu.

– Pa što, ako i jesam? – upitao sam. – Imam pravo voditi svoje poslove kako hoću i s kim hoću.

– Meni si ti oduvijek bio simpatičan, Brade – reče on, ustajući. – Mislio sam samo kako bi bilo dobro da te upozorim.

– Hvala – rekao sam suho, gledajući ga. – I ti si meni simpatičan.

Gledao sam ga kako se vraća do bara, a zatim sam dokraja iskapio svoje piće i izišao.

Dok sam vozio prema aerodromu, razmišljao sam. Netko od mojih ljudi očigledno brblja naokolo i ako uskoro ne otkrijem o kome se radi, to bi mi se moglo gadno osvetiti. U mislima sam prebrojavao ljude iz svog ureda. Nisam ni u koga mogao posumnjati, čak ni službenica na telefonskoj centrali nije imala običaj prisluškivati razgovore.

Ostavio sam automobil na parkiralištu i pješice otišao do aerodromske zgrade. Avion iz Pittsburgha upravo je slijetao. Gledao sam kako njegov srebrnasti trup svjetluca dok je polako rulao do svog mjesta.

Ona je bila četvrti putnik koji je izišao iz aviona. Vidio sam kako je zastala na vrhu stuba i kako me traži pogledom. Gurnuo sam prste u usta i zvižnuo.

Nasmiješila mi se i pošla niz pomične stepenice. Stjuarda su toliko zaokupile njezine noge da joj je zaboravio pomoći da siđe sa zadnje, više stepenice. Sandra je bila prava žena, a ne jedna od onih lažnih čuda, ravnih grudi, koje rade za modne agencije. Ona je bila kao stvorena za valjanje u sijenu i činilo se kao da još uvijek miriše na svježe zaoranu zemlju.

– Nisam bio siguran da ćeš doći – rekao sam, vodeći je prema automobilu.

Ništa nije odgovorila. Otvorio sam joj vrata, zatim sam obišao automobil i sjeo za volan. Ubacio sam motor u brzinu i krenuo natrag prema gradu.

Prošlo je nekoliko minuta, a ona još uvijek nije progovorila ni riječi. Pogledao sam je.

– Jesi li gladna?

Zanijekala je odmahnuvši glavom.

– Moraš nešto pojesti – rekao sam. – Što ti više odgovara, biftek ili riba?

– Pojela sam nešto u avionu – rekla je. Krajičkom oka vidio sam da me gleda. – Zar si me zato pozvao? – upita. – Bojiš se da ne jedem dovoljno?

Prvi put sam se tog dana od srca nasmijao. Ovo dijete vjeruje u izravan pristup. Bilo je divno za promjenu čuti nekoga tko se ne prenemaže. Sišao sam s autoputa na jednu slabo osvijetljenu cestu i parkirao. Oko nas je bila šuma i nigdje u blizini nije bilo kuća.

Ugasio sam motor i okrenuo se prema njoj.

– Ne, na oba pitanja – rekao sam. – A sad ti meni reci. Zašto si došla?

Zurila je na trenutak u mene, a onda se nagnula prema meni. Ovila mi je ruke oko vrata i privukla me k sebi. Njezin hitri vreli jezik izazivao je sićušne električne šokove u svim skrivenim kutovima mojih usta. Osjećao sam kako drhti od uzbuđenja u mom zagrljaju. Zatvorio sam oči i osjetio kako se moja muškost budi, odgovarajući na njezinu strast.

Napokon se odmakne, a grudi su joj se ubrzano dizale i spuštale sa svakim dahom.

Rukama mi je još uvijek držala glavu nad svojim licem i gledala me ravno u oči. Lice i pogled bili su joj zamagljeni od strasti.

– Nisam došla zbog večere. U Pittsburghu je hrana isto tako dobra kao ovdje – tiho je rekla. – Došla sam da me povališ.

Odvezao sam je do hotela u kojem sam imao otvoren račun. Gurnuo sam petaka službeniku na recepciji i dobio apartman. Poslužitelj nam je u sobu donio bocu skoča i led.

Nosač koji nas je doveo u apartman uključi radio pa napokon ostadosmo sami. Svukao sam sako, razvezao kravatu i natočio piće u dvije čaše. Pružio sam jednu Sandri.

– Dobro došla u New York – rekao sam.

Motрила me kako sam iskapio svoju čašu i ponovo nalio, prije nego što je ona dospjela okusiti svoje piće.

– Opa – rekla je – tebe je nešto gadno pogodilo.

Zurio sam u nju.

– Smeta te to?

– Mene ne – nasmiješi se ona i odloži čašu. – Ja nemam ponosa. Grabim ono što mi se pruža.

Dokrajčio sam drugo piće. Soba se nekako čudno naginjala, alkohol je napokon počeo djelovati.

– Ti si pametna – rekao sam.

– O tome bi se dalo govoriti – odvrati ona.

Petljala je malo s kopčom na leđima, zatim je slegla ramenima i haljina joj spadne do pojasa. Još jedna kopča i haljina se našla na podu. Ispod haljine nije imala ništa osim grudnjaka bez naramenica i uske podsuknje. Nagnula se naprijed da svuče čarape i grudi su joj gotovo iskočile iz grudnjaka.

Nepce mi se odjednom osušilo i osjetio sam kako mi srce lupa pod rebrima. Uhvatio sam je za mišice i ona se uspravi i pogleda me.

– Pa što onda? – upitao sam, gledajući je u oči.

Njezine su oči bile bistre, bez straha. Nasmiješila se, onim tajanstvenim smiješkom koji sam već jučer zapazio.

– Otrčat ćeš k njoj čim zazviždi, Brade – prošaptala je – ali meni to ne smeta.

Odjednom sam se rasrdio.

– Neću? – viknuo sam. – Ona je žena kao i sve druge. Sve su žene iste.

Ona se privije uz mene. Osjetio sam kako mi toplina njezina tijela prodire kroz odjeću.

– Naravno, Brade – rekla je tiho, gledajući me pogledom žene koja je naučila što je život. – Kad se ugase svjetla, sve smo mi iste.

Moja je srdžba nestala, isto onako naglo kako se i pojavila.

– Oprosti – rekao sam. – Naglo mi je prekipjelo.

– Povrijeđen si – reče ona. – Dobro znam kako ti je.

Pustio sam joj ruku i nalio još jedno piće. Upravo sam prinosio čašu ustima, kad mi ona uhvati ruku.

– Bolje nemoj – blago je rekla. – Zaboljet će te želudac od tolikog leda.

Dopustio sam da mi spusti ruku s čašom na stol. Zurio sam u nju. U kutovima njezinih očiju vidio sam suze koje su blistale poput

dijamanata. Usne su joj bile blago otvorene i drhtave, a dugačka plava kosa rasula joj se po bijelim ramenima. Grudi su joj ponosno napinjale grudnjak, a udolice između dojki osula se sićušnim kapljicama znoja; trbuh joj je bio ravan ispod rebara i blago zaobljen ispod svile njezine podsuknje, prelazeći u glatku, napetu oblinu bokova i bedara.

– Lijepa si, Sandy – šapnuo sam. Nepomično je stajala predamnom.

– Jesam li, Brade? – promuklo je upitala.

Ispružio sam ruku i dotaknuo kopču na grudnjaku. Grudnjak mi ostane u rukama.

Bradavice su joj bile poput ružinih pupoljaka koji se rastvaraju u ljetnom suncu.

– Kad me tako gledaš, Brade, mogla bih umrijeti – šapnula mi je. – Kad bi mene mogao voljeti tako kao što voliš nju, ne bi bilo ničeg što ne bih učinila za tebe.

Privukao sam je k sebi. Potražio sam ustima njezine usne i stegnuo je rukama za ramena. Jeknula je od bola i ovila mi ruke oko vrata. Njezino se tijelo stiskalo uz moje i vatra iz njezinih bokova prelijevala se u moja stegna.

Primorao sam je da se okrene, tako da se leđima pripila uz mene. Držeći je čvrsto oko struka, prelazio sam usnama niz vrat i preko ramena. Glasno je vikala, ali ja se nisam obazirao. Naslonio sam se na nju i ona klone na koljena. Preplašena, pokušala se podići, ali sam je silovito gurnuo, tako da se potrbuške ispružila po podu.

Zurio sam dolje u nju. Prije deset tisuća godina bili smo zajedno i bilo je isto ovako.

Ona je uvijek bila preplašena. Sagnuo sam se i pokidao s nje ostatak odjeće.

Skupila je noge da se zaštiti od mene. Rukama je tukla i grebla po meni, pokušavajući me odgurnuti. Osjećao sam u ustima okus krvi, tamo gdje su mi njezini zubi razrezali kožu.

Zagrlili smo se na podu, isprepleteni u žestokoj borbi. Njezino me dahtanje ispunjavalo zadovoljstvom, bio je to dokaz da sam superioran njoj i svim ženama. Bez mene, ona nije ništa – prazna i sposobna samo za manualni rad. Ja sam instrument njezina užitka, razlog njezina postojanja.

Usta su nam bila spojena, njezin se dah ulijevao u mene. Trzala se bjesomučno, obuzeta vlastitom groznicom; plamen njezine strasti obuhvatio me i bio sam izgubljen.

Moji su krikovi zazivali njezino ime u tami, nošeni zanjihanim klatnom strasti.

Polako, klatno se zaustavilo i ja sam se vratio u sadašnje vrijeme. Najprije sam postao svjestan našeg iznurenog dahtanja, a zatim je džungla nestala u daleku prošlost.

Gotovo s bolnim naporom, otvorio sam oči i pogledao je. Smiješila mi se i prstima mi dotakla obraz.

Ponovo sam zatvorio oči i prevrnuo se na bok; sag na kojem smo ležali grebao mi je leđa. Osjetio sam pokret iza sebe i okrenuo glavu.

Ona se uspravila u sjedeći položaj i rukama pokušavala zagladiti kosu. Njezine su grudi, snažne i napete, stršale nada mnom. Postala je svjesna mog pogleda i nasmiješila mi se.

– Jadni Brad – rekla je, s dubokim zadovoljstvom u glasu.

– Kako to misliš: jadni Brad? – prosvjedovao sam.

– Što si ono rekao, kako se zove? – upita ona. – Elaine?

17

Negdje je zvonio telefon. Zvonjava mi je probijala uši poput bušilice. Naglo sam sjeo u krevetu i nehotice jauknuo. Glava mi je pucala od bola. Otvorio sam oči upravo navrijeme da vidim kako Sandy spušta slušalicu.

– Tko je to bio – mamurno sam upitao.

– Buđenje – odgovorila je. – Rekla sam da me probude u pet. Moram uhvatiti avion koji polijeće u šest.

Tupo sam se zabaljio u nju.

– Zašto?

Njezini jaki, bijeli zubi bijesnu u tami.

– Zaboravio si da ja radim?

Gledao sam je kako odlazi prema kupaonici. Kretala se poput tigrice, vješto nalazeći put u mraku.

– Odvest ću te na aerodrom – rekao sam. Ona zastane na vratima i pogleda prema meni.

– Ne moraš – reče. – Mogu uzeti taksu.

– Ne, ne, insistiram – rekao sam i prebacio noge na pod. Taj mi je pokret opet pokrenuo bušilice u glavi. Pokrio sam rukama lice i piljio u nju kroz prste. – Provjeri, molim te, da li još imam tjeme – sumorno sam se nacerio. – Čini mi se da mi je otpalo.

Ona mi se nasmiješi.

– Tu je, ništa ti ne nedostaje – reče s laganim prizvukom sarkazma i zatvori za sobom vrata kupaonice.

S aerodroma sam se odvezao do svog kluba da se presvučem. Kad sam prolazio pokraj recepcije, nemarno sam upitao službenika da li ima kakvih poruka za mene.

On provjeri popis primljenih poziva.

– Ne, gospodine Rowan.

Uspeo sam se u svoju sobu. Sinoć sam rekao Marge da ću zbog posla morati dokasna ostati u gradu, te da ću stoga prespavati u klubu. Sva sreća da me nije nazvala. Osjećao sam se grozno, bio sam mrtav umoran i potpuno slomljen. Odlučio sam odmah otići u parnu kupelj, zatim na masažu i pod tuš.

Ležao sam potrbuške na stolu za masažu dok mi je Sam razmekšavao zgrčene mišiće.

Glavu sam oslonio na ruke. Sam je bio odličan maser. Imao je snažne, ali osjetljive ruke i ubzo sam osjetio kako se opuštam.

Čudna je djevojka ta Sandy. Na aerodromu se držala kao da me jedva poznaje.

Pružila mi je ruku na rastanku i obratila mi se sa »gospodine Rowan«.

Bilo mi je neugodno.

– Moje je ime Brad. Zaboravila si?

Opet se osmjehnula na onaj svoj tajanstveni način.

– To je bilo jučer – rekla je. – Danas je novi dan.

Zadržao sam joj ruku u svojoj.

– No vidjet ćemo se opet, zar ne?

Slegnula je ramenima.

– Tko zna? To nije važno.

– Ali protekla noć! – protestirao sam. Pogledala me pravo u oči.

– Tebi je nešto bilo potrebno – rekla je. – Meni također. Oboje smo dobili što smo željeli. Ostanimo na tome i nitko se neće imati zbog čega ljutiti.

Nisam mogao pobijati njezinu logiku. Osjetio sam začuđujuće olakšanje. Mislim da se to olakšanje vidjelo u mojim očima jer se ona nasmiješila.

– Ti si divna, Sandy – rekao sam. Ona odmahne glavom.

– A-a – tiho odgovori. – Samo znam ocijeniti svoje šanse. – Zatim je brzo povukla ruku i izišla na pistu prema avionu.

Netko me žestoko pljesne po zadnjici trgnuvši me iz sanjarenja.

– Sad ste spremni za tuš, gospodine Rowan – reče Sam.

Lijeno sam se skotrljao sa stola.

– Hvala, Same – rekao sam i ušao u kabinu. Mlaz hladne vode pogodi me u leđa i dokraja me razbudi.

Mickey me dočekala s čudnim izrazom na licu.

– Nazovi Petea Gordyja – rekla je.

– Ti ga nazovi, molim te, pa me spoji s njim – rekao sam i ušao u svoju sobu. Osvrnuo sam se. Svi tragovi mog jučerašnjeg ludovanja bili su uklonjeni.

Mickey uđe za mnom i stavi neke papire na stol. Okrenula se da izađe, ne progovorivši ni riječi. Zaustavio sam je.

– Hvala ti, Mickey, što si uredila sobu – rekao sam.

Ona se zamišljeno zagleda u mene.

– Što te je bilo spopalo, Brade? – upitala je. Nikad te nisam takvog vidjela.

Slegnuo sam ramenima.

– Valjda sam malo pretjerao s radom – odgovorio sam. – Jednostavno sam se slomio.

Vidio sam da mi ne vjeruje, ali ja sam bio njezin šef i tako je samo kimnula i izišla iz sobe. Nekoliko sekundi kasnije, obavijestila me da je na telefonu Pete Gordy.

Pete je bio jedan od mojih najboljih klijenata. On je bio vlasnik najveće nezavisne avionske čarter kompanije na Istočnoj obali. Poslovi za njegovu kompaniju donosili su mi dvadeset pet posto od ukupnih primanja. Nakon uobičajenog pozdrava, odmah sam prešao na posao i upitao ga što možemo učiniti za njega.

Odgovorio mi je glasom, u kojem se osjećao prizvuk nelagode.

– Pa, Brade – rekao je, naglaskom karakterističnim za Novu Englesku – ne znam točno kako bih ti to rekao.

Na trenutak sam zadržao dah, a onda sam polako ispustio zrak iz sebe. Zapravo, nije mj ni trebao ništa reći. Nekako sam slutio što će sada doći, još od trenutka kad sam ušao u ured i dobio njegovu poruku.

– Što to, Pete? – upitao sam, namjerno bezličnim tonom.

– Morat ću se odreći tvojih usluga – rekao je.

– Zašto? – upitao sam. Znao sam zašto, ali sam htio da mi on to kaže. – Meni se činilo da si vrlo zadovoljan s našim poslom.

– Jesam, Brade – brzo je rekao. – Nemam nikakvih prigovora, ali...

– Ali što? – nisam popuštao.

– Pa, nešto je iskrslalo – reče on. – Moji bankari insistiraju da prekinem suradnju s tobom.

– Što je njih briga koga ćeš angažirati? – prasnuo sam. – Ja sam mislio da si ti momak koji samostalno vodi svoj posao.

– Molim te, Brade, nemoj mi još više otežavati cijelu stvar – zamolio je. – Ti dobro znaš koliko te ja cijenim. Ali ne mogu drugačije. Moram učiniti ono što traže od mene ili će mi otkazati kredite.

Moje je srdžbe nestalo. Znao sam da na neki način ima pravo. On tu zaista ništa nije mogao učiniti. Matt Brady je izdao naredbu. Tko bi se usudio da njega ne poslušaju?

– O.K, Pete – rekao sam. – Shvaćam.

Polako sam spustio slušalicu i uključio interkom. Rekao sam Mickey da mi pozove Chrisa. Okrenuo sam se u stolici i pogledao kroz prozor. Teško je bilo povjerovati da jedan sitan starac raspolaže s tolikom moći.

Interkom zazuji. Pritisnuo sam tipku i Mickey se javi.

– Chrisova sekretarica kaže da je on otišao iz ureda prije nego što si ti stigao.

– Kad će se vratiti?

– Nije mi to mogla reći – odgovori Mickey. Isključio sam interkom. Krasno. Kuću je zahvatio požar, a glavni vatrogasac šeta po gradu.

Telefon zazvoni i ja podignem slušalicu. Drugi klijent. Ista priča. Žao mi je, stari.

Zbogom. Telefon je zvonio cijeli dan. Nazivali su me, jedan za drugim. Nisam čak imao vremena otići na ručak, toliko sam bio zauzet primanjem otkaza.

Oko pet poslije podne, telefon je napokon prestao zvoniti. S olakšanjem sam pogledao na sat. Bio sam sretan što je radno vrijeme završilo. Još dva sata i bio bih opet u onom sobičku, u kojem sam počeo.

Prešao sam sobu do ormarića s pićem i otvorio ga. Sav je skoč nestao. Turobno sam se nasmiješio. Mickey se pobrinula da ga ukloni kad je jutros pospremala sobu. Otvorio sam vrata i pogledao je.

– Gdje si sakrila viski, srce? – upitao sam. – Moram nešto popiti.

Sumnjičavo me pogledala.

– Brade, nećeš valjda opet? Odmahnuo sam glavom.

– Ne boj se. Samo mi treba jedno piće.

Ona izvuče bocu iz arhivskog ormarića pokraj svoga stola i pođe za mnom u moju sobu.

– I meni će dobro doći – rekla je.

Gledao sam je kako toči viski u dvije čaše i uzeo piće koje mi je pružila. Zahvalno sam otpio gutljaj.

– Je li se Chris javljao? – upitao sam je. Ona odmahne glavom.

– Nije mi jasno kamo je otišao.

Meni odjednom sine.

– Je li se on jučer vidio s Mattom Bradyjem? – upitam. Mickey me začuđeno pogleda. – Kad sam ti rekao da ga pošalješ Chrisu – dodam.

– Ah, da – sjeti se ona.

– Jesu li dugo razgovarali?

– Samo nekoliko minuta – reče ona. – Onda je gospodin Brady otišao.

– Chris ti nije ništa rekao?

Ona odmahne glavom.

– Ni riječi. Izišao je prije tebe. Izgledao je prilično nervozan.

Otpio sam još jedan gutljaj. Nije mi se nimalo sviđalo to što sam čuo. Čak i ako je Matt Brady razaslao obavijest da sam ja nepoželjan, kako je mogao tako brzo dobiti popis mojih klijenata? Morao mu je pomoći netko iz kuće.

Mickey me gledala.

– Što se događa, Brade? Što je spopalo sve te ljude? Je li te McCarthy proglasio za komunista?

Nacerio sam se.

– Nešto isto tako loše – odgovorio sam. – Brady me označio nepoželjnim.

18

Stigao sam kući na večeru mrtav umoran i pokunjen. Marge me samo pogledala i odmah me ugurala u dnevnu sobu.

– Bolje je da popijcš jedan koktel prije večere – hitro je rekla. – Sav si napet.

Utonuo sam u naslonjač i pogledao je. Činilo mi se kao da dugo nisam bio kod kuće.

Zabrinuto me pogledavala dok je pripravljala koktel, ali ništa nije rekla, sve dok nisam otpio prvi gutljaj.

– Nešto nije u redu, Brade? – upitala je. Umorno sam spustio glavu na naslon.

Zatvorio sam oči.

– Imam problema – odgovorio sam. – Bradyju se nije svidjelo kako sam s njim razgovarao i odlučio mi se osvetiti.

– Je li zaista tako loše? – upitala je. Pogledao sam je.

– Dovoljno – rekao sam. – Izgubio sam danas osam najboljih klijenata.

U njezinim očima pojavi se izraz olakšanja. Prišla mi je i sjela na ručicu naslonjača.

– Je li to sve? – upitala je.

Zapanjeno sam se zagledao u nju. Na najboljem smo putu da sve izgubimo, a njoj to nije važno.

– Zar to nije dosta? – upitao sam. – Ništa se gore nije moglo dogoditi.

Ona mi se nasmiješi.

– Varaš se – reče tiho. – Postoji nešto mnogo gore. A ja sam već mislila da se to događa.

Nisam shvaćao na što misli.

– Kao na primjer?

Ona me uzme za ruku.

– Moglo se dogoditi da te izgubim – ozbiljno reče. – I mislila sam da ću te izgubiti, bio si tako čudan. Ali sad znam da je to bilo zbog posla. Otkako si počeo raditi na toj kampanji za industriju čelika, nisi više bio onaj stari.

Šutio sam.

– Zato si stalno bio tako nemiran, zato nisi noćas došao kući. Zar ne?

Šutke sam kimnuo, nisam se usudio progovoriti. Bojao sam se da me glas ne izda.

– Jadni moj umorni dečko – reče ona nježno, ljubeći mi lice...

Jeannie je imala sastanak sa svojim dečkom, tako da smo nas dvoje sami večerali. Za večerom sam joj ispričao sve što se tog dana dogodilo. Oči su joj bile ozbiljne kad je progovorila.

– Što ćeš sada učiniti? – upitala je kad sam završio.

– Ne znam – odgovorio sam. – Morat ću pričekati i vidjeti što će biti sutra. Sve ovisi o tome koliko će mi klijenata ostati, hoću li moći održati agenciju. U svakom slučaju, morat ću otpustiti nekoliko ljudi. Već i sada mi plaće odnose lavlji dio prihoda.

– Otpustit ćeš ljude? – upita ona.

– Nemam drugog izlaza – odgovorio sam. Trenutak je šutjela.

– Šteta – rekla je tiho. Znao sam što misli.

– To za njih neće biti tako strašno, dušo – rekao sam. – To nije isto kao kad sam ja ostao bez posla u vrijeme krize. Sad ima posla koliko hoćeš. Šteta je samo što moram raspustiti tako dobru ekipu. Dugo mi je trebalo da skupim tako kvalitetne ljude.

– A što kaže Chris? – upita Marge.

Znao sam da ona o Chrisu ima visoko mišljenje. Slegnuo sam ramenima.

– Ne znam što misli – odgovorio sam. – Cijeli dan ga nisam vidio. Izišao je jutros rano iz ureda.

– Čudno – reče ona. – Zar on nije znao što se događa?

– Ne znam – odgovorio sam. – Ali slutim da je znao. – Objasnio sam joj na što sumnjam.

– Ja to ne mogu vjerovati! – užasnuto je uskliknula.

Nasmiješio sam se.

– Ambicija je nesmiljeni gospodar – rekao sam. – Nagoni ljude na različite postupke.

Neki od njih mogu biti prilično niski. To je jedna od okolnosti na kojima je društvo sazdano.

– Ali Chris to nikad ne bi učinio! – reče ona. – Ti si mu toliko pomogao.

– Jesam li? – upitao sam. – Pogledaj malo stvar s njegove točke gledišta. On je toliko meni pomogao. Sad se hoće za to naplatiti.

– Ne mogu vjerovati da bi Chris bio takav – uporno je ponavljala Marge.

Odgurnuo sam stolicu od stola.

– Nadam se da si ti u pravu – rekao sam. – Ništa mi ne bi bilo draže nego da sam u tome pogriješio.

Čuo sam kako se neki automobil zaustavio ispred kuće.

– Tko bi to mogao biti? – upitao sam.

– Vjerojatno se Jeannie vratila – reče Marge. Oglasi se zvono na vratima. Marge se pokrene, ali je ja zaustavim.

– Samo ti pij kavu – rekoh. – Ja ću pogledati tko je.

Otvorio sam vrata. Preda mnom je stajao Paul Remey. Za trenutak sam iznenađeno zurio u njega.

– Paule! Što ti radiš ovdje?

– Moram s tobom razgovarati – reče on, ulazeći. – Što je tebi, jesi li poludio? Što to radiš? Hoćeš sam sebe dovesti do propasti?

Prihvatio sam njegov kaput i šešir, te ih objesio u ormar.

– Upravo pijemo kavu – rekao sam, izbjegavajući odgovor. – Možeš nam se pridružiti.

Paul uđe za mnom u blagovaonicu. Nakon što se pozdravio s Marge, ponovo se okrene prema meni.

– Reci, što to čujem o nekakvoj svađi s Mattom Bradyjem? – upitao je.

– Ja se ni s kim ne svađam – tiho sam odgovorio. – Samo sam odbio posao koji mi je on ponudio. To je sve.

– Ja sam čuo nešto drugo – reče Paul razdraženo. – Čuo sam da si ga izbacio iz svoje sobe.

– Dovoljno me poznaješ, Paule. Znaš da ja ne bih tako nešto učinio – odgovorio sam. – Ja jednostavno ne želim raditi za njega. Došao je u moj ured i ja ga nisam primio. Imao sam posla.

Paul se zabljuje u mene, otvorenih usta. Naposljetku se trgne i udahne.

– Nisi ga htio primiti – reče sarkastično. – Jedan od pet najutjecajnijih ljudi u zemlji, a ti ga nisi htio primiti. Ti nisi pri zdravoj pameti, Brade. Zar ne znaš da te on sutra može natjerati da zatvoriš agenciju. Gdje ti je bila pamet, Brade?

– Kasniš, Paule – rekao sam. – Već me je danas prilično dobro udesio. Izgubio sam oko šezdeset pet posto prometa.

Paul zazviždi.

– Tako brzo, ha?

Kimnuo sam.

– Kako si ti doznao za to? – upitao sam.

– Pearson zna da smo nas dvojica prijatelji – reče on. – Nazvao me da provjeri, prije nego što to objavi u novinama. Rekao sam mu da ništa ne znam o tome. Da, koliko ja znam, tvoja agencija ima najbolje šanse da dobije kampanju za industriju čelika.

Vijesti brzo putuju, pogotovu loše. Na trenutak sam se obeshrabreno zavalio u stolicu. Imaju pravo. Tko sam ja da se suprotstavljam Mattu Bradyju? To je isto kao da pošalješ muhu da se bori protiv slona.

Paul me pogleda.

– U čemu je stvar? – upita.

– Brady je htio da industriji čelika dam nogu i da dođem raditi za njega. Ja sam mu rekao da želim ostati neovisan – rekao sam bezizražajno.

Odjednom me svladao umor i zaklopio sam oči. Po prvi put tog dana, njezin lik mi se pojavio pred očima. Elaine. Nikad to nikom neću moći ispričati. Ako bilo što kažem, stvari će se još više pogoršati. Matt Brady bi saznao istinu i ništa ga više ne bi moglo zaustaviti.

Paul je govorio. Pokušavao je smisliti neki izlaz. Međutim, ništa od onoga što je pričao nije imalo mnogo smisla, čak je i on toga bio svjestan. Nakon nekog vremena, prestao je govoriti i svi smo nekoliko minuta sumorno šutjeli.

Odjednom Paul pucne prstima.

– Sjetio sam se! – uzvikne. – Elaine Schuvler!

Naglo sam se razbudio.

– Kakve ona ima veze? – upitam.

– Ona je Bradyjeva nećakinja, njegova najmilija nećakinja – reče on. – Zamolit ću je da kaže Bradyju koliko ti činiš za nju.

Odmahnuo sam glavom.

– Ne dolazi u obzir. Ja ću se iz toga izvući vlastitim snagama.

– Ne budi glup – reče on. – Ona starog mota oko prsta.

– Fućka mi se da li ga mota ili ne! – ustao sam. – Ovo je nešto što se tiče samo mene i Matta Bradyja. To nema nikakve veze s njom i

ne pada mi na pamet da trčim k njoj i skrivam se iza njezine suknje.

– Ali, Brade – reče Marge. – Ti njoj činiš velike usluge. Uvijek si govorio kako ruka ruku mije.

– Ali ne ovaj put – rekao sam. – Ne želim nju miješati u to.

– Ali zašto, Brade? – blago me je prekorila Marge. – Ovo je ozbiljan problem. Njoj će biti drago da ti pomogne. Rekao si mi da ti je ona tako simpatična, a i da je ona tebi sklona.

– To je istina, Brade – dodao je Paul. – Edith kaže da nikad nije vidjela da se Elaine tako oduševila za nekoga.

Trenutak sam šutke zurio u njih dvoje. Pokušao sam nešto reći, ali nisam mogao.

Riječi su mi zastale u grlu. Nešto mi je na trenutak proletjelo kroz glavu. Što je ono rekla kad me posljednji put nazvala? Ili sam ja to rekao? Nisam se više mogao sjetiti.

Bit će kao da se nikad nismo ni sreli. Kakve smo budale bili, oboje. Kako smo mogli misliti da je tako nešto moguće? Vratio mi se glas.

– Ne! – viknuo sam i srdito izišao iz sobe.

19

Nebo je bilo osuto zvijezdama, noć je bila vedra i hladna. Sjedio sam na stepenicama, drhtureći od zime. Pušio sam, tvrdoglavo odbijajući da se vratim unutra. Kroz prozore blagovaonice vidio sam Paula i Marge kako još uvijek sjede za stolom i razgovaraju.

Zagledao sam se u kuću, zatim mi pogled skrene niz dugačak prilazni put, preko lijepo uređenog vrta, prema ulici. Pitao sam se koliko dugo ću još moći zadržati kuću, ako budem morao zatvoriti agenciju. Ne zadugo. Sve što sam zarađivao, ulagao sam ponovo u posao, u nastojanju da ga još više proširim.

Pred kućom se zaustavio jedan automobil. Čuo sam mlade glasove, a zatim Jeannine brze korake dok se uspinjala prilaznim putem. Tiho je pjevušila neku pjesmicu. Nasmiješio sam se. Ona još ništa ne zna. Za nju je život još uvijek šarena kutija prepuna ugodnih iznenađenja. Bolje je da je tako.

Zaustavila se kad me ugledala na stepenicama.

– Tata! – uskliknula je. – Što tu radiš?

Nasmiješio sam se.

– Izišao sam udahnuti malo zraka, dušo – odgovorio sam.

Ona me brzo poljubi i sjedne uz mene.

– Nisam mami rekla ništa o poklonu – šapnula je.

Nisam joj odgovorio. Na to sam gotovo sasvim zaboravio. Kako su stvari trenutno stajale, izgledalo je da od bunde ionako neće biti ništa.

Moja je kći bila bistro dijete. Odmah je osjetila da me nešto muči.

– Nešto nije u redu, tata? – zabrinuto je upita gledajući me upitno. – Jeste li se ti i mama posvađali?

Odmahnuo sam glavom.

– Ne, dušo – odgovorio sam. – Problemi s poslom.

– Oh. – Nije zvučalo kao da mi vjeruje.

Pogledao sam je. U tom sam trenutku shvatio kako ona nije više dijete. Postala je žena, posjedovala je već svu gracioznost, intuiciju i zagonetnost svoga spola.

– Čudno je da me tako nešto pitaš. Kako si došla na to?

Vidio sam da ne želi odgovoriti.

– Onako, palo mi je na pamet – reče neodređeno.

– Ali morala si imati nekakav razlog – insistirao sam.

Nije me gledala.

– Pa, u posljednje vrijeme si bio prilično čudan, a mama je bila žalosna.

Pokušao sam se nasmijati, ali nisam mogao. Nikoga nisam uspio zavarati, jedino samoga sebe.

– Gluposti – rekao sam.

Ona me ponovo pogleda i zavuče ruku ispod moje. Činilo se da sam je umirio.

– Vidjela sam u novinama sliku gospođe Schuyler – reče. – Ona je jako lijepa.

Napravio sam se glup.

– Nije loša.

– Djedica misli da se ona zaljubila u tebe – reče Jean.

U sebi sam opsovao. Tata bi trebao biti pametniji i ne govoriti takve stvari pred djecom.

– Ah, znaš ti njega – rekao sam, primoravajući samoga sebe da zvučim šaljivo. – On misli da su sve žene lude za mnom.

Ona me zamišljeno pogleda.

– To nije nemoguće, znaš – reče. – Ti nisi nekakva stara olupina.

Nasmiješio sam se.

– Nije tome dugo da si mi rekla kako sam dosadno staro gundalo i da nisam ni mrvica romantičan. Sjećaš se? , – Ali mogao bi se zaljubiti u nju – tvrdoglavo je nastavila. – Takve se stvari događaju.

Vidjela sam jedan film s Clarkom Gableom ...

– To je tako na filmu – prekinuo sam je. – Osim toga, ja nisam Clark Gable.

– Ti si zgodniji od njega – izusti ona.

Sumnjičavo sam je pogledao. Lice joj je bilo ozbiljno. Nasmijao sam se, a neka toplina mi se širila oko srca.

– Laskanjem nećeš ništa postići – rekao sam. Odjednom se ponovo pretvorila u djevojčicu obuzetu romantičnim sanjarijama.

– Zar to ne bi bilo strašno, tata – šapnula je – kad bi ona stvarno bila zaljubljena u tebe i morala živjeti sa spoznajom kako te nikad neće moći dobiti?

Bol, na koji sam gotovo bio zaboravio u posljednjih nekoliko dana, ponovo mi je počeo stezati grudi. Dječja usta ...

Ustao sam. Bilo mi je dosta.

– Dođi – reko. – Stric Paul je ovdje i želio bi te vidjeti ...

Nisam dobro spavao. Kroz prozor su dopirali tihi noćni zvukovi, ali nisam u njima nalazio smirenja. Napokon se u sobu ušuljalo prvo sivilo nadolazećeg jutra. Noć mi nije donijela nikakve odgovore; možda će ih donijeti sunce. Zatvorio sam oči i zadrijemao ... Na putu prema uredu, odbacio sam usput Paula do aerodroma. On je bio duboko neraspoložen.

– Barem mi dopusti da razgovaram s njom – zamolio je, prije nego što je krenuo prema avionu.

Odrečno sam odmahnuo glavom.

Na trenutak je zurio u mene bez riječi.

– Ti i tvoj glupi ponos – promrmlijao je, pružajući mi ruku.

Prihvatio sam je, njegov je stisak bio topao i prijateljski. Gledao me pravo u oči.

– Nadam se da će se sve dobro svršiti – iskreno je rekao.

– Sigurno hoće – odgovorio sam s više samopouzdanja nego što sam ga doista imao. – Mora.

Okrenuo se prema izlazu na pistu.

– Sretno – dobacio mi je preko ramena.

– Hvala – rekao sam. Zapazio sam neku obeshrabrenost u načinu na koji je koračao.

Nagonski sam ga zazvao:

– Paule!

Stao je i okrenuo se prema meni.

– Ovo je tek prva runda – rekao sam smiješeći se. Budi hrabar.

Na trenutak me gledao bez ikakva izraza na licu, a onda mi se nasmiješio.

– Ti si lud – rekao je, odmahujući glavom i mahnuo mi na pozdrav.

Mickey je sjedila za svojim stolom i tipkala kao luda kad sam ušao u ured.

– Zovi mi Chrisa – rekao sam.

Ona mahne glavom prema mojoj sobi.

– Već te čeka.

Značajno sam podigao jednu obrvu. Čovjek očito ne trati vrijeme. Ušao sam u svoju sobu. Chris je sjedio u mojoj stolici, iza stola. Pisao je nešto na komadu papira. Podigao je glavu kad sam ušao i nadignuo se da će ustati.

Prihvatio sam igru i mahnuo mu neka ostane sjediti. On me radoznalo gledao. Ništa nisam rekao, samo sam sjeo i šutke mu uzvratilo pogled.

Nakon nekoliko minuta šutnje, postalo mu je neugodno. Vidio sam kako mu se crvenilo penje od vrata prema licu. Još uvijek nisam progovorio.

On se nakašlje.

– Brade ...

Nasmiješio sam mu se.

– Udobna stolica, ha, Chrise?

Trgnuo se kao da sam ga dotaknuo užarenim željezom i skočio na noge.

I ja sam ustao, još uvijek nasmiješen.

– Zašto mi nisi rekao da te zanima moja stolica, Chrise? – blago sam upitao.

Lice mu je zalilo duboko crvenilo. Prije nego što je dospio odgovoriti, nastavio sam.

– Da si mi rekao – obišao sam oko stola, još uvijek govoreći istim, blagim tonom – mogli smo ti pokušati nabaviti jednu istu ovakvu – rekao sam, sjedajući.

Ništa nije rekao, a s lica mu je polako nestajalo boje. Vidio sam da se uspio pribрати.

– Ne shvaćaš, Brade – reče. – Ja samo pokušavam pomoći.

– Kome? – viknuo sam. – Sebi?

Prvi put otkako ga znam, Chris je izgubio kontrolu.

– Netko je u ovom uredu morao ostati priseban – viknuo je i on. – Ti cijelu agenciju vučeš u propast jer tebi ni do koga nije stalo, misliš samo na sebe.

Počeo sam se bolje osjećati. Sad smo bili na tlu na kojemu sam se dobro snalazio.

Nikad se nisam navikao na fino ophođenje u rukavicama, na uvijene aluzije i udarce u leđa. Dolje, na Trećoj aveniji, uvijek smo se otvoreno razračunavali.

– Gdje si, dovraga, bio jučer cijeli dan? – upitao sam.

– Pokušavao sam ti skinuti s leđa Matta Bradyja – reče on. – Bio sam kod njega, u njegovu uredu. Dogovorio sam se s njim za posao.

– Kakav posao? – rekao sam. – Gotovo svi naši klijenti već su otkazali, a ostatak će vjerojatno danas.

On hladno kimne.

– Znam – reče. – Rekao mi je da će nas uništiti još onog dana kad si ga odbio primiti.

– Tko mu je dao popis naših klijenata, tako da je mogao odmah početi izvršavati svoj plan? – Ustao sam. – Je li to način na koji si mi mislio pomoći?

Pocrvenio je.

– Želio je neke preporuke.

Nasmiješio sam se.

– To ti je prilično slab izgovor, Chrise. – Obišao sam stol i stao ispred njega, gledajući ga. – Ne misliš valjda da ću ti to povjerovati?

Zurio je u mene. Glas mu je bio leden i suzdržan.

– Nije me briga da li ćeš mi vjerovati ili ne – reče. – Ja se osjećam odgovornim prema svim ljudima koji ovdje rade. Ne mogu mirno stajati i gledati kako propada sav njihov trud.

– Vrlo plemenito – narugao sam se. – I Juda se brinuo za druge. Što je tvojih trideset srebrnjaka?

Gledao me pravo u oči. Vidio sam bljesak ambicije u njegovim očima. Znao sam da misli kako sam ja gotov.

– Brady će nas prestati proganjati, ako ti iziđeš iz agencije – reče.

– Misliš, da formalno iziđem, a zapravo da ostanem kao tihi partner? Ono o čemu si mi govorio telefonom kad sam bio u Pittsburghu? – upitao sam, praveći se kao da me to zanima.

Zanijekao je odmahnuvši glavom.

– Spreman sam ti ponuditi poštenu svotu za agenciju. Ali ti moraš otići, ako želiš spasiti agenciju.

Ponovo sam sjeo.

– A kolika bi bila ta poštena svota? – upitao sam.

Oklijevao je za trenutak.

– Pedeset tisuća.

Pošteno, nema šta! Agencija je donosila godišnje neto profit od preko sto pedeset tisuća.

– Kako možeš biti tako velikodušan? – sarkastično sam upitao.

– To jest velikodušno – reče on. – Suoči se s istinom, Brade, ti si propao. Nemaš više dovoljno posla da platiš najamninu, a kamoli što

drugo.

To što je rekao, bilo je prilično točno, ali nekako me to nije brinulo. Ako budem morao zatvoriti agenciju, učinit ću to. Ali proklet bio ako dopustim da netko drugi preuzme ono što sam ja gradio s toliko truda i ponosa.

– Matt Brady se ponudio da te financira? – upitao sam. – Je li i to dio pogodbe?

Ništa nije odgovorio. Proučavao sam ga nekoliko sekundi. On je prkosno zurio u mene.

– Chrise – rekao sam blago.

Sjenka pobjedničkog zadovoljstva preletjela mu je očima kad se nagnuo prema meni s očekivanjem.

– Gotovo sam u napasti da uzmem lovnu i prepustim ti agenciju – tiho sam rekao. – Ali moja je obaveza prema ljudima koji ovdje rade malo veća od tvoje. Vidiš, ja sam ovo sagradio svojim rukama, ja sam im omogućio da rade. Za mene bi bilo najlakše pokupiti lovnu i početi nešto novo. Sigurno bih uspio.

– Naravno, Brade – potvrdi on s puno žara, hvatajući se na mamac.

– Ti ćeš uspjeti, čega god da se prihvatiš.

Puštao sam ga da misli kako me gura u željenom pravcu.

– Zaista tako misliš, Chrise? – pitao sam ga, kao da ja u to nisam sasvim siguran.

Progutao je cijelu udicu i svom silom se trudio da je zadrži.

– Ti si jedan od najboljih ljudi na ovome području, Brade – reče. – Nema agencije koja se i rukama i nogama ne bi borila da te dobije za sebe. Ovo što si napravio s ovom agencijom govori samo za sebe. Pogledaj dokle si dogurao, a počeo si ni od čega.

– Uvjerio si me, Chrise – rekao sam.

Ustao je, ne skrivajući više pobjednički izraz.

– Znao sam da si ti razuman čovjek, Brade – rekao je, obilazeći oko stola i tapšući me po ramenu. – Rekao sam gospodinu Bradyju da ćeš ti poslušati glas razuma.

Pogledao sam ga, tobože iznenađeno.

– Mislim da si me pogrešno shvatio, Chrise.

Ruka mu spade s moga ramena i na licu mu se ukaže zaprepaštenje.

– Ako sam toliko dobar kao što kažeš – nastavio sam – onda ostajem ovdje gdje sam.

Prebrodit ćemo teškoće. Moja je odgovornost prema ljudima prevelika, ne mogu ih jednostavno prodati kao robove.

– Ali, Brade – reče on – ja ...

Prekinuo sam ga.

– Tebi, a ni Mattu Bradyju, ne bih povjerio ni svog psa – hladno sam rekao. – A kamoli ljude. – Pritisnuo sam zujalo na svom stolu.

Iz interkoma se začuje glas Mickey:

– Da, Brade?

– Pozovi sve ljude, do dostavljača, neka odmah dođu u moju sobu – rekao sam.

– Odmah, Brade – odgovori ona i isključi interkom.

Okrenuo sam se prema Chrisu. Stajao je kao ukopan.

– Što ti čekaš, mali? – nasmiješio sam se. – Ti više ne stanuješ ovdje.

Zaustio je da nešto kaže, ali se predomislio i pošao prema vratima. Kad ih je otvorio, vidio sam da su već gotovo svi ljudi u prvoj sobi i da čekaju. Sjetio sam se nečega.

– Chrise! – zazvao sam. Okrenuo se, s rukom na kvaki.

Govorio sam dovoljno glasno da me svi mogu čuti, birao sam riječi isključivo zbog efekta.

– Reci mojoj sekretarici kamo da ti šalje poštu. Na Matta Bradyja ili u pakao? – Nasmijao sam se. – Čini mi se da je to otprilike isto.

20

Sjedio sam za stolom i gledao ih kako jedan po jedan izlaze iz moje sobe. Zadržao sam osmijeh na licu, sve dok i posljednji nije izišao. Lice me je boljelo kad sam se prestao smješhati.

Sastanak je dobro prošao. Ispričao sam im ukratko sve, od prvog sastanka s Mattom Bradyjem do razgovora s Chrisom. Rekao sam im da im ne mogu obećati ništa osim borbe; da neće biti lako, ali ako mogu računati na njihovu podršku, vjerujem da bismo mogli uspjeti.

Nisam mogao izgubiti, pogotovo nakon što sam im dopustio da čuju što sam rekao Chrisu kad je odlazio. Obećali su mi da će surađivati, okupivši se oko mene s riječima ohrabrenja. Neki su se čak dobrovoljno javili da im se privremeno smanji plaća dok ne prebrodimo teškoće.

To sam odbio, ali sam ostavio mogućnost da eventualno o tome razgovaramo u budućnosti. Zatim sam se sa svakim od njih rukovao i pustio ih da se vrate u svoje sobe.

Sjajno sam to obavio. Obećao sam mnogo, a zapravo nisam ništa rekao. Zurio sam potišteno u stol. U sobi je vladala čudna tišina. Obično su u ovo vrijeme telefoni zvonili kao ludi. Turobno sam se nasmiješio. Postoji jedna uzrečica u poslovnom svijetu: kad telefoni prestanu zvoniti, znači da ti je odzvonilo. Upravo sam se tako osjećao.

Interkom zazuji. Nemarno sam pritisnuo prekidač.

– Da?

– Ovdje je gospođa Schuvler i pita da li bi imao vremena da pregledaš neke bilješke u vezi s kampanjom protiv dječje paralize? – protisnula je Mickey, neprirodno vedrim glasom.

Na trenutak nisam mogao govoriti.

– Zamoli je da uđe – rekao sam i isključio interkom.

Već sam bio na nogama kad su se vrata otvorila. Pokušao sam smiriti neobuzdano uzbuđenje koje mi je potresalo cijelo tijelo. Ona uđe i zatvori vrata.

Stajala je tamo i gledala me. Oči su joj bile tamne i zabrinute, nije se smiješila. Zatim je polako prišla stolu.

Nisam izrekao ni riječi. Nisam mogao. Bilo je nečeg u toj ženi, što me je pogađalo u samu srž. Osjećao sam je u svakoj stanici svoga bića.

Zagledala mi se u lice.

– Ne izgledaš dobro, Brade – tiho je rekla. Ništa nisam rekao, već sam je upijao pogledom. – Zar me nećeš ni pozdraviti? – upitala je. Vratio mi se glas.

– Elaine. – Posegnuo sam za njezinom rukom. Već sam dodir njezinih prstiju izazvao je u meni želju. Povukao sam je prema sebi.

Ona odmahne glavom i izvuče ruku.

– Ne, Brade – blago je rekla. – S tim je gotovo. Nemojmo opet počinjati.

– Ja te volim – rekao sam. – To se nije promijenilo.

– Brade, ja sam pogriješila – rekla je nesretnim glasom. – Molim te, nemoj mi to stalno predbacivati. Željela bih da budemo prijatelji.

– Znači, ti mene ne voliš? – upitao sam. Nikad nisam vidio takve oči. Toliko su mnogo govorile i toliko je patnje bilo u njima.

– Ne vuci me natrag, Brade – zamolila je. – Molim te.

Duboko sam udahnuo i vratio se do stolice iza stola. Drhtavim prstima kvrcnuo sam cigaretom o stol i zapalio. Ispuhnuo sam oblak dima i zagledao se kroz njega u nju.

– Zašto si došla, Elaine? – upitao sam. – Da me mučiš?

Trgnula se kao da sam je udario. Gotovo sam je vidio kako se grči pred mojim očima.

Glas joj je bio tih i jedva joj je prolazio kroz grlo.

– Ja sam kriva – reče. – Da nije bilo mene, ti se ne bi posvađao s mojim stricem.

– To nema nikakve veze s tobom – brzo sam odvratio. – On uopće ne zna da se nas dvoje poznajemo.

– Saznala sam za onaj izvještaj koji je imao o tebi – reče ona. – Zato nisi htio otići k njemu na večeru. Znao si da bi on sve shvatio, ako bih ja došla s tobom. Htio si me zaštititi.

– Htio sam sebe zaštititi – rekao sam. – Mislio sam isključivo na sebe. Stvari bi za mene bile mnogo gore da nisam tako postupio.

Ništa nije odgovorila.

– Kako si saznala za izvještaj? – upitao sam, pitajući se da joj nije možda Sandra rekla.

Sandra je čula njezino ime kad sam je zvao. Mogla je zbrojiti dva i dva.

– Rekao mi je stric Matt – odgovori ona. – Bio je ljut na tebe zbog načina na koji si s njime razgovarao. On je smatrao da ti pruža veliku šansu.

– Neka me bog sačuva dobrih namjera Matta Bradyja – sarkastično sam rekao. – Da mi je želio još malo dobra, sad bih već sigurno bio mrtav.

– Stric Matt je mislio da bi kod njega imao sjajnu budućnost – uvjerala me je.

– Moja je sjajna budućnost bila ovdje, u ovoj agenciji – naglasio sam. – A tvoj se dragi stric pobrinuo da je nestane. Sad više nemam ništa. – Ugasio sam cigaretu koja mi je dogorjela gotovo do prstiju. – On je pun dobrih namjera – dodao sam. – Dok mu se ne suprostaviš.

– Mogla bih ja s njim razgovarati – reče ona.

– Ne, hvala – odgovorio sam. – Ne zanima me. Ionako je sad prekasno za to. Već mi je oduzeo najbolje klijente. – Kiselo sam se nasmiješio. – Tvoj stric Matt brzo djeluje.

– Brade, tako mi je žao – dahnula je. Ustao sam.

– Meni nije – rekao sam. – Barem što se mene osobno tiče. Sve se na ovom svijetu plaća. Ako ništa ne gubiš, ništa ne dobiješ. Mala sreća, mala tuga; velika sreća, visoka cijena. Račun je uvijek izravan. Konačna bilanca uvijek je u redu.

Ustala je. U glasu joj je zazvučao hladni prezir.

– Ti si već digao ruke.

– Kako to misliš, digao sam ruke? – iznenađeno sam uzviknuo. – A što bi ti htjela da učinim? Da ga tužim sudu?

Pogled joj je bio leden.

– Stric Matt će uistinu biti razočaran – rekla je. – Imala sam dojam da se on veseli žestokoj borbi s tobom.

– A čime da se borim protiv njega? – pitao sam. – Žigicama? Pobrinuo se da ostanem bez klijenata, prema tome više nemam sredstava.

– Ja imam nešto novca – rekla je.

– Čuvaj ih – oštro sam odbio.

– Htjela bih ti pomoći, Brade. Zar baš ništa ne mogu učiniti?

Zurio sam u nju i polako odmahnuo glavom.

– Ne znam, Elaine. Ne znam da li više itko išta može učiniti. U ovom poslu postoji jedan nepisani zakon koji sam ja prekršio. Bez

obzira što o nekom misliš ili što osjećaš, klijent je uvijek u pravu. Svi će sad bježati od mene kao od kuge, od straha da moja sramota ne prijeđe na njih.

– A kako bi bilo da potražiš ostale članove komisije za čelik? – upita Elaine. – Ja poznajem neke od njih. Oni su još uvijek zainteresirani za tvoj plan kampanje.

Nasmijao sam se.

– Tvoj stric se sigurno i za njih pobrinuo.

– Kako znaš, kad nisi ni pokušao? – upita ona. – Ja ih prilično dobro poznajem. Većina njih ne vole strica Matta.

Bilo je nečega u tome što je govorila. U svakom slučaju vrijedilo je pokušati.

Posegnuo sam za telefonom.

– Tko ga od njih najmanje voli? – upitao sam.

– Richard Martin, Udružene čeličane – odgovori Elaine glasom punim uzbuđenja. – Hoćeš li ga nazvati?

Kimnuo sam i zamolio Mickey da ga nazove. Zatim sam spustio slušalicu, čekajući da me Mickey spoji s njim.

– Bravo – rekla je Elaine smiješeći se. Oči su joj blistale. – Već smo ionako potratili previše vremena.

Nasmiješio sam se. To je cura po mom ukusu. Sve što je činila, u potpunosti mi je odgovaralo. Čak i način na koji je razmišljala. Izvadila je iz torbice zlatnu tabakeru. Zlato je bljesnulo prema meni. Ustao sam i pripalio joj cigaretu. Pogledala me kroz plavičasti dim koji je bacao sjenku na njezine oči.

Nasmiješio sam joj se.

– Da nisi žena koju volim, ponudio bih ti da mi budeš partner.

– Bolje budi oprezan s takvim ponudama – nasmiješila se. – Mogla bih prihvatiti.

Onda me se nikad više ne bi mogao riješiti.

– To ne bi bila loša ideja – rekao sam. – Nisam ja onaj koji želi pobjeći.

S njezinih usana nestane osmijeha.

– Zar ne možemo biti prijatelji, Brade?

Gledao sam u nju tako dugo da joj je postalo neugodno. Skrenula je pogled i zagledala se u pod.

– Zar ne možemo? – ponovila je tiho.

– Možda – rekao sam polako. – Kad nestane ljubavi.

Podigla je glavu i pogledala me. Srce mi se zgrčilo kad sam ugledao bol u njezinim očima. Već sam pružio ruku da je pomilujem i uklonim taj bolni izraz s njezina lica, ali sam se zaustavio na pola puta.

Telefon je zazvonio i otišao sam do stola. Podigao sam slušalicu, ne skidajući pogleda s Elaine i čuo Mickey kako mi javlja da je Martin izišao na ručak. Rekao sam joj neka ponovo pokuša kasnije i spustio slušalicu.

– Izišao je na ručak – objasnio sam.

– Oh. – Glas joj je bio potpuno bezizražajan. Opet je gledala u pod.

– Elaine – oštro sam rekao.

– Molim? – upitala je onim istim bezizražajnim glasom, još uvijek gledajući u pod.

– Ali ljubav još nije nestala, Elaine – rekao sam i ona me tada pogleda. Znao sam da neće moći sakriti istinu preda mnom.

Iz njezinih je divnih očiju nestalo sjenke bola.

21

Otišli smo u *Colony* na ručak. Šef sale nas je dočekaao na vratima.

– Gospodine Rowan – promrmljao je. – Imam za vas krasan stol.

Pogledao sam naokolo. Restoran je bio krcat, ali ovaj je momak bio pravi, slatkorječivi šef sale: za njega je svaki stol bio krasan. Odveo nas je do jednog stola sasvim u dnu, još dva koraka i bili bismo na Šezdesetoj ulici. Pitao sam se da li je i on već čuo govorkanja o meni. Ovako me loše nije smjestio ni kad sam prvi put došao ovamo kao ambiciozni mladić koji je želio impresionirati jednog važnog klijenta.

Smješkao sam se kad smo sjeli. Koliko sam se sjećao, nisam uspio pridobiti toga klijenta.

– Zbog čega se smješkaš? – upitala je Elaine. Ispričao sam joj i ona se nasmije.

– Ne misliš li da si pretjerao? Jednostavno nema drugog stola.

Ozbiljno sam odmahnuo glavom.

– Tako ljudi žive u ovom gradu – rekao sam. – Vijest se proširila. Rowan je bankrotirao.

Još uvijek smo se smijali kad nam je iza leđa odjeknuo nečiji glas – Elaine Schuvler! – čuli smo uzvik. – Što vi radite u New Yorku?

Rezignirano sam ustao, namještajući usta u uljudan osmijeh. Pred nama je stajala i smješkala nam se privlačna žena srednjih godina, mladenačkog izgleda. Tiho prokunem kad shvatih tko je to. Trebao sam znati da je bolje ne dolaziti ovamo. Žena je bila novinarka. Prikupljala je vijesti za društvenu kroniku jedne od telegrafskih agencija. Vijest o našem ručku bit će sutra ujutro u pola listova u zemlji. To je bila previše sočna vijest da bi je urednici preskočili. Nećakinja Matta Bradyja i njegov neprijatelj, zajedno na ručku.

Novinarka je nakon nekoliko minuta otišla i ja pogledam Elaine.

– Znaš li što to znači? – upitao sam. Ona kimne. – Tvoj će se stric ljutiti – rekao sam.

Ona se polako nasmiješi.

– Baš me briga. – Pružila je ruku preko stola i lagano je položila na moju. – Ja sam na tvojoj strani.

Vratili smo se u ured i dok smo čekali da me Mickey spoji s Martinom, Elaine mi je ispričala ponešto o Mattu Bradyju i njegovu poslu s čelikom. Bila je to vraški zanimljiva priča. Ti momci nisu znali

za milost. Uz njih su ljudi iz moje branše izgledali kao pravi amateri. Po onome što sam čuo, među njima nije bilo nijednoga koji barem jednom nije prevario ostale. A mnogi od njih su to učinili bezbroj puta. To je izgleda bio njihov najdraži sport. Pretpostavljam da nikad nisu čuli za seks.

To jest, ili nikad nisu čuli za seks, ili su prokleta brižljivo pazili da ih nikad nitko ne uhvati. Nikakvo čudo što me je Matt Brady opomenuo. Htjeli ili ne htjeli, svi su oni pazili na svaki korak. Znali su da bi ostali nemilosrdno iskoristili svaku njihovu pogrešku.

Moj privatni telefon zazvoni i ja podignem slušalicu. Javila se Marge.

– Kako ide, dragi? – pitala je.

– Bolje – rekao sam, smiješeći se Elaine preko slušalice. – Gospođa Schuvler me je jutros posjetila. Ponudila mi je svoju pomoć i ja sam prihvatio.

– Razgovarat će sa stricem? – upita Marge.

– Ne – odgovorio sam. – Znaš da ja ne bih na to pristao. Ali odlučili smo kontaktirati ostale članove komisije i ona će mi pomoći da dobijem kampanju za čelik usprkos Mattu Bradyju.

– Oh – reče Marge razočarano.

– Meni je to mnogo draže – brzo sam rekao. Njezin se glas jedva primjetno izmijenio.

– Što je s Chrisom?

Ukratko sam joj ispričao što se jutro dogodilo. Kad sam završio, na drugom kraju žice vladala je tišina.

– Jesi li još tamo? – upitao sam zabrinuto.

– Ovdje sam – rekla je deprimirano.

– Tako si utihnula – rekao sam.

– Jednostavno ne znam što bih rekla – odgovori ona. – Nikad ne bih pomislila da će Chris ...

– Zaboravi Chrisa – rekao sam. – Život je pun takvih iznenađenja. On je jednostavno ništarija, to je sve.

– Brade – reče Marge oklijevajući.

– Da?

– Možda bi bilo bolje da pristaneš na njegovu ponudu. Ako ne dobiješ tu kampanju, ostat ćemo bez svega.

– Ne govori gluposti, Marge – rekao sam. – Kad bih pristao na njegovu ponudu, potpisao bih samom sebi smrtnu osudu. Lova bi brzo otišla, a za mene više u ovom gradu ne bi bilo posla. Nitko ne voli ljude koji se lako predaju.

– Opet sam dobila pismo od Brada – reče ona, mijenjajući temu.

– Krasno – rekao sam. – Što kaže?

– Misli da je sa zdravljem napokon malo bolje. Nada se da će idućeg tjedna moći početi odlaziti na predavanja.

– To su dobre vijesti – rekao sam. – Znao sam da će sve biti u redu.

– Nadam se – reče ona. – Ali ne znam. Brinem se. Izgleda da ništa ne ide kako treba.

– Prestani brinuti – rekao sam. – Time ništa nećeš promijeniti.

– Znam – odgovori Marge.

– Stvari se moraju još pogoršati, prije nego što počne ići nabolje – pokušao sam se našaliti.

Nije upalilo.

– Toga se i bojim – ozbiljno je rekla.

– Marge! – oštro sam je opomenuo. Počeo sam gubiti strpljenje. Što je to s njom? – Prekini!

– Jesi li sam? – upitala je, a glas joj se opet neznatno izmijenio.

– Ne.

– Gospođa Schuvler je s tobom?

– Da – kratko sam odgovorio. Nastupila je kratka stanka, a onda je rekla: – Ne zaboravi reći gospođi Schuvler kako smo joj oboje zahvalni za njezinu pomoć, dragi. – Osjetio sam prizvuk sarkazma u njezinim riječima.

U slušalici se začulo zujanje. Prekinula je vezu. Brzo sam pogledao Elaine.

Promatrala me je. Pitao sam se da li je mogla čuti što je Marge rekla. Odlučio sam odglumiti kraj razgovora.

– Doviđenja, draga – izustio sam u slušalicu koja je već zujala i spustio je na aparat.

Okrenuo sam se prema Elaine. – Marge me zamolila da ti se zahvalim.

– Tvoja žena me ne podnosi?

– Kako bi to moglo biti? – nasmiješio sam se zbunjeno. – Ona te čak ni ne poznaje.

Elaine se zagleda u svoje ruke.

– Ne mogu joj to zamjeriti – reče. – I ja bih se tako osjećala da sam na njezinu mjestu.

U tom trenutku Mickey me spojila s Martinom i ja podignem slušalicu osjetivši olakšanje. Martinov glas je zvučao rezervirano. Da, dobro me se sjeća. Ne, on nije zainteresiran da dalje razgovara o planovima za kampanju. Naravno, on govori samo u svoje ime, ali u svjetlu onoga što se dogodilo, on sumnja da će bilo tko od ostalih članova biti zainteresiran.

– Što se dogodilo? – upitao sam. Njegov je odgovor ugasio sve moje nade.

– Koncern Udružene čeličane se danas povukao iz Instituta i nastavlja sa svojom Vlastitom kampanjom.

Spustio sam slušalicu i pogledao Elaine. Pokušao sam se nasmiješiti.

– Tvoj stric radi temeljito. Povukao je Čeličane iz Instituta jer dobro zna da oni bez njega nemaju dovoljno novaca za pravu kampanju.

Elaine je neko vrijeme šutjela.

– Brade, moraš mi dopustiti da s njim porazgovaram. On će me poslušati.

Umorno sam zavrtio glavom.

– Ne. Mora postojati neki drugi način.

– Koji način? – deprimirano je upitala. Naslonio sam se u stolici.

– Ne znam – rekao sam. – Ali negdje mora postojati nekakav izlaz.

– Pogledao sam je. – Počela, si mi pričati o tvom stricu i njegovim poslovima. Nastavi. Možda mi nešto sine.

Dan je polako prelazio u večer dok sam je slušao. Nekoliko minuta poslije šest odjednom je rekla nešto što me je trgnulo. Sjedio sam leđima okrenut prema njoj, zagledan u večernje nebo. Sad sam se naglo okrenuo.

Spomenula je kako je njezin muž saznao nešto o načinu na koji su Udružene čeličane riješile s vladom problem u vezi s propisom koji je zabranjivao trustove i kako je želio o tome razgovarati s Bradyjem.

– Što je to saznao? – upitao sam.

– Zapravo ne znam – reče ona. – David je to samo jednom spomenuo. Izgledao je prilično srdit.

– Je li razgovarao o tome s tvojim stricem?

Oči joj se zatamne.

– Mislim da nije – reče. – To je bilo samo nekoliko tjedana prije nego što se razbolio.

Nešto sam naslutio u tome. Nisam znao što ću otkriti, ali morao sam to istražiti.

Uhvatio sam Paula trenutak prije nego što je otišao iz ureda.

Nisam tratio vrijeme na uobičajene pozdrave.

– Kako su Udružene čeličane sredile pitanje antitrustovskih propisa?

– Pomoću odredbe o privoli – odgovori Paul. – Zašto?

– Je li to bilo regularno? – upitao sam.

– Da – odgovorio je. – Uobičajena stvar. Udružene čeličane dale su privolu da se neće miješati, niti će ometati poslove svojih konkurenata.

– Shvaćam – rekao sam. – Tko je iz ministarstva vodio taj slučaj?

– Ne znam – odgovorio je. – Ali mogu saznati. Je li to važno?

– Imam osjećaj da bi moglo biti – izustih. – Nadam, se da ne griješim. Ako sam pogriješio, gotov sam.

– Nazvat ću te ujutro – reče Paul i spusti slušalicu.

Elaine me promatrala, a u očima sam joj opazio zanimanje.

– Misliš da si napipao nešto?

Odmahnuo sam glavom.

– Samo pipam naslijepo – rekao sam. – Ali ne mogu si priuštiti da nešto propustim. A sad mi, molim te, reci sve čega se sjećaš u vezi s tim. Pokušaj se sjetiti svega što je tvoj muž možda spomenuo.

Ponovo joj se u očima pojavila sjenka, ali je opet započela cijelu priču ispočetka, a ja sam je pažljivo slušao.

Kad smo izišli na Aveniju Madison već je bila mrkla noć. Pogledao sam na sat. Pola devet. Uzeo sam je pod ruku.

– Hoćeš da se malo prošetamo?

Kimnula je. Prešli smo gotovo cijeli blok prije nego što je progovorila.

– O čemu razmišljaš, Brade?

Nasmiješio sam se.

– Imam osjećaj da će sve biti u redu – slagao sam.

Stisnula mi je mišicu.

– Doista? Oh, Brade, tako mi je drago!

Stao sam i pogledao je. Vrijedilo je lagati, već samo zato da vidim kako joj oči blistaju od sreće.

– Rekao sam da mi ti donosiš sreću, srce.

Blijesak u njezinim očima se ugasi.

– Posljednji put ti nisam donijela sreću, Brade.

– To se ne računa – brzo sam rekao. – To nije imalo nikakve veze s tobom. Ovo sad se računa. Ovo si mi ti omogućila. Bez tvoje pomoći, ne bih imao nikakve šanse.

Ništa nije odgovorila i šutke smo prošli nekoliko blokova. Hladan noćni zrak probudio mi je tek. Zastao sam.

– Kako bi bilo da odemo na večeru? – upitao sam. – Gladan sam kao vuk.

Ozbiljno me pogledala.

– Mislim da je bolje da ne odemo, Brade.

Nacerio sam se.

– Što je? Bojiš me se? Neću tebe pojesti.

Zanijekala je odmahnuvši glavom.

– Ne radi se o tome, Brade – ozbiljno je rekla. – Samo mislim da je za nas oboje bolje tako, to je sve.

Onaj bol u meni koji cijeli dan nisam osjetio, ponovo se javio.

– Što ima lošeg u tome? – srdito sam upitao. – Provela si sa mnom cijeli dan i ništa se nije dogodilo.

Pogledala me pravo u oči. Duboko u njima su opet kovitlale one sjenke.

– To je nešto drugo, Brade. Imali smo posla. Sad nemamo nikakve isprike.

– Zar su nama potrebne isprike? – upitao sam. Izbjegla je odgovor na to pitanje.

– Molim te, Brade – tiho je rekla. – Nemojmo se prepirati. Osim toga, umorna sam.

Nisam više ništa rekao. Pozvao sam taksi, ostavio je pred hotelom, a zatim sam otišao do garaže i odvezao se kući...

Ušao sam u kuću nešto prije deset sati. Marge je čitala novine. Znao sam da je ljuta po pogledu koji mi je dobacila. Nagnuo sam se nad nju da je poljubim u obraz, ali je ona okrenula glavu.

– Hej! – protestirao sam, prisiljavajući se da mi glas vedro zvuči. – Zar se tako dočekuje umornog vojnika na povratku s ratišta?

– Ratišta? – hladno je upitala. Nije mi se sviđalo kako je izgovorila tu riječ. Zvučalo je previše kao »svratišta«. Odlučio sam da se ne obazirem na to.

Ulio sam u čašu malo skoča i vode.

– Radio sam. Mislim da možda imamo stanovitih šansi.

– Mi? – sarkastično je upitala. – Na koga to misliš? Sebe i gospođu Schuvler?

– Stani malo, Marge – rekao sam, zureći u nju. – Što te to grize?

– Bio si previše zaokupljen, pretpostavljam, smišljanjem planova s gospođom Schuvler, tako da nisi imao vremena da me nazoveš i kažeš mi da nećeš doći kući na večeru?

Lupio sam se rukom po čelu.

– Zaboga! Potpuno sam zaboravio! – Nasmiješio sam se. – Dušo, iskreno mi je žao.

Jednostavno, toliko mi je toga bilo na pameti...

– Za nju si imao vremena. Nisi imao toliko toga na pameti da...

– Prestani, Marge – srdito sam je prekinuo. – Jučer si me nagovarala da je zamolim za pomoć. Danas, kad mi ju je ona sama ponudila, odjednom si bijesna. Oluči se što zapravo hoćeš.

– Ja ništa neću! – prasnula je. – Samo mi se ne sviđa kako se ti ponašaš.

Bespomoćno sam raširio ruke.

– Kako hoćeš da se ponašam? – upitao sam. – Meni se radi o glavi, a ti bjesniš zbog jednog pišljivog telefonskog poziva.

Ona ustane:

– Ako se to tebi čini tako nevažnim, onda ja samo uzalud gubim vrijeme – hladno je rekla.

Ovaj put mi je prekipjelo.

– Dovraga, što ti misliš, tko sam ja? – proderao sam se. Dijete koje se mora javljati mami svakih deset minuta? Pusti me na miru! Imam dovoljno svojih briga!

Stajala je tamo trenutak, a iz lica joj je nestalo i posljednje kapi krvi. Zatim se okrenula i bez riječi uspjela u našu sobu.

Srdito sam se muvao neko vrijeme po dnevnoj sobi, popio još jedno piće i zatim pošao gore za njom. Oslonio sam ruku na vrata naše sobe i gurnuo. Nisu se pomakla.

Uhvatio sam za kvaku. Vrata su bila zaključana.

Pokucao sam.

– Hej! – tiho sam zazvao. Nije odgovorila.

Opet sam pokucao. Iz sobe se nije čuo nikakav zvuk. Bespomoćno sam zurio u vrata, ne znajući što da učinim. Prvi put u našem braku doživio sam da mi žena zaključa vrata spavaće sobe.

Nakon nekoliko minuta postalo mi je glupo stajati pred zaključanim vratima pa sam srdito odmarširao niz hodnik do gostinjske sobe. Proveo sam noć krajnje neudobno, spavajući u donjem rublju.

22

Brijač u gostinjskoj sobi bio je tup; tlak vode u tušu nejednak i nikako nisam uspijevaao postići pravu mješavinu hladne i vruće vode. Morao sam se osušiti malim ručnikom. U toaletnom ormariću nije bilo mog losiona poslije brijanja, nije bilo praška za pranje zuba, nego pasta, a u boci vodice za usta nije ostalo ni toliko da si mogu kapnuti u oko.

Uvukao sam trbuh i omotavši mali ručnik oko pasa koliko je išlo, otapkao sam bosonog preko hodnika do naše spavaće sobe. Soba je bila prazna, a na krevetu me nije čekala poslagana odjeća, kao obično.

Pretražio sam ladice i ormare i složio kombinaciju, za koju mi se činilo da se dobro slaže. Obukao sam se i sišao dolje.

Ušao samu malu sobu uz kuhinju, u kojoj smo obično doručkovali. Na stolu me nije čekao sok od naranče, a novine su, poluotvorene i ispremiješane, ležale na stolu ispred Margine stolice. Pokupio sam novine i sjeo. Upravo sam se spremao otvoriti stranicu s financijskim izvještajima, kad mi je pogled zapeo na društvenoj kronici.

Gospođa Hortense (Elaine) Schuyler, nećakinja kralja čelika, Matthewa Bradyja, i istaknuta pripadnica vošingtonskog visokog društva, napokon se išuljala iz oklopa u koji se zatvorila nakon prošlogodišnje tragedije. Vjerojatno se sjećate da je gospoda Schuyler, u razdoblju od samo nekoliko tjedana, izgubila supruga i dvoje djece, blizance, koji su oboljeli od dječje paralize. Zapazili smo je u restoranu »The Colony«, gdje je ručala u društvu s vrlo privlačnim, kršnim muškarcem. Provjerili smo i saznali da je to Brad Rowan, ugledni savjetnik za odnose s javnošću, koji joj navodno pomaže oko organiziranja kampanje protiv dječje paralize. Ukoliko živost i osmijeh na Elaininu licu nešto znače, onda možemo biti sigurni da ovo dvoje ne veže samo rad na pripremanju kampanje ...

Novine su bile složene tako da je rub presavijenih stranica tekao ravno uz stupac društvene kronike pa je bilo gotovo nemoguće da to ne zamijetim. Zlovoljno sam prešao na stranicu s financijskim izvještajima. Ali bolje bi bilo da sam novine odmah bacio u kantu za

smeće, u njima danas za mene nije bilo ničeg dobrog. Među financijskim vijestima ugledao sam naslov jednog manjeg članka:

*CHRISTOPHER PROCTOR IMENOVAN SPECIJALNIM
SAVJETNIKOM ZA ODNOS S JAVNOŠĆU U UDRUŽENIM
ČELIČANAMA MATTHEWA BRADYJA*

Bacio sam novine na pod. Dovraga, gdje je moj sok od naranče?

– Marge! – viknuo sam.

Kuhinjska vrata se otvore i Sallyno crno lice proviri u sobu.

– Nisam čula kad ste sišli, gospodine Rowan.

– Gdje je gospođa Rowan? – upitao sam.

– Izišla je – reče Sally. – Donijet ću vam sok. – I ona nestane u kuhinju.

Dok sam čekao da mi donese sok, uđe Jeannie. Na licu joj je lebdio nestašan osmijeh.

– Ako požuriš, tata – rekla je – dopustit ću ti da me odvezeš do škole.

Moje je strpljenje bilo potpuno iscrpljeno.

– Dovraga, zašto se ti ne možeš voziti autobusom kao sva normalna djeca? – obrecnuo sam se. – Misliš da si previše fina za njih?

Osmijeh joj je nestao s lica. Na trenutak je zurila u mene a lice joj je odavalo koliko je povrijeđena. Nešto me je u tom izrazu njezina lica podsjetilo na nju kad je bila sasvim mala. Bez riječi se okrenula na peti i istrčala iz sobe.

Sekundu kasnije, skočio sam na noge i potrčao za njom. Čuo sam kako su zalupila ulazna vrata. Otišao sam do njih i otvorio ih. Ona je trčala niz prilazni put.

– Jeannie! – zazvao sam.

Nije se okrenula, samo je još brže potrčala i ubrzo nestala iza visoke živice.

Zatvorio sam vrata i polako se vratio u sobu za doručak. Sok od naranče bio je na stolu. Odsutno sam dohvatio čašu i otpio. Nije mi prijao. Jutros mi ništa nije prijalo.

Sally uđe u sobu s tanjurom na kojem su se pušila zlatnožuta jaja i hruskavo prepečena slanina, a na prepečencu se topio maslac. Stavila je tanjur ispred mene i nalila mi kave u šalicu. Zurio sam u

tanjur. Sjetio sam se kako bih znao reći: »Kad imaš jaja za doručak, svaki je dan nedjelja.« Što se to sa mnom dogodilo? Odgurnuo sam stolicu i ustao.

Sally me začuđeno pogleda.

– Zar se ne osjećate dobro, gospodine Rowan? – Glas joj je zvučao zabrinuto.

Gledao sam u nju trenutak prije nego što sam odgovorio. Kuća mi se nekako činila čudno hladna i pusta. Kao da je iz nje nestala sva ljubav.

– Nisam gladan – rekao sam i izišao iz sobe.

Jutro se dosadno vuklo. Soba je bila tiha, cijelog jutra nisam primio više od četiri telefonska poziva. Već je bilo gotovo vrijeme ručku kad je Elaine napokon nazvala.

Glas joj je zvučao promuklo.

– Nekako mi ne zvučiš dobro – rekla je. – Zar nisi uopće spavao?

– Spavao sam – odgovorih. Nisam htio da spusti slušalicu. – A ti?

– Bila sam smrtno umorna – reče ona. – Jesi li vidio vijest u društvenoj kronici Nan Page?

– Vidio sam.

– Je li je vidjela tvoja žena? – upita ona.

– Pretpostavljam – rekao sam i sumorno se nasmijao. – Nisam je jutros vidio.

– I stric Matt je to pročitao – rekla je. – Nazvao me. Bio je strašno ljut. Rekao mi je da se ne smijem više viđati s tobom, da si ti obični pustolov.

To me je zainteresiralo.

– A što si mu ti odgovorila?

– Rekla sam mu da ću se viđati s kime god budem htjela – brzo je odgovorila. – A što si mislio da ću mu reći?

Nisam se obazirao na pomalo ratoboran ton njezina pitanja. Sinula mi je jedna ideja.

– Zapeklo ga je, ha?

– Izgleda – reče ona. – Nikad još nije sa mnom tako srdito razgovarao.

– Odlično – nasmijao sam se. – Dat ćemo mu prilike da se još više naljuti. Postat ćemo ljubavnici.

– Brade, molim te. Rekla sam ti da je to gotovo. Ja ne mogu tako živjeti.

– Samo za novine – rekao sam. – Hoću da se tvoj stric toliko razbjesni na mene da zaboravi na oprez. Možda učini neku pogrešku.

Čuo sam kako je iznenađeno udahнула zrak.

– Ne bih mu to mogla učiniti – rekla je. – On je prema meni uvijek bio tako dobar.

– O.K. – rekao sam, namjerno grubo i hladno.

– Brade, molim te, moraš me razumjeti.... – Prekinuo sam je.

– Jedino što ja tu razumijem to je da me sada i ti ostavljaš. – Zatim sam dodao lažno prijateljskim glasom. – Ali to je u redu, srce. Ne predbacujem ti.

Gotovo sam osjećao kako se lomi. Šutio sam. Napokon, ona progovori: – U redu, Brade. Što hoćeš da učinim?

Pazio sam da mi se u glasu ne osjeti prizvuk trijumfa kad sam odgovorio.

– Odaberi najljepšu haljinu. Danas poslije podne priredit ćeš koktel za novinare, na kojem ćeš ih obavijestiti o svojoj dobrotvornoj akciji za borbu protiv dječje paralize.

Glas joj je nezadovoljno zazvučao.

– Još i to? To je tako nisko ponašanje. Hoćeš iskoristiti tragedije koje ta bolest...

Nisam joj dopustio da dovrši.

– To ne može naškoditi kampanji, a meni će mnogo pomoći. Ponovo ću te nazvati kad obavim sve pripreme.

Spustio sam slušalicu, sačekao trenutak i opet je podigao.

– Mickey, gospođa Schuvler priređuje danas u pet koktel za novinare u restoranu Stork, u vezi s kampanjom protiv dječje paralize – rekao sam. – Pobrini se da u Storku sve bude spremno i reci našim ljudima da počnu nazivati sve urednike društvenih kronika u gradu. Neka im kažu da sa sobom povedu fotoreportere.

Već sam počeo spuštati slušalicu, ali sam se još nečeg sjetio.

– Neka tamo bude i naš fotograf i neka sve snima – rekao sam. – Odmah počnite nazivati. Hoću da to ujutro bude u novinama i press agencijama.

– U redu, šefe – reče Mickey. Čuo sam kroz slušalicu zvonjavu telefona. Onda se Mickey ponovo javi. – Paul je na telefonu.

Brzo sam pritisnuo tipku na telefonu.

– Paule? – pitao sam. – Imaš informaciju?

– Da – odgovori on. – Neki mladi momak po imenu Levi.

– Poznaješ ga? – pitao sam.

– Ne – odgovori Paul. – Otišao je iz ministarstva i otvorio privatni ured u Wappinger Fallsu, New York.

– Wappinger Falls? – ponovio sam. Nešto mi je tu čudno zvučalo. – Zar ti se to ne čini čudno? Obično momci kad uspiju doći do nekog važnog mjesta u Washingtonu, ne odlaze natrag na selo. Obično nađu neki dobro plaćen posao u jednoj od velikih kompanija.

– Izgleda da se o njemu ništa više ne čuje – odgovori Paul. – Međutim, nekoć su ga smatrali za jednu od najvećih mladih nada u ministarstvu. Bio je odličan student na Harvardu i tako dalje. Specijalizirao se za antitrustovske korporacije. Udružene čeličane bile su njegov prvi veliki slučaj.

– Kako to da nije slučaj podnio sudu? – pitao sam.

– Ne znam – odgovori Paul. – Vjerojatno je to bio stav ministarstva.

– Kako mu je puno ime?

– Robert M. Levi. – Paul je očigledno bio znatiželjan. – Naišao si na nešto?

– Samo pljujem u vjetar – odgovorio sam – i nadam se da će pljuvačka završiti na licu Matta Bradyja.

Spustio sam slušalicu i pritisnuo zujalo. Mickey se javi. Pogledao sam na sat na mom stolu. Jedan i petnaest.

– Nađi mi Wappinger Falls u državi New York i kako mogu doći tamo – naložio sam.

– Zatim nazovi garažu i reci im da mi spremne kola. Onda nazovi Marge i reci joj da mi u ured pošalje modro odijelo i sve što s time ide. Reci joj da ću je kasnije nazvati i objasniti o čemu se radi.

Na putu do garaže, progutao sam na brzinu jedan sendvič. Nisam znao da li mi se želudac grči od uzbuđenja ili od tog sendviča, ali bez obzira koji je bio pravi razlog, čak je i to bilo bolje od osjećaja praznine koji me je pratio proteklih nekoliko dana.

23

Ušao sam u Wappinger Falls u 14.30. To nije bio veliki grad; umalo nisam izišao iz njega u 14.31, ali imao sam sreće. Nagazio sam na kočnicu i zaustavio se, uz sklizanje, pred nizom trgovina.

Izišao sam iz automobila i pogledao niz ulicu. Vidio sam nekoliko uredskih zgrada, dvokatnica. Brzo sam provjerio ploče s imenima. Nije bilo nijednog Roberta M. Levija.

Vratio sam se na ulicu i počeo se po glavi. Ovo je bilo posljednje mjesto na svijetu, za koje bih očekivao da će u njemu jedan mladi, perspektivni odvjetnik otvoriti svoj ured.

Ugledao sam jednog policajca i pošao prema njemu.

– Oprostite – rekao sam – možete li mi pomoći? Pokušavam nekoga naći.

Davno sam ustanovio da su ljudi iz sjevernog dijela države New York još šutljiviji od stanovnika Nove Engleske. Ovaj policajac je samo potvrdio moje mišljenje. Gurnuo je kapu na potiljak i polako me premjerio od glave do pete. Zatim je rekao, bolje rečeno, progundao:

– Hmmm?

– Tražim odvjetnika Roberta M. Levija.

Stajao je preda mnom šutke otprilike jednu minutu, dok je razmišljao o mom pitanju.

– Ovdje nema nikakvog odvjetnika koji se tako zove.

– Ali mora biti – rekao sam. – Rekli su mi u Washingtonu da on ovdje živi. Došao sam ovamo iz New Yorka da ga vidim.

– Mislite na grad – reče on.

– Da – rekao sam. – Mislim na grad New York.

– Hmmm – reče on. – Lijep dan za vožnju. – Prebacio je grudu duhana iz jednog kuta usta u drugi i, brižljivo ciljajući, pljunuo u kanal. – A zašto vi tražite tog momka? – upitao je.

Slutio sam da on zna gdje je Levi i rekao sam najbolje čega sam se mogao sjetiti.

– Imam za njega jedan posao. Dobar posao. – Sumnjičavo me gledao.

– U gradu nema dovoljno pravnika?

– Ima ih dovoljno – odgovorio sam – ali Levi važi za jednog od najboljih mladih pravnika na području za koje je specijaliziran.

Policajac pogleda niz ulicu prema mojim kolima, zatim ponovo u mene.

– Ovdje nikakav odvjetnik tog imena nema ured, ali imamo jednog Boba Levija.

On je za vrijeme rata bio pilot. Letački as, oborio je jedanaest japanskih aviona. Čuo sam da je nakon rata neko vrijeme proveo u Washingtonu. Možda je to taj?

Meni je to bilo dovoljno.

– Da – rekao sam brzo – to je taj. – Pripalio sam cigaretu. Taj Levi mora da je strašan momak. Što sam više toga čuo o njemu, sve mi se nevjerovatnijim činilo da se povukao ovamo. – Gdje ga mogu naći?

Policajac podigne ruku i pokaže niz ulicu.

– Vidite onaj ugao tamo? – Kimnuo sam i on nastavi. – E, tu skrenite i vozite do kraja ceste i to vam je to. Vidjet ćete natpis *Psetarne Krystal*. Tamo ćete ga naći.

Zahvalio sam mu se i ušao u kola. Skrenuo sam na uglu koji mi je pokazao i našao se na prašnjavoj cesti. Vozio sam se po njoj otprilike dva i pol kilometra. Naposljetku, kad sam već mislio da sam žrtva grube šale, povjetarac donese do mene zvuk laveža, a iza sljedećeg zavoja cesta se naglo završila.

Ugledao sam ploču s natpisom *Psetarne Krystal*. Ispod tog natpisa pisalo je sitnijim slovima:

Foksterijeri – Velški terijeri. Štenad na prodaju.

Vlasnici: gđa i g. Bob Levi.

Izišao sam iz kola i uputio se prema maloj, bijelo okrečenoj kućici, koja je ležala dalje od ceste. Iza kuće sam vidio žičanu ogradu psetarni i čuo sam veseli lavež. Pokraj kuće stajao je jedan ford kombi. Bio je to model iz 1949. Pritisnuo sam zvonce.

Čuo sam ga kako zvoni u kući, a u isti tren sam čuo kako je zazvonilo zvono u štenarama. Izgleda da je to bio signal za pse da počnu lajati kao divlji. Kroz njihovu galamu čuo sam neki muški glas.

– Dođite iza kuće – dovikivao je.

Sišao sam niza stube i obišao kuću, idući prema štenarama. Staza je bila popločena i čista, trava svježije pokošena, gredice sa cvijećem uredne i upravo prekopane.

– Ovamo – pozvao me je glas.

Provirio sam kroz žičanu ogradu. Neki je muškarac sjedio na zemlji i bavio se oko jednog malog psa kojega je držala neka žena.

– Samo se malo strpite – rekao mi je prijaznim glasom, ne dižući glavu. Žena mi se nasmiješila, ali ništa nije rekla.

Naslonio sam se na ogradu i promatrao ih. Muškarac je psiću čistio uši. Oči su mu bile polustisnute od koncentracije. Trenutak kasnije, nešto je promrmljao i ustao. Žena je pustila psića i on je veselo otrčao.

– Imao je krpelja u uhu – objasni muškarac, gledajući me. – To se mora očistiti, inače može biti svašta.

Nasmiješio sam mu se.

– I kod ljudi se događa da imaju bube u uhu – rekao sam. – Samo, kad se to dogodi, obično nema koristi da im se očiste uši. Potrebno im je očistiti usta.

U muškarčevim se očima naglo pojavi oprez. Iskosa je dobacio pogled ženi. Ona ništa nije rekla. Pogledao sam je. Tek sam sad primijetio da u crtama njena lica ima nečeg orijentalnog.

– Što mogu učiniti za vas, gospodine? – upita muškarac. Zapazio sam da mu je glas postao hladan i bezizražajan. – Želite kupiti štene?

Odmahnuo sam glavom.

– Ne. Tražim Roberta M. Levija. On je nekoć radio u Ministarstvu pravde u Washingtonu. Vi ste ovdje jedini čovjek s tim prezimenom. Jeste li vi taj kojega tražim?

Ponovo su se pogledali. Žena progovori.

– Idem u kuću. Imam posla.

Stupio sam ustranu i pustio je da iziđe iz štenare. Gledao sam je dok je išla stazom prema kući. I u načinu kako je hodala bilo je nečeg orijentalnog: koračala je kratkim, opreznim koracima. Okrenuo sam se muškarcu i čekao da mi odgovori.

Njegove su oči pratile ženu, sve dok nije ušla u kuću. Bio je to nekakav čudan, bolan pogled. Kad se okrenuo prema meni, oči su mu postale neprozirne, nisu više odavale nikakve osjećaje.

– Zbog čega ste došli, gospodine?

Nisam znao što ga muči, ali nisam želio produžavati njegove muke. Bio mi je simpatičan.

– Potrebne su mi neke informacije i savjeti – rekao sam.

On pogleda moja kola, a zatim se opet okrene prema meni.

– Ja se već nekoliko godina ne bavim pravom, gospodine – reče. – Bojim se da vam ne mogu pomoći.

– Mene ne zanima pravo, nego povijest – rekao sam.

Začudo me je pogledao.

– Mislim na jedan slučaj na kojem ste radili dok ste bili u ministarstvu – objasnio sam.

– Udružene čeličane. Radilo se o antitrustovskim mjerama. – Pripalio sam cigaretu, pažljivo ga motreći. – Koliko sam shvatio, vi ste istražili i pripremili taj slučaj.

U očima mu se ponovno pojavio oprez.

– Kakve vi imate veze s time? – upitao je.

– Zapravo, nikakve – rekao sam. – To bi samo moglo biti od nekog značenja za ono na čemu ja radim pa sam mislio da biste mi mogli pomoći.

– Jeste li vi pravnik? – upitao je. Odmahnuo sam glavom. Neki mi je predosjećaj govorio da moram biti oprezan s ovim momkom, inače mi ništa neće htjeti reći.

– Ja sam savjetnik za odnose s javnošću – rekao sam, pružajući mu svoju posjetnicu.

Pažljivo ju je pročitao i pružio mi je natrag.

– Zašto vas zanima taj slučaj, gospodine Rowan? – upitao je.

Odlučio sam zaigrati na sreću.

– Utrošio sam osam godina da izgradim svoju agenciju. Osam godina truda i cijeli moj život prije toga dok sam se spremao za to.

Povukao sam dim, pažljivo promatrajući njegovo lice. Vidio sam mu po očima kako se počinje zanimati za moju priču. Nastavio sam.

– Jednog dana saznao sam za veliki posao, kampanju za cijelu jednu industriju.

Pripremio sam projekt i izložio ga. Znao sam da sam uspio. Onda me jedan momak pozvao u svoj ured i ponudio mi posao. Šezdeset tisuća godišnje. Veliki novac. Mogao bih si njime priuštiti sve što sam ikad želio na ovom svijetu. Ali postojao je jedan uvjet.

Ponovo sam zastao, da vidim da li me slušao me je, sa zanimanjem.

– Kakav uvjet? – upitao je.

Povukao sam dim i polako rekao:

– Jedini je uvjet bio da nasamarim sve ostale. Da napustim agenciju, sve ljude koji su radili za mene i pomogli mi da dobijem taj posao i da zajebe svoje prijatelje.

Zgazio sam opušak i nastavio:

– Odgovorio sam tom momku onako kako sam jedino mogao. Rekao sam mu neka se nosi, zajedno sa svojim poslom. To je bilo prije samo nekoliko dana. Danas sam na rubu bankrota. Izgubio sam gotovo sve klijente jer me je taj momak stavio na crnu listu.

Došao sam ovamo na sreću, hvatajući se za slamku. Međutim, sad dok sam vas gledao kako me slušate, odjednom sam imao osjećaj da se ovo isto dogodilo i vama. I da je u pitanju isti momak. Hoćete da vam kažem njegovo ime?

– Ne morate mi reći. Ja već znam njegovo ime. – Vidio sam kako je duboko udahnuo.

Glas koji sam tada čuo bio je do te mjere prožet mržnjom, koliko to uopće može biti ljudski glas. – Matt Brady.

– Točan odgovor – rekao sam tiho. – Idete li dalje?

On se trgne iz razmišljanja i pogleda me.

– Vruće je vani na suncu, gospodine Rowan – reče. Uđimo u kuću pa ćemo porazgovarati. Moja žena kuha odličnu kavu.

24

Kava koju nam je skuhala njegova žena opravdala je sve pohvale. Bila je vruća, crna i jaka, ali bistra, a ne gusta kakva je obično jaka kava. Sjedili smo u kuhinji i razgovarali, dok je svježiji povjetarac dopirao kroz otvorene prozore.

Njegova je žena bila Evroazijka. Pola Njemica, pola Japanka. Upoznao ju je u Tokyju, gdje je boravio kao pripadnik američkih okupacijskih snaga. Njezina je ljepota predstavljala čudnu kombinaciju. Oči bademastog oblika, ali plave; koža zlaćana, ali s blijedoru-zičastim nordijskim rumenilom na obrazima; gusta crna kosa koja joj je u laganim valovima meko padala mimo visokih jagodica do nježnog vrata.

Pažljivo su me slušali dok sam im pričao o mom sukobu s Mattom Bradyjem. Kad sam završio, čudno su se pogledali.

Kad je progovorio, Levijevo je lice bilo potpuno bezizražajno.

– Kako zamišljate da bismo vam mi mogli pomoći, gospodine Rowan?

Bespomoćno sam raširio ruke.

– Ne znam – iskreno sam rekao. – Tapkam u mraku, nadajući se da ću nešto naći.

On me šutke gledao neko vrijeme, a onda mu se pogled spusti na šalicu s kavom.

– Žao mi je što vas moram razočarati, gospodine Rowan – tiho je rekao – ali ne mogu se sjetiti ničega što bi vama bilo od koristi.

Imao sam osjećaj da ne govori istinu. Pokazao je odveć zanimanja kad sam spomenuo Bradyja. I ona mržnja u njegovu glasu. On se nečega bojavao. Nisam znao čega se boji, ali bio sam siguran da je to razlog njegove šutnje. A onda se odjednom sve uklopilo.

Brady ga nečim ucjenjuje.

Negdje u toku istrage u vezi s Udruženim čeličanama, Levi je vjerojatno naišao na nešto što Bradyju nije odgovaralo. Mogao sam lako zamisliti što bi Brady u takvom slučaju napravio. Pronašao bi čovjeku koji ga ugrožava neku slabu točku i udarao bi po njoj, sve dok se ovaj ne bi slomio. Brady je to činio meni; mogao je to isto učiniti i Leviju. Kakvog bi drugog razloga mogao imati čovjek kao Levi, da odjednom napusti perspektivnu karijeru i počne se baviti

nečim što nema nikakve veze s njegovim obrazovanjem i sposobnostima?

– Mora postojati nešto – uporno sam nastavio. – Vi ste radili na tom slučaju. Meni su rekli da vi o Udruženim čeličanama znate više od bilo koga, ako izuzmemo Matta Bradyja.

Njih dvoje su se opet onako čudno pogledali.

– Bojim se da ja ne znam ništa što bi vama moglo pomoći – tvrdoglavo ponovi Levi.

Osjetio sam umorno beznađe kad sam ustao. Kamo god sam se okrenuo, udario bih o zid. Vjerojatno sam već mrtav, samo što to još ne želim priznati. Iskrivio sam usta u gorak osmijeh.

– On je i vas sredio – rekao sam.

Levi ništa nije odgovorio, samo me pogledao očima namjerno lišenim bilo kakva izraza. Zastao sa na vratima i pogledao ga.

– Trebate li ovdje partnera? – sarkastično sam upitao. – Ili Matt Brady ljubazno opskrbljuje psima svakoga koga uništi?

U očima mu je bljesnula trenutačna srdžba.

– Psi su moja ideja – razdraženo je rekao. – Oni su bolji od ljudi. Psi uopće ne znaju što je to izdaja.

Izišao sam iz kuće na urednu stazu i ušao u kola, te krenuo natrag prema gradu.

Otprilike na pola puta do glavne ceste čuo sam iza sebe zvuk automobilske trube.

Pogledao sam u retrovizor. Levijeva je žena vozila onaj kombi koji sam vidio pokraj kuće.

Maknuo sam se udesno da je propustim.

Projurila je pokraj mene u oblaku prašine i ušla u zavoj ispred mene. Polako sam vozio za njom i kad sam izišao iz zavoja, nagazio sam na kočnicu. Kombi je bio parkiran uz cestu, a ona je stajala pokraj njega i mahala mi. Zaustavio sam kola pokraj nje.

– Gospodine Rowan – rekla je, onim svojim neobičnim naglaskom. – Moram razgovarati s vama.

Otvorio sam vrata na njezinoj strani.

– Izvolite, gospođo Levi.

Ušla je u kola i nervozno zapalila cigaretu.

– Moj muž bi vam želio pomoći, ali se boji – brzo je rekla. – Boji se da i vas nije poslao Brady.

Nasmijao sam se.

– Nemojte se smijati, gospodine Rowan – rekla je. – Nije smiješno.

Smijeh mi zastane u grlu. Naravno da nije smiješno. Samo se budale smiju na pogrebu. A još je gluplje smijati se kad je u pitanju tvoj vlastiti pogreb.

– Oprostite, gospođo Levi – ispričao sam se. – Nisam se smijao zato što je smiješno.

Ona me pogleda iskosa.

– Moj bi vam muž mogao mnogo toga reći, ali se ne usuđuje.

– Zašto? – upitao sam. – Što bi mu Matt Brady sada mogao učiniti?

– Nije to da se Bob boji za sebe – odvrati ona. – Za mene on strahuje.

Nisam shvaćao. Kakve veze može ona imati s Mattom Bradyjem? Vjerojatno se moja zbunjenost vidjela u pogledu koji sam joj uputio.

– Mogu vam ispričati? – pitala je, a u glasu joj se osjetio prizvuk molbe.

U tom njezinom pitanju čuo sam više od riječi koje je izgovorila. S te tri kratke riječi ona je rekla toliko toga. Mogu li vas smatrati za prijatelja? Mogu li vam vjerovati? Hoćete li mi naškoditi? Razmislio sam o svemu tome prije nego što sam odgovorio.

– Možete nekoga poznavati cijelog života i nikad nećete znati kakav je zapravo – oprezno sam rekao. – A onda se nešto dogodi i otkrijete kako su vam svi oni koje poznajete okrenuli leđa, a netko koga nikad ranije niste vidjeli pruža ruku da vam pomogne. Ja sam sada u takvoj situaciji. Nitko od onih koje poznajem ne može mi pomoći.

Ona je šutke pušila, a njezine neobične plave oči gledale su ukočeno niz cestu ispred nas. Nakon nekog vremena, počela je tiho govoriti.

– Kad sam upoznala Boba Levija, bio je to sposoban, vedar mladić, uvijek nasmiješen i pogleda uprtog u budućnost. Bio je ambiciozan i imao je velike planove.

Cigareta je dogorjela i ona je ugasi u pepeljari. Glas joj je sada zvučao tužno.

– Mnogo je vremena prošlo otkako sam ga zadnji put vidjela kako se smiješi. Od njegovih ambicija nije ostalo ništa, a sve je to za mene bilo jednako teško kao i za njega.

Pogledala me svojim neobičnim očima.

– U mojoj domovini postoji jedna izreka: ne postoji tuga kojoj nije prethodila ljubav.

To je točno. Zbog naše ljubavi, zbog mene, moj muž sada živi u progonstvu.

Ponovo je posegnula za cigaretom. Ja sam također uzeo jednu i pripalio žigicom njoj i sebi. Nije skidala pogled s mene.

– I tako, vidite zašto se on ne usuđuje govoriti reče. – Ne bih htjela da mislite kako je moj muž kukavica.

– Nisam to ni u jednom trenutku pomislio – rekao sam. – Ali zašto mi ne može ništa reći?

– Matt Brady je strašan čovjek – polako je rekla. – Otkrio je da je Bob mene ilegalno doveo u Ameriku. Njegovi detektivi nisu mogli ništa otkriti o Bobu pa su počeli istraživati o meni i tako su to saznali. Bob je htio da ostanemo zajedno i kupio je u Shanghaju lažne papire i vizu, s kojima sam ja došla ovamo. Bili smo sretni, sve dok detektiv gospodina Bradyja nije rekao Bobu da zna za to i ako se Bob ne povuče, on će obavijestiti nadležne vlasti. Bob je učinio jedino što je mogao. Povukao se. To mu se činilo bolje nego da mene pošalje natrag u Japan.

Sjetio sam se što mi je Paul rekao o tom slučaju. Udružene čeličane su dale privolu da neće smatati konkurentima, nakon čega je Levi dao otkaz. Bez njega, cijeli je slučaj postao neodrživ. Matt Brady je morao biti ponosan na sebe.

Nisam znao što bih rekao. Ovi su jadni ljudi dovoljno prepatili. Nije imalo smisla uvlačiti ih u nove nevolje. Šutio sam i pušio.

Trgnuo me njezin glas.

– Moj muž nije sretan, gospodine Rowan. – Iznenađeno sam je pogledao. – Gledam ga i vidim kako iz dana u dan nešto u njemu umire – reče ona. – On je odrastao muškarac koji obavlja posao za dječaka.

Znao sam što misli, ali nisam znao s kojom namjerom mi to govori.

– Što bih ja mogao učiniti da mu pomognem, gospođo Levi? – bespomoćno sam upitao. – Ja sam također praktički u bezizlaznoj situaciji.

– Bob zna više od bilo koga o Mattu Bradyju, o njegovim poslovima i o njemu osobno – reče ona, gledajući me. – Ako mu ponudite posao, on bi vam mnogo mogao pomoći.

– Od ovog trena može početi raditi kod mene – rekao sam. – Ali ne mogu ga na to prisiljavati. Vi ste mi sami ispričali razlog.

Ona se zagleda u goruću cigaretu.

– Bob ne zna da sam pošla za vama. Rekla sam mu da idem nešto kupiti. Vratit ću se i reći ću mu da sam s vama razgovarala i da sam vam sve rekla. Onda će on doći k vama.

– Mislite da će doći? – upitao sam, ponovno osjećajući kako se u meni budi nada.

Ona iziđe iz automobila. Stajala je tamo, na seoskoj cesti, a vjetar je nosio njezinu gustu kosu.

– Ja ću ga natjerati, gospodine Rowan – tiho je rekla. – Bez obzira koliko bi nas to moglo, stajati. Nije ugodno živjeti sa spoznajom da ste uzrok polagane smrti vlastitog muža.

Gledao sam je kako ulazi u kombi i okreće se. Kad je prošla pokraj mene, vozeći prema kući, vidio sam natpis na kombiju: *Psetarne Krystal* Mahnula mi je, ali joj na licu nije bilo osmijeha. Samo izraz napete koncentracije.

Pratio sam je u retrovizoru. Kombi je bio gotovo skriven oblakom prašine, a onda je skrenuo u zavoj i nestao.

Pogledao sam na sat u automobilu. Već je bilo četiri sata. Okrenuo sam ključ i pritisnuo starter. Veliki je motor tiho zabrundao. Gurnuo sam mjenjač u brzinu i krenuo.

Morat ću požuriti ako mislim stići na Elainin koktel u sedamnaest.

25

Recite nešto lijepo o nekome i nitko neće slušati. Izmislite nešto ružno, zlobno, skandalozno i cijeli će vam grad pomoći da se glasina proširi. U roku od tri dana, nas dvoje smo bili glavna vijest u svim društvenim kronikama od Istočne do Zapadne obale.

Naše su fotografije bile u svakom tabloidu koji je imao mjesta da ih uvrsti.

Nakon četiri dana, postali smo najčuveniji ljubavni par New Yorka, najglasovitija ljubavna afera. Koliko znam, možda su nas čak uvrstili u turistički vodič. Viđali su nas na premijerama, u najotmjenijim restoranima. Glave su se okretale za nama dok smo prolazili, usta su se zapanjeno otvarala, ljudi su šaptali, slušali smo kako se hihoću za nama.

Ali mala je bila fantastična. Gledala je ravno pred sebe i hodala uzdignute glave.

Ukoliko ih je čula kako šapću, nije to ničim pokazivala. Ukoliko ju je sve to vrijeđalo, nije mi to nikad pokazala. Što sam je bolje poznao, sve mi se više sviđala.

Pokušao sam objasniti Marge zašto to radim, ali nakon one svađe, s njom se više nije moglo razgovarati. Čak me je i Jeannie prijekorno gledala. Obje su se pravile kao da me ne primjećuju. Čak ni moj otac nije povjerovao da sve to radim zato da bih izazvao Matta Bradyja.

Novine su svoj dio zadatka obavile više nego dobro. Doprle su do svakog, osim do onog čovjeka do kojeg je nama jedino bilo stalo. Svakog smo jutro Elaine i ja postavljali jedno drugom isto pitanje: *»Je li ti se javio Matt Brady?«* I svakog jutro odgovor je bio isti: *»Nije.«*

Ali kad sam je u srijedu ujutro dobio na telefon, napokon sam zabilježio prvi poen.

- Nazvala je teta Nora – rekla je Elaine.
- Tko je ona? – upitao sam. Elaine se iznenadila.
- Žena strica Matthewa – odgovorila je.
- Uopće nisam znao da je oženjen – rekao sam. – Nikad nisam o njoj čuo ni riječi.
- Nisi ni mogao – objasni Elaine. – Teta Nora je invalid. Prikovana je za invalidsku stolicu već gotovo punih četrdeset godina. Ona gotovo nikad ne izlazi iz kuće.

- Kako to da je invalid? – upitao sam. – Što joj se dogodilo?
- Noge i kukovi su joj smrvljeni u automobilskoj nesreći koja se dogodila godinu dana nakon njihova vjenčanja – odgovori ona. – Stric Matt je vozio novi *stutz* i prevrnuli su se. On je ispao iz kola i nije bio povrijeđen, a ona je ostala prignječna. On to sebi nikad nije mogao oprostiti.
- Drago mi je čuti da i on ima nekakvih ljudskih osjećaja – hladno sam rekao. – Već sam izgubio nadu da ću kod njega ikad otkriti tako nešto.
- Brade, nemoj biti tako zao – predbacila mi je. – To je užasna nesreća. Teta Nora je tada bila mlada djevojka. Mislim da je imala samo devetnaest godina.
- Ništa nisam na to rekao.
- Zašto te je nazvala? – upitao sam.
- Da mi kaže kako misli da bi bila dobra ideja da ih posjetim – odgovori Elaine. – Bila je uznemirena onim što je pročitala u novinama.
- A stric Matt ništa nije rekao?
- Teta Nora kaže da je bio vrlo srdit za doručkom, ali da je rekao kako me je jednom opomenuo i kako više ne želi o tome govoriti. Zato je ona odlučila da me nazove.
- Odlično – rekao sam. – Nemoj otići. Pusti ga, neka se pjeni.
- Oklijevala je.
- Brade, jesi li siguran da je dobro ovo što činimo? Ja ne vidim kako ti to može pomoći.
- To ni ja ne znam – odgovorio sam. – Objasnio sam ti da igram na sreću. Pokušavam ga samo malo olabaviti i nadam se da će možda učiniti neku grešku.
- U redu, Brade – odgovorila je. – Nazvat ću tetu Noru i reći joj da neću doći.
- Ne zaboravi da smo se dogovorili za ručak – podsjetio sam je.
- Nisam zaboravila – reče ona. – Zar ti nije već pomalo dosadila ova gluma?
- Tko glumi? – prozborio sam. Njezin glas postade tiši.
- Rekla sam ti da je to gotovo, Brade. Dogovorili smo se, zar si zaboravio?

– Ja samo znam da sam s tobom – odgovorio sam. – A kad sam s tobom, onda mi ništa drugo nije važno. Posao, novac, Matt Brady, ništa.

– Baš ništa, Brade? – tiho je upitala. – A tvoja obitelj?

Zatvorio sam oči. Oklijevao sam s odgovorom.

– Nemoj odgovoriti, Brade – rekla je brzo. – To nije bilo fer pitanje.

Prekinula je vezu i ja polako spustim slušalicu. Nije htjela da odgovorim. Pitao sam se da li se možda bojala što bih joj mogao odgovoriti. Interkom je zazujao. Pritisnuo sam tipku.

– Gospodin Robert M. Levi je ovdje – javila se Mickey.

Već sam ga gotovo otpisao. Ali trebao sam znati da onakva žena ne govori u prazno, trebao sam se sjetiti izraza na njezinu licu kad me je ostavila.

– Zamoli ga da uđe – rekao sam i okrenuo se prema vratima.

Da mi ga Mickey nije najavila, ne znam da li bih u njemu prepoznao onog momka kojeg sam upoznao u Wappinger Fallsu. Bio je u tamnosivom odijelu, bijeloj košulji i smeđoj kravati. Lice mu je bilo opaljeno od sunca, a oko smeđih očiju imao je sitne bore čovjeka koji boravi na suncu bez tamnih naočala. Ustao sam.

Na licu mu je treperio topao osmijeh.

– Bio bih došao već u ponedjeljak – rekao je. – Ali sva su mi odijela postala preširoka.

Morao sam ih odnijeti krojaču da ih suzi.

– Ta vam se investicija možda nikad neće isplatiti – rekao sam.

Polako je kružio pogledom po sobi i nakraju ga zaustavio na meni. Izvadio je cigaretu i pripalio.

– Spreman sam preuzeti taj rizik – reče. – To jest, ako vaša ponuda još uvijek vrijedi.

Svidio mi se. Bio je inteligentan i bistar momak. Ali bilo je u njemu još nešto, što mi se čak više sviđalo. Njegovo je lice odavalo duboko poštenje. Uz ovog momka možete mirno spavati, ne trebate se bojati da će vam zabiti nož u leđa. Pružio sam mu ruku.

– Dobro došao u veliki grad, farmeru – rekao sam.

On se veselo nasmiješi i pruži mi ruku.

– Bog i bogme – reče on, oponašajući narječje sjevernih krajeva države New York. – Fino ste si ovo ovdje uredili.

Stisak ruke mu je bio čvrst i topao. Od trenutka kad smo se rukovali, znao sam da ćemo biti prijatelji. Mislim da je i on to osjetio.

– Gdje da objesim šešir? – upitao je.

Sad je na mene bio red da ga iznenadim. Pritisnuo sam zujalo interkoma. Mickey se javi.

– Da, šefe?

– Je li sve spremno? – upitao sam.

– Točno onako kako si rekao, šefe. – Po glasu sam osjetio da se smješka.

Pozvao sam ga da dođe sa mnom i odveo ga do ureda pokraj moje sobe. Stao sam pred vrata bivšeg Chrisova ureda i pričekao da on dođe do mene. Onda sam rukom pokazao na vrata.

Zurio je na trenutak u vrata, a onda se okrenuo prema meni. Progutao je slinu i naposljetku progovorio.

– Moje je ime već na vratima.

Kimnuo sam.

– Tu je od onog dana kad sam se vratio od vas.

– Ali... ali kako ste znali da ću doći? – jedva je uspio izgovoriti.

– Pa, već sam se počeo pomalo brinuti – priznao sam, smiješeći se. – Soba je tako lijepo izgledala. Želio sam da je vidite prije nego što moramo zatvoriti agenciju.

On podigne obrvu.

– Tako je loše, ha? Otvorio sam mu vrata.

– Prilično gadno – odgovorio sam, ulazeći za njim u sobu. – Naš zajednički prijatelj dobro je obavio svoj posao. Zasad uvjerljivo vodi.

On obiđe stol i sjedne. Vidio sam kako je položio ruke na uglačano drvo pisaćeg stola. U toj je gesti bilo gotovo nečeg ljubavničkog.

– Hilde čeka dolje u kombiju – rekao je. – Donio sam sa sobom neke svoje spise o Bradyju i Udruženim čeličanama. Mislio sam da bi nam mogli dobro doći.

– Odlično – rekao sam. – Poslat ćemo dostavljača po njih.

Primijetio sam mu na licu izraz razočaranja. Odmah sam shvatio.

– Onda ću nazvati moju garažu i reći im da pošalju nekoga po kombi – dodao sam. – Tako će ona moći doći gore i vidjeti sobu.

Krenuo sam prema vratima.

– Dat ću ti vremena da se malo navikneš na svoju sobu – rekao sam. – Poslije ručka ćemo sazvati sastanak osoblja pa ćeš imati

prilike da se sa svima upoznaš. Onda ćemo sjesti i vidjeti odakle da počnemo.

Ustao je.

– Hvala, Brade – ozbiljno je rekao. – Ne znam ništa o ovoj vrsti posla, ali nadam se da ću ti biti od pomoći.

– Pomogao si mi već time što si došao – rekao sam. – Nema mnogo ljudi koji su spremni skočiti na brod koji tone.

26

Više sam saznao o Udruženim čeličanama tog popodneva negoli u posljednjih nekoliko tjedana. Ali nije bilo ničega u što bih mogao uprijeti prstom. Matt Brady je bio odveć lukav.

Već je bilo negdje, oko sedam sati kad sam se napokon zavalio u stolicu i umorno protrljao oči. Odgurnuo sam papire na jednu stranu i pogledao Boba.

– Ne mogu više – rekao sam. – Već mi se vrti u glavi. Nastavit ćemo sutra ujutro.

Bob me pogleda, smiješeći se. On je izgledao jednako svjež kao kad se vratio s ručka.

Zavidio sam mu na mladosti.

– O.K, Brade – rekao je, ustajući.

Telefon zazvoni i ja automatski podignem slušalicu.

– Da?

– Gospodin Rowan? – Glas je bio ženski, zvučao je upitno i nekako mi je bio poznat, ali umor me previše svladao da bih se mogao sjetiti tko je to.

– Na telefonu – rekao sam.

– Ovdje Sandra Wallace – reče ona. Prisilio sam se da mi glas zazvuči vedro.

– Sandy, drago mi je što te čujem.

Ona nije tratala vrijeme na uvode.

– Moramo se vidjeti, Brade.

Zatvorio sam oči i nagnuo se nad stol. Nije bilo vrijeme za ljubakanja. Bio sam odveć umoran. Osim toga, ako dosad nije shvatila kako stvari stoje između nas, onda sam je krivo procijenio.

– Prilično sam zauzet – rekao sam. – Ne mogu se maknuti iz grada.

– Zovem iz drogerije u tvojoj zgradi – reče ona. Počelo mi je svitati. Ovo nije bio zov strasti.

– Dođi onda gore – rekao sam. – Čemu tolike formalnosti?

Čuo sam kako se nasmijala a zatim je spustila slušalicu. Bob me je radoznalo gledao.

– Možda ćemo sutra imati više uspjeha – rekao sam.

Nije ništa odgovorio, samo je kimnuo i pošao prema vratima. Na pola puta je zastao i okrenuo se prema meni.

– Da, Bobe? – upitao sam.

– Reci mi ako misliš da guram nos u stvari koje me se ne tiču – reče on. – Ali ima nešto što ne razumijem.

– Što? – upitao sam. Pocrvenio je.

– Mislim na sve one priče po novinama o tebi i toj Schuvlerici.

Nije mi trebao ništa više reći. Znao sam što misli.

– Ne pokušavam naći put do Bradyja, kako bih ga molio za milost, ako si na to mislio.

– Ustao sam. – Elaine je moja stara prijateljica. Ona je na našoj strani.

– Pretpostavljam da znaš što radiš – reče on. Po glasu sam vidio da mu cijela ta stvar još uvijek nije sasvim jasna.

Po prvi put sam pomislio da to možda i nije bila tako dobra ideja. Za oca i Marge mogao sam misliti da nisu objektivni, ali ovaj momak nije ništa dobivao s time što me opominje. Njegovo je gledište bilo potpuno objektivno.

– Morao sam nešto pokušati – odgovorio sam obeshrabreno.

Glas mu se smekšao, ali je još uvijek ostao sumnjičav.

– Sreo sam se s njom nekoliko puta u Washingtonu. Ona je nedvojbeno jedna od najljepših žena koju sam ikad vidio.

– Jednako je toliko dobra, koliko dobro izgleda – izletjelo mi je prije nego što sam se mogao zaustaviti.

Vidio sam bljesak shvaćanja u njegovim očima, a onda se brzo okrenuo.

– Vidimo se ujutro, Brade – rekao je, posizući za kvakom.

Vrata su se otvorila prije nego što ih je uspio dotaći. Sandra je stajala na pragu.

– Oh, oprostite – uzviknula je. – Nisam mislila smetati.

– Sve je u redu, Sandy – rekao sam. – Uđi.

– Ja sam upravo na odlasku – objasni Bob. – Laku noć, Brade. – Vrata su se zatvorila za njim dok sam ja obilazio oko stola.

– Drago mi je da te vidim, Sandy – rekao sam, uzimajući je za ruku.

Ona se nasmiješi.

– Na telefonu nisi zvučao kao da ti je drago.

– Bio sam umoran – rekao sam, vodeći je prema stolici. – Tvoj šef me je dobro udario po zubima.

– Moj bivši šef, hoćeš reći – reče ona. – Došla sam po onu pomoć koju si mi obećao.

Bio sam iznenađen i nisam to skrivao.

– Napokon si dala otkaz?

– Sutra – odgovorila je. – On to još ne zna.

– Što te je navelo da promijeniš mišljenje? – upitao sam. – Mislio sam da se nikad nećeš odlučiti na to.

– Ti si me naveo – reče ona. Pogledala me je pravo u oči. – Znam da s tobom nemam šanse koliko ni gruda snijega u paklu. Ali ne mogu sjediti u onom uredu po cijeli dan i pomagati mu da te uništi.

Rijetke su bile prigode u mom životu kad bih osjetio skrušenost. Osjetio sam skrušenost pred poštenjem i iskrenošću u njezinu pogledu.

– Ti si srce – rekao sam.

Ona ustane i pođe prema meni, gledajući me još uvijek u oči.

– Kad sam onog jutra otišla od tebe, rekla sam samoj sebi da je gotovo, da mi ti ništa više ne možeš pružiti. Ali kad sam iz dana u dan gledala što se događa i kad sam osjetila kako me boli svaki udarac koji on tebi nanosi, odlučila sam se.

Ništa nisam rekao. Prišla mi je sasvim blizu i osjećao sam želju u njezinu tijelu, onu čisto životinjsku seksualnost koja me je kod nje privlačila. Odupro sam se napasti i čekao.

– Ti meni možda ništa ne možeš pružiti, ali ja ne mogu biti ravnodušna prema tebi.

Upoznala sam dovoljno muškaraca i znam što govorim. Nitko nikad nije u meni probudio takve osjećaje i nitko nikad neće.

– Još si mlada – rekao sam promuklo. – Jednog dana pojavit će se neki momak koji će biti onaj pravi. I ja ću onda nestati u njegovoj sjenci kao da me nikad nije ni bilo.

Licem joj preleti blagi osmijeh.

– Povjerovat ću u to kad se to dogodi.

Okrenuo sam se i vratio za stol. Pripalio sam cigaretu.

– Zaista si odlučila da ga ostaviš? – upitao sam. Još uvijek me je promatrala. Kimnula je.

– Ovaj put nisam došla zbog seksa. Vjeruješ mi?

Nisam znao što bih odgovorio, samo sam kimnuo. Ona se vrati do stolice.

– Rekao si da ćeš mi naći posao. – Oklijevao sam. – Jesi li lagao?
– brzo je upitala.

Odmahnuo sam glavom.

– Tada sam bio pun samopouzdanja. Nisam još znao što mi Matt može učiniti.

– Znači, nećeš mi pomoći?

– Nisam to rekao – pobunio sam se. – Samo ne znam da li mi je ostalo dovoljno prijatelja kojima se mogu obratiti.

– Ali pokušat ćeš? – Još uvijek nije skidala pogleda s moga lica.

– Pokušat ću svim silama – rekao sam. Ona ustane.

– Više od toga i ne tražim – reče. Zatim pogleda na sat. – Imam avion za jedan sat.

Taman mogu stići.

Prišao sam joj odmakavši se od stola.

– Nazvat ćeš me u ponedjeljak?

– Nazvat ću te. – Ona mi pruži ruku. Prihvatio sam je i zagledao se u nju.

– Sandy – rekao sam. – Žao mi je ako se nisam pokazao onakvim kakvim me ti zamišljaš. Nisam imao namjere obećati nešto što ne mogu ispuniti.

Ona se prisili na osmijeh.

– Meni si dobar takav kakav jesi.

Pogledao sam je u oči. Bile su potpuno iskrene.

– Hvala, Sandy.

Donja joj usna zadrhti. Ponovno sam osjetio njezinu snažnu privlačnost. Ona je bila prava žena, iskonska, divlja žena kojoj nijedan muškarac nije mogao odoljeti, otkad je svijeta i vijeka. Privukao sam je k sebi, osjećajući pritisak njezinih veličanstvenih grudi o moja prsa. Poljubio sam je.

Ona tiho jekne kad su se moje usne bolno pritisle o njezine. Obuhvatila mi je dlanovima lice i šutke mi se zagledala u oči.

– Žao mi je, Sandy – prošaptao sam.

Njezine su se usne razdvojile kao da se sprema nešto reći. A onda se iza nas čuo neki šum i jedan drugi glas.

– Brade, toliko si danas radio da sam odlučila doći po tebe! – Vrata se dokraja otvore.

Na pragu je stajala Elaine.

Na trenutak smo ostali kao gromom ošinuti, a onda Sandyine ruke padnu s moga vrata. Osmijeh na Elaininu licu naglo se sledi i

nestane, a u očima joj se pojavi izraz bolnog iznenađenja. Stajala je, tiha i sitna, u vratima, s rukom na kvaki kao da se pridržava da ne padne. Pogled joj je šetao od Sandy do mene i opet natrag. Napokon progovori.

– Zdravo Sandra. – Čuo sam kako se bori da održi kontrolu nad glasom.

– Gospođo Schuvler – promuklo reče Sandy. Elainine su oči postale neprozirne i potpuno su me isključile.

– Možda sam pogriješila, Brade – rekla je i u glasu joj je ipak zazvučala uvrijeđenost. – Ali nisam vjerovala kad si rekao da ćeš zaigrati na svaku kartu. Sad vjerujem!

Vrata se zalupe i više je nije bilo. Sandy i ja smo zurili jedno u drugo. A onda je nestalo ukočenosti. Poletio sam do vrata i otvorio ih. Soba je bila prazna.

– Elaine! – zazvao sam i istrčao u hodnik. Čuo sam zvuk vrata na dizalu. – Elaine! – ponovo sam viknuo i potrčao prema dizalu.

Prekasno. Hodnik je bio prazan. Bespomoćno sam zurio u zatvorena vrata dizala, zatim sam se okrenuo i polako se vratio u svoju sobu.

Sandra je stajala tamo i gledala me. Prošao sam pokraj nje i bacio se u stolicu, duboko nesretan. Izvukao sam cigaretu i dugo petljao sa žigicom.

Upaljač kresne preda mnom. Pogledao sam je dok sam pripaljivao cigaretu.

– Ti je jako voliš, Brade – rekla je.

Kimnuo sam.

Ona odloži upaljač na stol.

– Osjećala sam to čak i u onim trenucima kad si vodio ljubav sa mnom. – Otišla je do vrata i otvorila ih. – Laku noć, Brade.

– Laku noć – odgovorio sam. Vrata su se zatvorila, ali ja nisam podigao glavu. Zavalio sam se u stolicu i zatvorio oči. Još sam osjećao bol koja se pojavila u Elaininim očima. Srce me je boljelo zbog uvrede koju sam joj nanio. Ništa nije bilo kako treba. I nikad više neće biti. Ništa, osim Matta Bradyja.

Napokon me je pobijedio. Nisam više imao snage da se borim. Ugasio sam cigaretu i pogledao po sobi. Bilo je lijepo dok je trajalo,

ali zabavi je došao kraj. Preostalo je samo još da platim muziku. Sutra ću zatvoriti agenciju i u ponedjeljak ću početi tražiti posao.

Prešao sam preko sobe da potražim bocu. Kad se propada, onda to treba obaviti sa stilom. Bolje da ja popijem to piće, nego da ga popiju moji vjerovnici. Upravo sam nalijevao piće u čašu kad sam čuo tiho kucanje na vratima.

– Brade, jesi li još tu? – čuo sam Levijev glas.

– Uđi, Bobe – pozvao sam ga. Gorko sam se nasmiješio. Mogu mu odmah reći. Ionako mi sutra neće biti ništa lakše. Možda uđe u Guinnessovu knjigu rekorda kao čovjek s najkraćim zaposlenjem na svijetu.

Lice mu je odavalo uzbuđenje. Naslonio se na moj pisaći stol.

– Što ti imaš sa kćerkom Matta Bradyja? – upitao je.

Zurio sam u njega potpuno zbunjen, s čašom u ruci. Izgledao je još zbrkaniji od mene.

– Gospođa Schuyler je Bradyjeva nećakinja – rekao sam.

– Ja ne govorim o gospođi Schuyler – reče on nestrpljivo.

– A o kome onda, dovraga, govoriš? – upitao sam.

Piće mi se prolilo po stolu kad sam čuo njegov odgovor. Čak sam se malo polio po hlačama, ali sve mi to sad nije bilo važno. Upravo sam ustao iz groba.

– O Sandri Wallace – rekao je Bob.

27

Trebao sam i sam na tako nešto posumnjati, ali mozak mi nije radio kao obično. Bio sam poput varalice koji je nakon mnogo godina varanja odlučio postati pošten. Kako je to za njega bilo nešto sasvim novo, nije shvaćao da u poslovnom svijetu nitko nije pošten. I toliko je pošteno poslovao da je učas izgubio sve i morao se vratiti starom načinu života.

Tako je nekako bilo sa mnom.

Previše sam se dao zavesti vanjskim izgledom. Te bebece nisu ni po čemu drugačije od ostalih. Samo što dublje skrivaju svoju tajnu pa moraš jače čeprkati da bi do nje došao.

– Imaš li dokaza? – upitao sam, brišući viski sa hlača.

Bob odmahne glavom.

– Nikad to nisam dublje istraživao. Sasvim sam slučajno naišao na to, a kako nije imalo nikakve veze s predmetom moje istrage, nisam ni pokušao nešto više doznati.

– To ti je moglo sačuvati posao – rekao sam. Nije mi bilo jasno zašto se nije ranije time poslužio.

Ozbiljno me je pogledao.

– Ali ne bi mi pomoglo da Hilde ostane u Americi. – Izvadio je cigaretu. – Međutim, kad sam je vidio ovdje, u tvojoj sobi, odjednom sam se svega sjetio. Mislio sam da si i ti to otkrio.

– A što je sa Sandy? – upitao sam. – Da li ona to zna?

– Ne. – odgovorio je. – Nitko ne zna, osim njezinih roditelja. Koliko znam, njezin je otac umro. To znači, jedino bi njezina majka mogla to potvrditi, a ja duboko sumnjam da će ona pristati da bilo što kaže.

Pružio sam mu vatre za cigaretu koju je još uvijek držao u ruci. Potpuno je nestalo moga mrtvila. Kotačići u glavi okretali su mi se punom brzinom. Natočio sam viski u dvije čaše i jednu pružio Bobu.

– Ispričaj mi sad sve lijepo ispočetka – rekao sam.

Uzeo je čašu i sjeo na stolicu nasuprot meni.

– Provjeravao sam popis akcionara Udruženih čeličana. Od 1912. godine, kad je prenio neke akcije na svoju ženu, odmah nakon vjenčanja, pa sve do 1925, Matt Brady nije prodao, ni prenio na nekoga ni jednu jedinu akciju. Samo je putem raznih opcija povećavao vlastiti udio. Međutim, 1925. godine, prenio je pet stotina akcija na Josepha i Martu Wolenciwitz, u obliku zaklade u korist

Alexandre Wolenciwitz. Te su akcije trebale ostati vezane u zakladi do njegove smrti, a zatim su trebale prijeći u vlasništvo Alexandre.

Otpio je gutljaj pića.

– U vrijeme prijenosa, te su akcije vrijedile oko pedeset tisuća dolara. Danas one vrijede dvostruko više i normalno, postao sam znatiželjan. To je bilo prvi put da sam zamijetio kako je Brady nekom nešto dao. Počeo sam istraživati. Sandrina je majka bila sluškinja u njegovoj kući u Pittsburghu. Koliko sam uspio ustanoviti, izgledom je bila veoma nalik svojoj kćeri. – On se nasmiješi. – Odnosno, točnije, kći je nalik na nju. Bila je izuzetno dobro građena, ako znaš na što mislim.

Kimnuo sam. Znao sam na što misli.

– Mattu Bradyju je tada bilo negdje oko pedeset godina. Kasno se oženio i gotovo prije nego što se uspio srediti, njegova je žena stradala u automobilskoj nesreći, tako da je ostala trajni invalid. Žena poput Marte bila bi prilična napast čak i za muškarca koji ima potpuno zdravu ženu. Nije teško zamisliti što se dogodilo.

Ispio je otprilike polovicu svoga pića. Htio sam mu nadoliti, ali je on odmahnuo glavom.

– Marta je kod Bradyja ostala u službi oko tri godine, a onda je naglo otišla. Bradyjeva žena bila je prilično iznenađena tako naglim odlaskom, ali ju je ipak ispratila s lijepim poklonom. Otprilike tri mjeseca kasnije, Joe Wolenciwitz se pojavio u uredu Matta Bradyja. Došao je ravno iz lijevaonice, još uvijek u radnoj odjeći. Što su njih dvojica razgovarali, ne znam. Međutim, njih dvojica su bili stari prijatelji jer su prije mnogo godina zajedno radili u lijevaonicama. Uglavnom, znam da je Joe tog dana otišao iz Bradyjeva ureda s osobnim čekom na pet tisuća dolara. Otišao je ravno u sobu u kojoj je stanovao, presvukao se u nedjeljno odijelo, zatim je otišao do Gradske vijećnice i tamo se susreo s Martom. Vjenčali su se tog poslijepodneva. Sandra se rodila četrdeset dana nakon njihova vjenčanja. Idućeg dana, Matt Brady je izvršio transfer akcija.

Sjedio sami šuteći zurio u čašu. Jedno se mora priznati Bradyju. Nije bio škrt. Bio je spreman platiti za svoje kraljevske privilegije. Ali zapravo, tu je bilo još nešto više od toga.

Na svoj osobenjački način, Brady je volio Sandru. Ona je bila njegovo jedino dijete. Sad sam shvaćao zašto je nije puštao od

sebe. Osim njegovih uspješnih poslova, ona je bila možda jedini dokaz da je on nekoć bio muškarac.

Nalio sam sebi još malo viskija i otpio. Kako život stvara čudne obrate. Ona ista posesivnost koja je u Bradyju izazvala želju da zadrži kćer uza se, izazvala je u njoj mržnju prema njemu. Pitao sam se da li on zna da ga ona mrzi, i da li bi mu bilo teško kad bi to saznao.

– Dokaz na temelju indicija, kako bi rekli tvoji kolege pravnici – rekao sam.

– Mnogo je velikih parnica dobiveno na taj način – nasmiješio se Bob.

Donio sam odluku. Nije bilo drugog načina. Morao sam pokušati riješiti borbu nokautom.

– Koliko bi ti dugo trebalo da dobaviš kopije svih relevantnih dokumenata? – upitao sam.

– Nekoliko sati – odgovorio je. – Neke imam. To jest, one koji se odnose na prijenos akcija. Ostalo bih trebao dobiti iz Pittsburgha.

Prešao sam sobu i vratio bocu u ormarić.

– Skupi sve što možeš – rekao sam. – Sastat ćemo se sutra poslije podne u jedan sat u uredu Matta Bradyja.

Čudno me je pogledao. Zaustio je kao da će nešto reći, ali je oklijevao.

– Što je? – upitao sam. – Bojiš se? Odmahnuo je glavom.

– Ne za sebe. Mene je već udesio. Ali što će biti s tobom?

Stajao sam šutke nekoliko sekundi. Znao sam što misli. Međutim, to je bio jedini način. Naposljetku sam se nasmiješio.

– Koliko mogu dobiti za ucjenjivanje u Pennsylvaniji?

Bob se nije smiješio dok mi je odgovarao.

– Ne bih ti to mogao reći ovako napamet.

– Provjeri i to kad odeš dolje – rekao sam. – Dobro je znati što će se dogoditi ako izgubim.

Recepcioner u hotelu *The Towers* pozdravio me sa smiješkom.

– Dobra večer, gospodine Rowan.

Pogledao sam sat na zidu iza njega. Već je bilo prošlo devet.

– Hoćete li biti tako ljubazni i provjeriti da li je gospođa Schuvler u svom apartmanu.

– Svakako, gospodine Rowan. – Dohvatio je telefon i nešto rekao u slušalicu. Poslije nekoliko sekundi, pogledao me je. – Ne javlja se, gospodine. – Zatim se okrenuo i pogledao u pretince za ključeve. U njezinu je pretincu bio ključ. Ponovo se okrenuo k meni. – Vjerojatno je izišla prije nego što sam ja preuzeo dužnost.

Kimnuo sam i pružio ruku, tražeći ključ.

– Vjerojatno će se svakog trena vratiti. Pričekat ću je gore.

– To je protupropisno, gospodine. – Oklijevao je dok nije razabrao novčanicu na mom dlanu, zatim mu se glas naglo izmijenio, – Ali pretpostavljam da će to biti u redu, budući da se radi o vama – zaključio je sa smiješkom i izvršio razmjenu: ključ za mog petaka.

Zahvalio sam mu i uspeo se u apartman. Otključao sam vrata, ušao i upalio svjetlo.

Odložio sam kaput i šešir na stolicu blizu vrata i nalio u čašu skoča i vode. U sobi je bilo toplo pa sam odškrinuo prozor i sjeo nasuprot.

Dok sam pijuckao svoje piće, do ušiju mi je nejasno dopirala gradska buka. Pitao sam se da li ona zna istinu o Sandri. Vjerojatno ne zna, inače bi mi to odavna rekla. A možda i ne bi? Matt Brady je ipak njezin krvni rođak.

Već je bilo blizu deset kad sam ustao da nalijem još jedno piće. Ona se još nije vratila.

Uključio sam radio i ponovo sjeo. Bio sam umoran i oči su me pekle. Ugasio sam svjetlo i sjedio u mraku. Glazba s radija bila je tiha i umirujuća. Osjećao sam kako mi se živci počinju opuštati. Pažljivo sam odložio piće na stolicu i zadrijemao ...

Negdje u daljini čuo sam zvuke himne. S naporom sam otvorio oči. Bile su teške od sna. Upalio sam svjetlo. Himna se čula s radija. Stanica je završila s emitiranjem. Pogledao sam na sat. Tri sata ujutro.

Ustao sam i isključio radio. Nisam ni znao da sam bio toliko umoran. Pitao sam se gdje bi ona mogla biti. Nešto mi je palo na pamet. Otišao sam u spavaću sobu i otvorio ormar.

Moja je slutnja bila točna. Nije bilo njezine putne torbe. Zatvorio sam ormar i vratio se u drugu sobu. Uzeo sam kaput i šešir, te izišao. Osjećao sam se nekako čudno povrijeđenim dok sam išao prema dizalu. Trebala mi je barem pružiti priliku da objasnim.

Bacio sam ključ na pult recepcije i izišao na ulicu da pozovem taksi.

28

Marge je ušla u sobu dok sam se oblačio. Stajao sam pred zrcalom i pokušavao svezati kravatu. Upravo sam bio usred četvrtog pokušaja i tiho sam kleo sebi u bradu.

– Pusti mene – rekla je brzo.

Okrenuo sam se i ona je hitro sveže s nekoliko vještih pokreta.

– Jedini čovjek na svijetu koji ima deset palčeva – nasmiješila se.

Pogledao sam je, pitajući se da li to znači da je rat završen. Bile su to prve ljubazne riječi nakon punih tjedan dana.

– Nemam više razloga da se trudim ne bih li to promijenio – uzvratio sam joj smiješak. – Već sam previše star za to.

Ona me pogleda, a u očima joj se ogledala neka čudna sjeta.

– Nisam baš sigurna da je tako – polako reče. – U nekim si se stvarima prilično promijenio.

Znao sam na što misli i nisam se želio ponovno upuštati u raspravu.

– Danas prije podne putujem u Pittsburgh da posjetim Matta Bradyja – rekao sam.

– Ima izgleda da se to izgledi? – upita ona s puno nade.

– A-a – rekao sam oprezno. – To će biti moja posljednja šansa. Moram danas pobijediti ili odustati.

Skrenula je pogled.

– Zar je tako loše?

– Da. Agencija gotovo uopće nema posla i računi su se već počeli gomilati.

– Što ćeš mu reći?

Uzeo sam sako s kreveta i obukao ga.

– Pokušat ću ga malo ucijeniti, to je sve.

Glas joj je postao zabrinut.

– Je li to opasno?

– Donekle – priznao sam. – Ali više nemam što izgubiti.

Nije odmah odgovorila. Odsutnim je pokretima zagladila prekrivač na krevetu.

– Zar tebi posao toliko mnogo znači?

– Pa, moramo jesti – odgovorio sam. – Ne mogu djecu postaviti na noge samo dobrim savjetima.

– Možemo živjeti skromnije, ako moramo – reče ona. – I to je bolje, nego da se izlažeš još većim neprilikama.

Nasmijao sam se.

– Ne mogu zapasti u veće neprilike od ovih u kojima sam sada.

– Nadam se da znaš što radiš – rekla je sumnjičavo.

– Sve će biti u redu – umirivao sam je.

Pošli smo prema vratima i šuteći sišli niza stube. Dok smo sjedili za stolom i čekali na kavu, u sobu je ušla Jeannie. Otišla je do Marge i poljubila je u obraz.

– Pa-pa, mamice.

Prošla je pokraj mene i uputila se prema vratima.

– Pričekaj malo, dušo – rekao sam. – Ja ću te odvesti do škole, samo da popijem kavu.

Hladno me je pogledala i zatim rekla:

– Ne treba, tata, hvala. Dogovorila sam se s prijateljicama, čekaju me kod autobusa. – Brzo se okrenula i istrčala.

Pogledao sam Marge. Čuo sam kako su se zalupila ulazna vrata. Na trenutak sam se osjetio strancem u vlastitoj kući.

– Ona je još uvijek dijete, Brade – brzo reče Marge. – Još ne može razumjeti neke stvari.

Ništa nisam odgovorio. Sally donese kavu i ja prinesem šalicu ustima. Vrela mi je kava opržila grlo i malo me zagrijala.

– Hoće li tamo biti i gospođa Schuvler? – upita Marge.

Odmahnuo sam glavom.

– Što ona misli o toj tvojoj ideji? – nastavila je. – Da li se ona s time slaže?

– Ona o tome ništa ne zna – odgovorio sam. – Gospođa Schuvler je sinoć otputovala.

Marge upitno podigne obrve.

– Kamo je otišla?

– Otkud bih ja to mogao znati? – zlovoljno sam upitao. – Imam dovoljno svojih briga. Nemam vremena voditi računa o tome što ona radi.

Na njezinu se licu ukaže blagi osmijeh.

– Oprosti, Brade – reče. – Nisam htjela ispasti pretjerano radoznala.

Odjednom mi se više nije pila kava. Ustao sam.

– Idem – rekao sam.

Ostala je sjediti i samo me je gledala.

– Kad ćeš se vratiti?
– Večeras – rekao sam. – Ako bude nekih promjena, javit ću ti se. –
Pošao sam prema vratima.
– Brade! – Prišla mi je i podigla lice prema meni. – Sretno.
Poljubio sam je u obraz.
– Hvala – rekao sam. – Sreća će mi biti itekako potrebna.
Ogrnila me je rukom oko vrata.
– Bez obzira što se dogodi, Brade – brzo je prošaptala – nemoj zaboraviti da svi mi navijamo za tebe.
Zurio sam u nju, pokušavajući dokučiti što se zbiva u toj lijepoj maloj glavici.
Okrenula je glavu i naslonila je na moje grudi. Govorila je tako tiho da sam je jedva čuo.
– Ja to iskreno mislim, Brade – prošaptala je. – Bez obzira što se dogodi, ja se nemam na što požaliti. Nitko od nas ne može dati doživotnu garanciju.
– Marge – promuklo sam rekao.
– Ništa ne govori, Brade – hitro me zaustavila. – Samo radi ono što je pravo, bez obzira što to bilo. Kad se napokon odlučiš, reci mi. Pokušat ću ti pomoći. – Odmaknula se od mene i otrčala u kuhinju.
Stajao sam tamo, zureći u zanjihana vrata. Kad su se napokon smirila izišao sam do kola. Odvezao sam se ravno na aerodrom i odatle nazvao ured.
– Je li ti se javljao Levi? – upitao sam Mickey.
– Da – odgovorila je. – Rekao je da te čeka na aerodromu u Pittsburghu.
– Je li sve pribavio? – upitao sam.
– Nije mi to rekao – odgovorila je.
– Je li bilo nekih drugih poziva?
– Ništa važno – reče ona. – Oh, čekaj malo. Da, gospođa Schuvler je nazvala iz Washingtona. Moli da je nazoveš.
Pogledao sam na sat. Taman ću imati vremena da uskočim u avion.
– Nazvat ću je iz Pittsburgha – rekao sam žurno. – Moram sad trčati.
Spustio sam slušalicu i požurio do aviona. Već sam se bolje osjećao. Nazvala me je.
Počeo sam zvižducati dok sam brzim korakom prelazio pistu.

29

Taksi nas je dovezao do velikog čeličnog portala. Ušli smo u upravnu zgradu.

Službenik osiguranja sumnjičavo je motrio Bobovu torbu za spise kad smo stali ispred njegova stola.

– Gospodin Rowan želi vidjeti gospodina Bradyja – rekao sam mu.

Kad je dohvatio slušalicu, na velikom je satu bilo točno jedan sat. Pogledao nas je.

– Gospodin Brady je zauzet – rekao je. – Uputio vas je na gospodina Proctora.

Nisam došao ovamo vidjeti Chrisa.

– Mogu li razgovarati sa sekretaricom gospodina Bradyja? – upitao sam.

On ponovo nešto reče u slušalicu, zatim je spusti. Čudno me je pogledao i mahnuo nam prema dizalima. Vrata dizala se otvore i mi stupimo unutra.

Sandy nas je čekala u hodniku kad smo izišli iz dizala.

– Brade! – rekla je ispod glasa. – Što radiš ovdje?

Pričekao sam da se vrata dizala zatvore. Zatim sam krenuo niz hodnik prema uredu.

– Želim vidjeti tvoga šefa.

– Ne možeš sada unutra – reče ona. – Kod njega je gospodin Proctor.

– Baš dobro – rekao sam. – Ionako su mi rekli da se njemu obratim.

– Otvorio sam vrata njezine sobe i pošao ravno do Bradyjevih vrata.

Ona me uhvati za ruku.

– Molim te, Brade, nemoj – preklinjala me je. – On će nam još više zagorčati život, i tebi i meni. – Vidio sam joj u očima koliko se boji.

Šutke sam je gledao. Osjećao sam kako joj ruka drhti na mojoj mišici. Rasrdio sam se.

Kakav je to čovjek koji ljude oko sebe tjera da ga se toliko boje? A u njezinu je slučaju, premda ona to nije znala, sve to bilo još i gore. Ona je bila njegova kći. Položio sam svoju ruku na njezinu.

– Sandy – blago sam rekao. – Ne moraš ga se više bojati. Kad Bob i ja iziđemo iz njegove sobe, on se više neće razlikovati od bilo koga od nas.

Njezine se oči začuđeno rašire.

– Što ćeš učiniti?

– Pokazat ću mu da nije Bog – rekao sam i otvorio vrata.

Chris je sjedio tako da je licem bio okrenut prema Bradyju, a leđima prema vratima.

Brady nas je prvi ugledao. Srdito je ustao.

– Rekao sam da vas ne želim vidjeti – hladno je rekao.

– Ali ja vas želim vidjeti – rekao sam, ulazeći u sobu. Čuo sam kako je Bob ušao za mnom u sobu i zatvorio vrata.

– Rečeno vam je da se obratite gospodinu Proctoru – reče Brady.

Chris je sad bio na nogama i zurio je u mene. Pustio sam da mi pogled prođe ravno kroz njega.

– Nemam se namjere nikome obraćati – rekao sam. – A najmanje uredskom dostavljaču.

Pošao sam prema pisaćem stolu. Chris je napravio pokret kao da me kani zaustaviti.

Pogledao sam ga hladno i on korakne ustranu, puštajući me da prođem. Vidio sam kako se Bradyjeva ruka primiče zvoncu na pisaćem stolu.

– Ja ne bih zvao one vaše žandare, da sam na vašem mjestu, Brady – brzo sam rekao.

– Mogli biste požaliti.

Ruka mu se zaustavila iznad zvonca.

– Što time hoćete reći?

Pustio sam sjekiru da padne.

– Da li znate da vas vaša kći mrzi?

Naglo je probljedio. Zurio je u mene kao da mi pogledom želi prodrijeti u mozak.

Činilo se kao da u sobi nema nikog osim njega i mene. Jezikom je prešao preko usana koje su odjednom bile potpuno suhe. Napokon je progovorio.

– Lažete! – prasnuo je, a krv mu je naglo poletjela natrag u lice.

Chris se oglasi iza mojih leđa.

– Najbolje bi bilo da odeš, Brade. Gospodina Bradyja ne zanimaju tvoje prazne prijetnje.

Nisam se čak ni okrenuo da ga pogledam. Nastavio sam gledati Bradyja.

– Ne lažem, Brady – rekao sam. – Mogu vam to dokazati.

– Gospodin Brady mi je upravo govorio kako je prema tebi bio krajnje obziran, ali s obzirom na okolnosti, više neće imati milosti, makar ti puzao na koljenima – nastavljao je Chris.

Pogledao sam ga, po prvi put otkako sam ušao u ured. Sad mu ništa neće pomoći njegova aritmetika.

– Chrise, naučio sam dosta toga od tebe – hladno sam rekao. – Ali ne i puzanje. To je tvoja specijalnost.

Chris pogleda preko mene u Bradyja.

– Da pozovem čuvare, gospodine? – upitao je.

Brady je još uvijek zurio u mene. Progovorio je kao da uopće nije čuo Chrisa.

– Pokušao sam za nju učiniti sve što sam mogao, pobrinuo sam se da joj nikad ništa ne nedostaje. Dom. Novac.

Odjednom sam pred sobom vidio umornog starca kojemu je oduzeto njegovo jedino dijete. Sjetio sam se moje Jeannie i obuzeo me nekakav čudan osjećaj sućuti.

– Ljudi nisu isto što i posao, Brady – tiho sam rekao. – Ne možete ih kupovati i prodavati poput nekretnina. Ne možete ih zaključati u sef i očekivati da vam za to budu zahvalni.

Vidio sam kako su mu prsti pobijelili stisnuti oko ruba stola. Izgledalo je kao da u rukama nema ni kapi krvi.

– Pitao sam vas otkuda to znate, gospodine Rowan?

– Ona je došla jučer k meni i preklinjala me da joj nađem neko mjesto gdje će biti sigurna od vas – odgovorio sam.

Riječi su mu polako i s mukom izlazile iz grla.

– Da li ona zna?

Odmahnuo sam glavom.

– Ne.

– Niste joj rekli?

Nisam mu, naravno, rekao da sam to saznao kad je ona već bila otišla.

– Nije moje da joj to kažem, gospodine Brady. Vi ste joj otac. Ja sam samo prijatelj.

Dugo je zurio u ruke. Napokon je dignuo glavu.

– Proctore, idite u svoju sobu – rekao je. – Pozvat ću vas ako vas budem trebao.

Chris me je na ovo ošinio pogledom punim duboke mržnje. Uzvratio sam mu prijaznim osmijehom. Čini se da ga je to još više razbjesnilo. Ukočeno je izišao. Ponovo sam se okrenuo Bradyju.

– Sjednite, gospodine Rowan – umorno je rekao.

Sjeo sam na stolicu koju je Chris oslobodio. Bradyjev pogled pođe mimo mene prema Bobu. U očima mu nije bilo ni tračka prepoznavanja.

– Moj suradnik, gospodin Robert M. Levi – rekao sam.

Brady kimne, još uvijek ga nije prepoznao.

– Možda ćete ga se sjetiti – dodao sam. – On je bio mladi odvjetnik koji je pripremio antitrustovsku prijavu protiv vaše kompanije.

Bradyjev se pogled jedna primjetno izmijenio; u njemu se javilo nešto poput prezira.

– Sad se sjećam – reče, okrećući se meni. – Platili smo mu dvadeset pet tisuća dolara da ode iz ministarstva.

Pogledao sam Boba.

– To nije verzija koju sam ja čuo – rekao sam. Bobovo se lice zajapurilo.

– Nisam uzeo ni centa, Brady – srdito je rekao. Ponovo sam se okrenuo Bradyju.

– Ja mu vjerujem, Brady.

– Ja sam osobno izdao tu svotu privatnom detektivu kojega smo unajmili da ga provjeri. Rekao mi je da je to jedini način kako ćemo ga dobiti da ode – oštro uzvрати Brady.

– Onda su vas prešli, Brady – odgovorio sam. – Bob je otišao iz ministarstva na vaše insistiranje, ali ne zbog tog razloga. Otišao je zato da zaštiti svoju ženu od vaših prijetnji.

Novac mu je bio ponuđen, ali ga je on odbio.

Brady pogleda Boba. Bob kimne.

– To je bio jedini razlog koji me je mogao natjerati da dam ostavku. Vaš me novac nije zanimao.

Brady umorno zatvori oči.

– Ne znam više kome da vjerujem. – Pogledao je Boba. – Ali ako griješim, ispričavam se.

Ponovo se okrenuo meni.

– Kako ste otkrili da je Sand ... da imam kćer, gospodine Rowan? Mislio sam da se tome sad već izgubio svaki trag.

Pokretom glave pokazao sam na Boba.

– Bio sam već prilično očajan, gospodine Brady – odgovorio sam. – Otišao sam Bobu i zamolio ga za pomoć. On je bio taj koji je to otkrio. Izdao vas je prijenos akcija koji ste izvršili na dan njezina rođenja. Naišao je na to u toku pripremanja parnice.

– Razumijem – kimne on. – Vi ste vrlo slični meni, gospodine Rowan. Mislim da sam to već jednom rekao. Vi ste borac.

Ništa nisam odgovorio. Brady je sklopio ruke na stolu.

– Pretpostavljam da sam to već odavna trebao reći Nori – izustio je, gotovo kao da to govori samom sebi. – Ali nisam se usudio. Bojao sam se da je to ne ubije. Ona je teški invalid i vrlo je ponosna. Kad bi joj se učinilo da mi nije dala sve ono što sam ja u životu želio, umrla bi od tuge.

Okrenuo se sa stolicom i kroz velike prozore zagledao se u lijevaonice iza upravne zgrade.

– Nisam mogao reći Nori i nisam mogao pustiti svoju kćer da ode od mene. Morao sam naći načina da je svakog dana mogu vidjeti. – Glas mu je imao gorki prizvuk. – Ja sam star čovjek. Liječnici kažu da sam se već odavna trebao povući iz poslova. Ali nisam mogao. – Okrenuo se u stolici i pogledao me, – Ja dolazim ovamo da nju vidim; to je jedini razlog zbog kojeg još uvijek dolazim na posao. Da budem s njom, makar i samo nekoliko minuta svakog dana. Kad me je jednom ostavila i našla drugi posao, saznao sam da joj plaćaju tako malo da od toga ne može živjeti. Natjerao sam je da se vrati. Nisam htio da živi u oskudici. – Glas mu je utihnuo. Nekoliko trenutaka je šutio, zatim me je ponovo pogledao. – Ali, izgleda da sam pogriješio u svemu što sam radio – dodao je.

Bob i ja izmijenili smo poglede, ali ništa nismo rekli. Minute su polako protjecale, a starac je sjedio za stolom i zurio u svoje ruke. Izvadio sam cigaretu i pripalio.

– Vi ste mi se uspjeli u priličnoj mjeri upetljati u obitelj, gospodine Rowan – odjednom je rekao.

Odmah sam znao na što cilja.

– Gospođa Schuvler je moja dobra prijateljica – rekao sam. – Pokušavam joj pomoći u organiziranju kampanje za borbu protiv paralize.

– Sudeći po onome što pišu novine, prilično ste često zajedno – reče on.

Nasmiješio sam se.

– Znae kakvi su novinari. Uvijek su u potrazi za pikanterijama.

– Mislio sam da se možda želite poslužiti njome da mene omekšate – reče Brady bezizražajnim tonom.

– Meni je Elaine odavno vrlo draga. Postali smo prijatelji davno prije nego što sam vas upoznao ili znao da je ona vaša nećakinja. Ona je hrabra i divna osoba kojoj je život donio velike patnje. Vrlo sam ponosan što je ona moja prijateljica.

Brady me pogleda.

– Znam da ona o vama ima visoko mišljenje. – Ništa nisam odgovorio. – To, međutim, ne rješava stvar zbog koje ste me došli vidjeti – reče on.

– Točno – složio sam se.

– Ukoliko se ne bih složio da surađujem s vama – nastavi on, pogađajući moj naum – namjeravali ste iznijeti u javnost priču o mojoj kćeri, zar ne?

– Tako nekako – priznao sam.

– A što ako vas ipak odbijem? – upitao je. Razmislio sam i onda odgovorio.

– Prije mnogo godina, moj mi je otac rekao da mogu birati između pakla sada i pakla poslije smrti. Nisam tada shvatio što misli, ali u posljednje vrijeme sam počeo shvaćati.

Mislim da bi mi bilo draže da pakao dođe poslije.

– Znači, nećete nikome ništa reći? – upitao je, gledajući me u oči.

Odmahnuo sam glavom.

– To se mene ne tiče. To je vaš osobni pakao. Ne želim imati udjela u tome.

S usana mu se otrgne laki uzdah.

– Drago mi je da ste tako odgovorili. Da ste mi nastavili prijetiti, borio bih se protiv vas bez obzira na posljedice.

Ustao sam.

– Upravo tako sam ja osjećao prema vama kad smo se posljednji put vidjeli. – Krenuo sam prema vratima. – Dođi, Bobe – rekao sam.

– Čekajte malo, gospodine Rowan.

Okrenuo sam se prema stolu.

– Da?

Starac je ustao, a na inače suzdržanu licu sjao je topao osmijeh.

– Kako ćemo raspraviti detalje projekta ako sada odete?

Srce mi je zalupalo od uzbuđenja. Uspio sam, uspio sam. Riskirao sam i upalilo je.

Ništa nisam rekao. On obiđe stol i pođe prema meni. Prihvatio sam njegovu pruženu ruku. On otvori vrata.

– Sandra, molim te, dođi.

Ona uđe u sobu s upitnim izrazom na licu.

– Da, gospodine Brady?

– Agencija gospodina Rowana preuzima na sebe propagandnu kampanju za nas. Mislim da bi bilo dobro da ti otputuješ u New York i radiš na tome s gospodinom Rowanom umjesto mene. – Kad ju je pogledao, u očima mu je bio čudan, molećiv izraz.

Ona ga je trenutak šutke gledala, zatim je kutkom oka pogledala prema meni. Ja gotovo neprimjetno odmahnem glavom.

– Kasnije – bezglasno sam izgovorio usnama iza njegovih leđa.

Ona je u dovoljnoj mjeri bila kći svoga oca i nije joj trebalo mnogo da shvati.

Nasmiješila se starcu.

– Ako nemate ništa protiv, gospodine Brady – brzo je rekla – radije bih ostala ovdje s vama.

Starac nije mogao sakriti radost. Smiješak na njegovu licu bio je dovoljno blistav da je mogao osvijetliti cijelu sobu.

30

Bila je to jedna od onih kućica okruženih vrtovima, kakve su česte u mondenim naseljima što se nižu odmah iza granica vošingtonskih predgrađa. U predsoblju nije gorjelo svjetlo, tako da sam upalio žigicu da provjerim ime na zvonu.

Schuvler. Pritisnuo sam zvonce. Negdje duboko u kući čuo sam melodičan zvuk zvona. Žigica se ugasi i ostao sam čekati u mraku. Nakon nekoliko minuta, ponovno sam pritisnuo zvonce. Ali nije bilo odgovora. Kuća je ostala zamračena.

Izišao sam iz predvorja i sjeo na stube trijema. Znao sam da je ovo što radim čista ludost. Čak i ako me je nazvala od kuće, kako mi je to Mickey rekla, nije bilo nikakvog razloga da sada bude ovdje. Mogla je otići nekamo preko vikenda. Napokon, bio je petak uvečer.

Zapalio sam cigaretu i pušio. Možda su sve moje pretpostavke pogrešne. Možda moj sud nije tako pouzdan kako ja to mislim. Možda ona uopće nije iskrena prema meni. Ne mogu isključiti mogućnost da postoji neki drugi muškarac, možda čak više njih. Gdje to piše da mi ona ne smije lagati ako to želi?

Odjednom mi se zgadila cigareta pa sam je bacio. Iskre su se rasule po betonskoj stazi ispred mene poput jata krijesnica. Noćni je zrak postajao sve hladniji, tako da sam podigao ovratnik kaputa i privukao ga bliže licu. Ništa drugo nisam mogao učiniti. Odlučio sam čekati ovdje, makar i do sudnjeg dana.

Slično je bilo i na aerodromu u Pittsburghu, kad sam je uporno pokušavao nazvati i nikako nisam dobivao odgovora. Čak sam i tada znao da mi neće biti dovoljno da s njom razgovaram telefonom. Morao sam je vidjeti. To je bio jedini način. I tako sam kupio avionsku kartu za Washington i umjesto da nastavim zvati Elaine, nazvao sam Marge.

Pokušao sam zvučati vedro dok sam razgovarao s Marge.

– Dušo – lagao sam – Brady kaže da sam dobio posao, ali da moram još noćas razgovarati s predsjednikom Instituta u Washingtonu.

– Zar to nije moglo pričekati do ponedjeljka? – upitala je. – Imam tako loš predosjećaj da će se nešto dogoditi ovog vikenda.

Gotovo sam je vidio pred sobom kako se mršti, kao što je imala običaj uvijek kad bi bila potištena.

– Ne može čekati, dušo – brzo sam rekao, ustrajući u laži. – Znaš da nam je taj posao posljednja nada. Dok Brady nije dao svoj pristanak, bili smo praktički pred bankrotom. Ne mogu sad dopustiti da se nešto pokvari.

Imao sam čudan osjećaj da mi ona ne vjeruje. Čuo sam je kako diše u slušalicu.

– U redu, Brade – oklijevajući je rekla. – Ako moraš ...

– Naravno da moram – prekinuo sam je. – Da ne moram, ne bih išao. Ti to znaš.

Glas joj je zvučao nesretno i potišteno.

– Ja više ništa ne znam, Brade – rekla je i spustila slušalicu.

Objesio sam slušalicu na kuku i zamišljeno izišao iz kabine. Avion za Washington upravo je slijetao i stigao sam ovamo nekoliko minuta poslije devet.

Bilo je negdje oko deset sati kad sam prvi put pritisnuo zvonice na njezinoj kući...

Odnekud iza kuće začuo se zvuk automobilskog motora i potom zvuk zatvaranja vrata na garaži. Nekoliko sekundi vladala je tišina, a onda se začulo kucanje visokih potpetica po betonskoj stazi, negdje iza ugla zgrade.

Skočio sam na noge i okrenuo se prema mjestu n kojeg su dopirali zvukovi potpetica.

Odjednom su mi počela drhtati koljena. Ona iziđe iza ugla, ali me nije vidjela.

Mjesečina joj je sjala ravno u lice i na tom je divnom licu bio urezan tako tužan izraz osamljenosti da je moje srce zatreperilo od sreće.

– Elaine! – prošaptao sam.

Zaustavila se i ruka joj je poletjela prema grlu.

– Brade! – dahnula je i lice joj naglo zasja od sreće, ali joj se, isto tako naglo, opet snuždi.

Prišla mi je. Glas joj je bio tih i napet.

– Brade, zašto si došao? Oboje znamo da je sve gotovo.

– Morao sam te vidjeti – rekao sam. – Ne možeš samo tako pobjeći od mene.

Zastala je na metar od mene, gledajući me u lice.

– Zar me nisi dovoljno povrijedio? – uskliknula je. – Učinio me da izgledam jeftina i prosta poput svih ostalih? Zašto me ne ostaviš na

miru?

– Ona mi djevojka ništa ne znači – rekao sam. – Samo mi je zahvaljivala jer sam joj obećao pomoći.

Ništa nije rekla, samo je zurila u mene tamnim, tužnim očima. U dubini tih očiju nazreo sam nešto što mi je govorilo da ona želi u to povjerovati. Pružio sam ruku prema njoj, ali ona ustukne.

– Reci mi da me ne voliš – rekao sam. – Ako mi to kažeš, odmah ću otići.

– Idi – šapnula je tihim, gorkim glasom. – Ostavi me na miru!

– Ne mogu – rekao sam.

– Ti si za mene sve. Ne mogu te pustiti da odeš od mene. Jedino ako mi kažeš da me ne voliš.

Spustila je glavu i zagledala se u pod.

– Ne volim te – rekla je tihim, nesretnim glasom.

– Prije samo nekoliko dana rekla si da me voliš – rekao sam. – Gledala si me pravo u oči i rekla mi da me voliš svim srcem. Rekla si da se ni uz koga nisi osjećala toliko voljenom i da nikoga nisi toliko voljela. Pogledaj me sada u oči i reci mi da si lagala. Reci mi da me danas više ne voliš; reci mi da ti možeš uključiti i isključiti ljubav kao što pališ i gasiš svjetlo. Onda ću ti povjerovati.

Polako je podigla glavu i pogledala me. Vidio sam kako joj usne drhte.

– Ja ... ja ... – Nije mogla govoriti.

Pružio sam ruke prema njoj i ona mi se baci u zagrljaj. Pritisnula je lice o moj kaput i plakala je, tako gorko da joj se cijelo tijelo treslo od jecaja. Jedva sam uspio razumjeti što govori.

– Na trenutak ... tamo, u tvom uredu ... ta djevojka je odjednom postala ja... a ja sam bila tvoja žena... tako me je bilo stid. Sve je to pogrešno ... tako pogrešno.

Čvrsto sam je privio uza se. Njezina mi je kosa draškala usne dok sam joj šaptao.

Osjećao sam kako mi suze teku niz lice i kaplju u njezinu kosu.

– Molim te, Elaine – preklinjao sam je. – Molim te, ne plači.

Njezine su se usne strastveno pripile uz moje.

– Brade, Brade, tako te volim! – Nemoj me pustiti da opet pobjegnem od tebe! Nikada me ne ostavljaj!

– Tako je, draga – rekao sam, odjednom smiren i zadovoljan.
Zatvorio sam oči pod njezinim poljupcima. – Nikada te neću ostaviti.

31

Bila je to ona vrst vikenda kad potpuno zaboravite da sat uopće postoji. Vrijeme je izgubilo svako značenje. Bio je to medeni mjesec koji se nikad nije dogodio, san koji se nikad nije ostvario. Bili smo zajedno, kao što to još nikad nije bilo dvoje ljudi: vodili smo ljubav kad nam se prohtjelo, jeli smo kad bismo se sjetili, spavali smo kad više ne bismo imali snage.

Navukli smo zastore oko naših života i jedino što je u njima još bilo stvarno, bili su naši uzajamni osjećaji. Smijali smo se svim onim šašavim sitnicama iz svakodnevnog života: brijanju, kupanju, odijevanju, prekipjeloj kavi, izgorjelom prepečencu. Živjeli smo u vlastitom svijetu, svijetu koji smo sami stvorili za naše vlastito uživanje.

Ali kao i sve što je čovjek stvorio, ni to nije dugo trajalo. Možda je kraj došao malo brže nego što smo to planirali, ali naše je vrijeme ionako isticalo i mi smo oboje toga bili svjesni, iako nismo o tome govorili. A onda, kad smo napokon ipak morali o tome početi govoriti, zazvonio je telefon i naš se ljubavni vikend rasprsnuo poput mjehura od sapunice.

Ležao sam ispružen na podu ispred kamina u kojem je gorjela vatra. Toplina ognja ugodno me je grijala i ja sam se lijeno protezao. Ona je upravo izišla ispod tuša i išla je prema meni. Još nikad nisam vidio ženu koja se toliko voli tuširati. Bila je prava tušomanka. Ona bi se mogla tuširati svakih pet minuta. Vatra u kaminu bacala je crvenkasti odsjaj na njezine noge koje su virile ispod ručnika. Prevrnuo sam se na trbuh i posegao za njom. Ona se, smijući, sruši pokraj mene. Smijao sam se zajedno s njom, potežući ručnik u koji je bila umotana. Ona se tobože opirala, ali ne previše.

A onda je smijeh utihnuo i oboje smo usplamtjeli. Ljubio sam joj dojke s ispupčenim, koraljnim bradavicama, oblinu trbuha, dugu, zaobljenu liniju njezinih bedara.

Osjećao sam njezine prste na meni, nježan pritisak noktiju na ramenima, laki ugriz na mojim usnama. Naša je ljubavna igra bila poput glazbe koju smo poznavali cijelog života.

Zvuči, kretnje, strasti, žudnje, sve se to slivalo u jedno, preplitalo jedno s drugim. I svaki put je bilo novo i iznenađujuće, a kad bismo

napokon izgarali u plamenu, nismo to činili svak za sebe, nego zajedno.

Upozoravajući krik, početni drhtaj, pulsirajuće stezanje i silovit let. Eksplodirala bi bomba i rasuli bismo svoje strasti daleko u beskraj svemira, u tamu bez zvijezda, a onda bi nas plimni val strasti blago vratio na zemlju.

Dah mi se ponovo vratio u pluća. Njezine su oči bile duboko ozbiljne kad me je pogledala. Poljubio sam njezin mali nos. Nasmiješila se na trenutak, a onda su joj se oči ponovno uozbiljile. Prvi put u ova dva dana ponovo sam u njezinu glasu začuo prizvuk bola.

– Brade, što će biti s nama?

To je bilo posve razumno pitanje, ali je na mene djelovalo poput ledenog tuša. Ona je imala pravo na odgovor. Samo što se ja dosad nikad nisam doista suočio s tim pitanjem.

– Ne znam – odgovorio sam.

– Ne možemo ovako proživjeti ostatak života – rekla je.

Pokušao sam se našaliti.

– A što ovome nedostaje? Meni se čini sasvim u redu. – Moja je šala zazvučala krajnje glupo.

Ona ju je ignorirala.

– Ne možeš živjeti ležeći i skrivajući se od ljudi. Prije ili kasnije, morat ćeš izići iz ove kuće. – Ona dohvati ručnik i omota ga oko sebe. – Ne znam kako se ti osjećaš, ali ja nisam stvorena za takav način života.

Pripalio sam cigaretu i otpuhnuo dim, a zatim sam je namjestio među njezine usne.

Odgovorio sam joj riječima koje su mi izvirale pravo iz srca.

– Meni je to također mrsko.

Ona povuče dim, gledajući me, zatim mi vrati cigaretu.

– Što ćemo učiniti, Brade? – tiho je upitala.

Dugo sam razmišljao prije nego što sam odgovorio. Elaine nije bila ženska za vikend, nisam joj mogao odgovoriti nekom trivijalnom frazom; ovo je doista bila ljubav. Promrsio sam joj prstima kosu.

– Možemo učiniti samo jedno – rekao sam, okrećući joj lice prema sebi. – Vjenčati se.

Njezin je glas bio tih i lagano je podrhtavao.

– Jesi li siguran da je to ono što želiš, Brade?

Duboko sam udahnuo.

– Siguran sam.

– Ja želim živjeti s tobom, biti s tobom, više od bilo čega na ovom svijetu – reče ona, još uvijek me gledajući u oči. – Ali što će biti s tvojom ženom? S tvojom djecom?

Naglo mi se steglo srce. Mislio sam na mnoge stvari, ali nisam mislio na njih. Shvatio sam da sam, razmišljajući o tome kako bih se trebao oženiti s Elaine, mislio samo na sebe.

Pogledao sam je.

– Ja tebe nisam tražio, niti si ti tražila mene – rekao sam. Sjetio sam se što mi je Marge rekla kad sam kretao u Pittsburgh na sastanak s Bradyjem. Sad sam shvatio da je ona znala odgovor prije mene. – Mislim da Marge već zna za moje osjećaje prema tebi. Neki dan mi je rekla kako nitko ne može dati doživotnu garanciju. Ona bi bila prva protiv toga da se skrivamo.

Elaine nasloni glavu na moje grudi.

– Recimo da ona tako osjeća, ali još uvijek nisi ništa rekao o djeci.

– To nisu više djeca – odgovorio sam. – Oni su oboje odrasli ljudi. Jeannie je navršila šesnaest godina, a Brad će uskoro navršiti devetnaest. Dovoljno su odrasli da shvate neke činjenice o životu. Siguran sam da će oni razumjeti. U njihovim godinama, drugi mladi ljudi već se sami brinu o sebi.

– Ali pretpostavimo da ti oni zamjere i da više ne žele s tobom imati nikakve veze?

Kako bi se onda osjećao? Možda bi me nakon nekog vremena počeo mrziti zato što sam te odvojila od njih. – Glas joj je bio prigušen, govorila je s ustima pritisnutim o moje grudi.

Osjetio sam kako mi se grlo steže. Jedva sam mogao govoriti.

– Ja... ne mislim da će se to dogoditi.

– Ali moglo bi se dogoditi – uporno je nastavila Elaine. – Ne bi bilo prvi put da djeca tako reagiraju.

Nisam želio misliti o tome.

– Razmišljat ću o tom kad do toga dođe.

– A tu je i pitanje novca – nije odustajala Elaine.

– Na što misliš? – brzo sam upitao, naglo posumnjavši, ali mi je njezin odgovor odmah odagnao svaku sumnju.

– Razvod će te stajati mnogo novaca – odgovorila je. – A ja znam tebe. Učinit ćeš sve što možeš, kako bi prema njoj bio što pravedniji. Dat ćeš joj sve što zatraži i pravo je da tako postupiš. Ona je to zaslužila tijekom svih ovih godina koje ste zajedno proživjeli. Ali kasnije će ti možda biti krivo što si joj toliko toga dao, zbog mene.

– Nisam imao mnogo na početku braka – rekao sam. – Neće me smetati ako ne budem imao mnogo kad odem. – Nasmiješio sam se.
– To jest, ako to tebe neće smetati.

Ona mi stisne ruku.

– Mene ne zanima novac. Samo ti. Ja želim da ti budeš sretan, bez obzira na bilo što.

Poljubio sam joj ruku.

– Ti ćeš me usrećiti.

Ona mi privuče glavu i poljubi me.

– Hoću, hoću – obeća. Naslonio sam se leđima na stolicu.

– Sutra ću razgovarati s Marge.

– Možda... – rekla je, oklijevajući. – Možda bi bilo bolje da još malo pričekaš, da budeš siguran.

– Ja sam već sada siguran – odgovorio sam samopouzvano. – Odlaganje neće nikome pomoći. Samo može pogoršati stvar.

– Što ćeš joj reći? – upita ona. Zaustio sam da joj odgovorim, ali mi ona brzo stavi prst na usta i zaustavi me. – Ne – rekla je. – Nemoj mi reći. Ne želim znati. Reći ćeš joj ono čega se svaka žena uvijek pribojava u dubini srca, ono što joj se privida u njezinim najgorim noćnim morama. Svaka se žena boji da će se on jednog dana vratiti kući i reći joj da je više ne voli. Ne želim čuti što ćeš joj reći. Obećaj mi samo jedno, dragi. – Njezine su se modre oči duboko zagledale u moje.

– Što? – upitao sam.

– Da ćeš biti obziran prema njoj, da ćeš biti nježan – prošapće ona.
– I nikad mi nemoj o tome pričati.

– Obećajem – odgovorio sam i poljubio je u čelo.

Ona mi okrene usne.

– Nikad ti neću dosaditi, Brade?

– Nikad – odgovorio sam i u tom trenutku počne zvoniti telefon.

Razdvojili smo se, iznenađeni. Sve ovo vrijeme telefon nije nijednom zazvonio. Ona me upitno pogleda.

– Pitam se, tko bi to mogao biti? – reče. – Nitko ne zna da sam ovog vikenda kod kuće.

Nasmiješio sam joj se.

– Postoji samo jedan način kako to možeš otkriti.

Ona ustane i podigne slušalicu.

– Halo – javila se. U slušalici se začulo krčanje, a na njezinu se licu ukaže čudan izraz.

Glas joj postane hladan i rezerviran. – Ne, nisam ga vidjela. – Čudno me je pogledala.

Iz slušalice se opet začulo krčanje. Njezine se oči rašire dok je slušala i odjednom se ispune patnjom. To je bila ista ona duboka sjenka patnje koju sam u njezinim očima vidio prvog dana kad sam je upoznao. Na trenutak je zatvorila oči i lagano se zanjihala na nogama.

Skočio sam na noge i obuhvatio je rukama, pridržavajući je da ne padne.

– Što se dogodilo? – prošaptao sam. Njezino je lice odjednom izgledalo iscrpljeno.

– Nije važno, gospodine Rowan – izrekla je čudnovato šupljim glasom. – On je ovdje.

Dat ću vam ga. – I na to mi pruži slušalicu.

Uzeo sam slušalicu i rekao:

– Tata? – gledajući je kako prelazi preko sobe i odlazi od mene.

Tata je očigledno pokušavao zvučati što smirenije.

– Marge mi je rekla da te pokušam naći. Junior je ozbiljno bolestan. Ona je maloprije otišla avionom k njemu.

Osjetio sam kako mi se tlo zaljuljalo pod nogama.

– Što mu je?

– Dječja paraliza – odgovorio je. – U bolnici je. Marge kaže da se moliš za sve nas.

Na trenutak nisam mogao iz sebe istisnuti ni glaska.

Njegov me glas uznemireno počne dozivati.

– Brade! Brade, je li ti zlo?

– Ovdje sam – javio sam se. – Kad je Marge otputovala?

– Sad, poslije podne. Zamolila me da te pokušam naći.

– Gdje je Jeannie? – upitao sam.

Čuo sam zvuk uključivanja drugog telefona.

– Ovdje sam, tata – javio se njezin glas.

– Tko ti je dopustio da prisluškuješ, šmrkavice! – čuo sam kako više moj otac.

– Pusti, tata, sve je u redu – rekao sam. Sigurno je prisluškivala na aparatu u svojoj sobi. Ionako bi saznala, prije ili kasnije. – Kako se osjećaš dušo?

Ona se rasplače.

– Nemoj, dušo – nježno sam joj rekao. – To nikome ne pomaže. Odmah ću otići tamo i vidjeti što se može učiniti.

– Hoćeš, tata? – u glasu joj se čuo prizvuk nevjerice. – Nećeš nas ostaviti?

Zatvorio sam oči.

– Naravno da neću, dušo – rekao sam. – A sad spusti slušalicu i brzo u krevet. Pusti me da razgovaram s djedom.

Glas joj je sad vedrije zvučao.

– Laku noć, tatice.

– Laku noć, ljubavi. – Čuo sam kako je spustila slušalicu. – Tata – rekao sam.

– Da, Bernarde.

– Ja sad idem tamo. Imaš li neku poruku za Marge?

– Ne, ništa – reče on. – Samo joj reci da se molim zajedno s vama.

Spustio sam slušalicu s osjećajem gorčine u ustima. Marge me nije nazvala zato što je znala što se događa. Mislio sam da sam zavarao nju, a zavaravao sam samoga sebe.

Prišao sam Elaine.

– Čula si? – upitao sam. Ona kimne.

– Odvest ću te na aerodrom.

– Hvala – rekao sam i krenuo prema kupaonici. – Moram se obući – napomenuo sam glupavo.

Ništa nije rekla. Okrenula se i otišla u spavaću sobu. Nekoliko minuta kasnije, ušla je u kupaonicu već potpuno odjevena. Gledao sam je u zrcalu dok sam vezivao kravatu. Loše sam je svezao, ali ovaj put mi je to bilo sasvim svejedno.

Ona me je gledala s izrazom sućuti.

– Strašno mi je žao, Brade – rekla je.

– Kažu da to ne mora biti ozbiljno, ako interveniraju na vrijeme – rekao sam.

Ona kimne.

– Sad imaju bolje lijekove, nego onda kad smo ... – Ušutjela je i u očima joj se ponovo pojavila sjenka bola.

– Draga – okrenuo sam se i privukao je k sebi. Odgurnula me je.

– Požuri, Brade.

Na aerodromu sam je poljubio i rekao:

– Nazvat ću te.

Podigla je glavu i pogledala me.

– Ja sam Jona – rekla je ozbiljno. – Donosim nesreću svakome koga volim.

– Ne govori gluposti – rekao sam. – Nisi ti kriva za ovo.

Zagledala mi se u oči.

– Pitam se je li to baš tako – reče.

– Elaine – oštro sam je prekorio.

Ona se trgne i oči joj izgube onaj zamišljeni izraz.

– Molit ću se da sve bude u redu. – Nato se okrene i potrči prema kolima.

Ušao sam u avion i našao mjesto pokraj prozora. Piljio sam kroz prozor, ali je nisam mogao vidjeti. Motori su se pokrenuli. Nagnuo sam se naprijed i oslonio glavu na ruke.

Kroz glavu mi je proletjela suluda pomisao. Ukoliko je itko kriv za ovo, onda to nije Elaine. Krivica je na meni.

Što ono Biblija kaže za grijeh očeva?

32

Bilo je nešto prije ponoći, po srednjem standardnom vremenu, kad sam na recepciji bolnice dao svoje ime jednoj bolničarki u plavoj uniformi. Svukao sam svoj zimski kaput dok je ona listala kartice na stolu ispred sebe. Kroz vrata sam mogao vidjeti kako kreće taksu koji me je ovamo dovezao s aerodroma.

Naišla je jedna časna sestra u sivom habitu.

– Sestra Angelica – zazvala ju je bolničarka s recepcije.

Časna sestra se okrene.

– Izvoli, Elizabeth?

– Ovo je gospodin Rowan – predstavi me bolničarka. – Da li biste ga povelili gore u sobu 822? Tamo je njegov sin.

Lice časne sestre bilo je puno blagosti.

– Dođite sa mnom – tiho je rekla.

Odvezli smo se gore dizalom kojim smo sami upravljali.

– Ljudi koji upravljaju dizalima prestaju raditi u deset sati – ispričala mi se časna sestra i pritisnula dugme.

Izišli smo na osmom katu i krenuli niz plavo obojeni hodnik. Došli smo do drugog hodnika i skrenuli u njega. U dnu toga hodnika razaznao sam sitnu priliku, skutrenu na klupi ispred jedne od soba.

Potrčao sam, ostavljajući časnu sestru iza sebe.

– Marge! – zazvao sam.

Podignula je glavu. Lice joj je bilo izbrazdano od briga i iscrpljenosti.

– Brade! – muklo je rekla. Osjetio sam u tom glasu sve suze koje je prolila tog dana. – Brade, ti si tu!

Zaljuljala se i bila bi pala da je nisam uhvatio.

– Kako je Brad? – upitao sam sa strepnjom. Ona počne plakati.

– Ne znam. Liječnici kažu da je prerano za bilo kakve prognoze. Još nije dosegao krizu.

Pogledala me je i njezine su me sive oči podsjetile na Elaine. Bile su ispunjene istom vrsti patnje. Nisam mogao gledati u te oči. Pogledao sam u zatvorena vrata.

– Možemo li ga vidjeti? – upitao sam.

– Rekli su da možemo malo poviriti u ponoć – odgovori ona.

– Sad je već skoro ponoć. – Okrenuo sam se i upitno pogledao časnu sestru, – Pozvat ću liječnika – reče ona, te se vrati hodnikom i

nestane iza jednih vrata.

– Sjedni, nemoj stajati. – Poveo sam Marge do klupe i sjeo pokraj nje.

Njezino je lice bilo blijedo i iscrpljeno. Zapalio sam cigaretu i stavio joj među usne.

Nervozno je povukla dim.

– Jesi li uopće nešto jela? – upitao sam. Zanijekala je odmahnuvši glavom.

– Nisam mogla. Nisam imala teka.

U hodniku su odjeknuli koraci. Podigao sam glavu. Sestra Angelica se vraćala s liječnikom.

– Možete ga sada pogledati – reče on blagim glasom. – Ali samo na trenutak. – On nam otvori vrata.

Tiho smo ušli u sobu. Čuo sam kako je Marge bolno uzdahnula kad smo ga ugledali, a nokti njezine ruke zabili su mi se u dlan. Kasnije sam na dlanu otkrio tragove krvi.

Bradovo je tijelo bilo skriveno golemim umjetnim plućima; iz željeznog je oklopa virila samo njegova glava. Gusta crna kosa masno se presijavala od znoja. Oči su mu bile zatvorene, a lice bijelo kao papir. Jedna uska crna cijev vodila je iz nosnice do cilindra s kisikom. Disao je šumno i s naporom.

Marge istupi naprijed da ga pomiluje, ali je doktor opomene šapatom.

– Nemojte ga uznemiravati. On se sad odmara. Bit će mu potrebna sva snaga koju ima kad ga uhvati kriza.

Marge se zaustavila, s rukom u mojoj, gledajući sina. Usne su joj se micale kao da mu nešto govori, ali preko njih nije prelazio ni najtiši zvuk.

Zagledao sam se u Brada. On je bio dio mene i osjećao sam u svom tijelu njegovu patnju. To sjeme koje je poteklo iz mojih slabina, ležalo je sada preda mnom bespomoćno, taj dio moga tijela i moje krvi patio je, a ja mu nisam mogao pomoći.

Sjetio sam se kako je izgledao kad sam ga posljednji put vidio jesenas, prije odlaska na koledž. Zadirkirao sam ga da je previše mršav da bi mogao ući u školsku nogometnu momčad. S obzirom na njegovu visinu, rekao sam mu, bolje neka se koncentrira na košarku.

To je, osim toga, manje opasan sport i ako bude dobro igrao, mogao bi na opkladama zaraditi i do pedeset tisuća godišnje.

Ne sjećam se što mi je on na to odgovorio, ali se sjećam zaprepaštenog izraza na njegovu licu. Nije mu bilo jasno kako se uopće mogu šaliti o takvim stvarima.

A sad je ležao u napravi od metala koja je morala disati umjesto njega jer je njegovo tijelo bilo odveć izmučeno da bi moglo samo disati, Moje djetesce. Kolike sam noći prehodao s njim na rukama kad je plakao. To dijete ima najjača pluća na svijetu, znao sam se žaliti. Sad se ne bih žalio. Ne bih se žalio čak i da ja mogu disati umjesto njega. Ali to može samo ovo bijelo, metalno čudovište što se tako zastrašujuće presijava na svjetlu bolničke sobe.

– Bolje je da sada izidete – šapnuo je liječnik.

Okrenuo sam se prema Marge. Ona pošalje rukom poljubac usnulom dječaku i ja je uzmem za ruku, te izidem za liječnikom na hodnik. Vrata se tiho zatvore iza nas.

– Kad ćemo moći znati nešto određenije, doktore? – upitao sam.

On bespomoćno slegne ramenima.

– To vam ne mogu reći, gospodine Rowan. Dječak još nije dosegao krizu. Možda za jedan sat, možda za tjedan dana. To nitko ne zna.

– Hoće li... hoće li ostati neke trajne posljedice?

– Ništa ne možemo znati dok ne prođe kriza, gospodine Rowan – odgovori on. – Kad se iz toga izvuče, moći ćemo provjeravati je li došlo do nekih oštećenja. Sad vam mogu reći samo jedno.

– A to je? – upitao sam s nadom.

– Mogu vam reći da činimo sve što je u ljudskoj moći. Pokušajte, ako možete, da se ne brinete previše i nemojte ništa unaprijed zamišljati. Nema nikakve koristi od toga da se sada i vi razbolite. – Liječnik se okrene prema Marge. – Već ste dugo ovdje – blago joj je rekao. – Vrijeme je da se malo odmorite.

Ona prijeđe nadlanicom preko očiju.

– Nisam umorna.

– Primorajte je da se malo odmori, gospodine Rowan – obrati se doktor meni. – Moći ćete ga ponovo pogledati ujutro oko osam. Laku noć. – I on se okrene, te ode niz hodnik.

Gledali smo za njim dok nije ušao u svoju sobu, a onda sam se okrenuo Marge.

– Čula si što je doktor rekao – rekao sam.

Ona kimne.

– Hajde, onda – rekao sam. – U kojem smo hotelu?

– Nisam išla u hotel – reče ona tupo. – Došla sam ovamo pravo s aerodroma.

– U prizemlju imate javni telefon – reče sestra Angelica. – Možete odavde nazvati hotel.

Zahvalio sam joj.

– Gdje ti je putna torba? – upitao sam Marge.

– Dolje, na recepciji – odgovori ona.

Polako smo se vratili do dizala. Kad smo sišli u prizemlje, otišli smo do recepcije.

– Telefon je na dnu ovog hodnika – rekla mi je sestra Angelica.

Ostavio sam ih kod recepcije, otišao do telefona i nazvao hotel i taksi. Kad sam se vratio više nisu bile tamo. Nagnuo sam se preko pulta.

– Moja žena? – upitao sam bolničarku. Podigla je glavu s neke revije koju je čitala.

– Mislim da je otišla u kapelu sa sestrom Angelicom, gospodine Rowan – reče ona i pokaže rukom. – Čim prođete dizalo, prva vrata desno.

Kapelica je bila mala i ispunjena zlaćanim odsjajem brojnih svijeća upaljenih pred oltarom. Zastao sam na trenutak u vratima. Marge i sestra Angelica klečale su pred oltarom, pognutih glava. Polako sam pošao do njih i kleknuo pokraj Marge.

Pogledao sam je. Ruke su joj bile sklopljene na klecalu ispred nje, a čelo joj je dodirivalo sastavljene prste. Usne su joj se micale. Sklopila je oči, ali znala je da sam ja uz nju. Lagano se primaknula bliže k meni. Podvukao sam ruku ispod njezinih ramena i privukao je sebi na grudi.

Ona se namjesti na mojim grudima, krhka i lagana poput djeteta i ubrzo su jecaji prestali. Disanje joj je postalo mirno i ujednačeno. Ležao sam tako, čekajući da prođe noć i da se jutarnje svjetlo pojavi u prozorima.

33

Tiho sam ležao i slušao Marge kako u snu plače. Oprezno sam dohvatio cigaretu s noćnog stolića i zaklanjajući žigicu rukom, pripalio. Polako sam ispustio dim kroz nosnice.

Za mene noćas nije bilo sna. Stalno mi se vrtjelo po glavi ono što je Marge rekla prije nego što je napokon utonula u san, svladana iscrpljenošću.

– Tako se bojim, Brade – jecala je.

– Izvući će se on – odgovorio sam joj s više pouzdanja, nego što sam stvarno osjećao.

Nisam se mogao osloboditi nekog čudnog prstena koji me stezao oko grla.

– Oh, Bože, molim ti se – kriknula je. – Ne bih mogla podnijeti da i njega izgubim.

Tog trenutka mi je postalo jasno da ona sve zna, ali ništa nisam rekao. Želio sam je umiriti, ali joj nisam mogao reći ništa o sebi. Jednom drugom prilikom, možda. Ali ne sada.

Pomislio sam na Elaine. Tek mi je sada bilo jasno o čemu je govorila. Godine će izmijeniti situaciju. Sad sam znao što je mislila kad me je pitala kako ću se osjećati.

Ugasio sam opušak u pepeljari. Marge je još uvijek tiho jecala u snu. Odjednom sam prema njoj osjetio tako duboku nježnost kakvu nikad ranije nisam osjetio.

Tjedan je prošao u potpunoj neizvjesnosti. A onda, jednog jutra, kad smo došli u bolnicu, svi su bili nasmiješeni. Sestra Angelica, bolničarka za prijemnim pultom, službenik u dizalu; pomoćno osoblje i čistačice, svi koji su inače ozbiljna lica obavljali svoje dužnosti. Svi su nam se smiješili.

Liječnik je izišao iz svoje sobe ispruženih ruku. Ja sam prihvatio jednu, Marge drugu.

– Prošlo je – rekao je veselo. – Sve će biti u redu. Malo će se odmoriti i bit će zdrav kao riba.

Nismo mogli govoriti, samo smo zurili jedno u drugo očima punim suza. Uхватili smo se za ruke i čvrsto se držeći, krenuli za liječnikom prema Bradovoj sobi.

Brad je ležao na krevetu, glave blago izdignute na jastuku, s licem okrenutim prema vratima. Umjetna pluća bila su odgurnuta u drugi

kraj sobe. Zajedno smo kleknuli uz njegov krevet i glasno plačući, obasuli smo ga poljupcima.

Napokon nam se nasmiješio: bila je to tek blijeda sjenka njegova vragoljastog osmijeha. Pomaknuo je ruku na pokrivaču i pokazao na umjetna pluća.

– Čovječe! – rekao je slabašnim glasom, ali s uobičajenim posprdnom tonom. – Što kažete na ovaj ljudi tunel za propuhivanje?

Otišao sam s aerodroma ravno u ured. Tata je odvezao Marge i Juniora. Stigao sam nešto prije devet i u uredu još nije bilo nikoga. Nasmiješio sam se. Baš dobro. Ionako mi se sigurno skupila hrpa pošte. Zatvorio sam vrata svoje sobe i počeo pregledavati papire naslagane na mom stolu.

Bob Levi će biti dobar suradnik. Uskočio je i preuzeo moj posao dok me nije bilo. Kad se proširila vijest da je između Bradyja i mene opet sve u redu, svi su moji stari klijenti izrazili želju da nastave suradnju s nama. Bob ih je sve primio natrag, ali uz povećane cijene. Pretpostavljam da je smatrao kako je pošteno da plate za svoju izdaju.

Bilo je već blizu deset sati kad sam podigao glavu. Gdje su, dovraga, svi ti ljudi?

Pritisnuo sam zujalo interkoma.

– Brade, jesi li to ti? – začuo se zgranuti glas moje sekretarice.

– Nije valjda duh! – proderao sam se, oponašajući promukli glas Simona Legreeja.

U nekoliko sekundi svi su se ugurali u moju sobu i htjeli mi stisnuti ruku. Svi su bili sretni što sam se vratio. Divno sam se osjećao. Sve je opet bilo u redu.

Kad su svi ostali izišli, Bob je ostao.

– U pola jedan imamo dogovoren radni ručak s komisijom Instituta za čelik – rekao je.

– O.K. – odgovorio sam.

– Njihovi su odvjetnici obećali da ćeš imati ugovor u rukama prije ručka – dodao je.

Pogledao sam ga.

– Ne znam što bih učinio da nije bilo tebe – rekao sam mu.

Nasmiješio se.

– Isto to mislim i ja za tebe – reče. – Smiješno, zar ne?

– Ali divno – nasmijao sam se.

On se na to vrati u svoju sobu, a ja se bacim na posao. Malo prije ručka, Mickey uđe u sobu s nekim paketom.

– Ovo je došlo za tebe od krznara – reče i spusti paket na stol.

Zurio sam zbunjeno u paket. Na trenutak ništa nisam shvaćao. A onda sam se sjetio.

Sutra je naša godišnjica. Teško mi je bilo vjerovati da je prošlo gotovo mjesec dana od onog jutra kad mi je Jeannie na putu do škole stavila bubu u uho u vezi s maminim krznenim kaputom. Toliko se toga u međuvremenu dogodilo.

– Neka mi to netko stavi u kola – rekao sam.

Mickey uzme paket i iziđe. Gledao sam kako se za njom zatvaraju vrata. Taj sam kaput naručio onog jutra kad sam prvi put sreo Elaine.

Elaine! Prsti su mi se ukočili na ploči stola. Obećao sam joj da ću nazvati, ali sve ovo vrijeme jednostavno nisam imao prilike za to. Činilo mi se da je prošlo tisuću godina otkako sam posljednji put s njom razgovarao. Zgrabio sam slušalicu i pozvao međugradsku.

Upravo sam htio izdiktirati broj kad Bob proviri kroz vrata.

– Moramo požuriti – reče. – Ne smijemo zakasnuti na naš prvi službeni sastanak s njima.

Nevoljko sam spustio slušalicu i ustao. Nazvat ću je odmah poslije ručka. Dohvatio sam šešir i kaput, te pošao prema vratima.

Nisam znao da je ona tada već više od dvanaest sati bila mrtva.

Početak kao kraj

Glava me je boljela i oči su me pekle od neisplakanih suza. Nisam znao koliko sam dugo sjedio tamo i zurio kroz prozor, ali nisam našao odgovora.

Trgnuo me zvuk zujala. Umorno sam otišao do stola i podignuo slušalicu.

– Da, Mickey.

– Sandra Wallace je ovdje i želi te vidjeti.

Oklijevao sam trenutak. Sat na mome stolu pokazivao je da je već skoro šest sati. A onda sam naglo odlučio.

– Zamoli je da uđe – rekao sam.

Stajao sam tamo kad su se vrata otvorila i gledao je kako ulazi. Bila je snažna, plavokosa i puna života. Vibrirala je životnom energijom. Nju ništa nije moglo uništiti. U to sam bio siguran. Koliko se ona razlikovala od Elaine.

– Zdravo, Brade – rekla je tiho, zastavši u vratima.

– Sandy – tiho sam je pozdravio. – Uđi.

Polako je ušla u sobu.

– Kako se osjećaš?

– O.K. – rekao sam umorno.

– Drago mi je da je tvom sinu bolje – rekla je.

– Hvala – rekao sam. Upitao sam se načas odakle je to saznala. – Kako to da si došla u grad?

– Imam za tebe jednu poruku – rekla je.

– Od gospodina Bradyja? – upitao sam. Upitno sam je pogledao.

– Od gospođe Schuvler – rekla je.

Nekoliko sekundi nisam shvaćao smisao njezinih riječi, a onda su mi odjednom eksplodirale u mozgu.

– Od gospođe Schuvler? – tupo sam ponovio. – Ali ona ... ona je ...

– Znam – tiho reče Sandy. – Čula sam jutros. Gospodin Brady je izvan sebe.

– Kako si dobila tu poruku od nje? – upitao sam. – Jesi li je vidjela?

Ponovo je zanijekala.

– Ne. Dobila sam je jutros poštom. – Ona otvori torbicu i izvuče pismo, te mi ga pruži.

Uzeo sam omotnicu od nje i pogledao. Pismo je bilo otvoreno. Pogledao sam je.

– Prvo pismo za mene – reče ona brzo. – Unutra je druga omotnica. Ta je za tebe.

Podigao sam preklop. Osjetio sam lagani dašak Elainina parfema. Zatvorio sam oči.

Jasno sam je mogao vidjeti kako stoji preda mnom. Izvukao sam drugu omotnicu. Bila je zatvorena. Uzeo sam nož za pisma i prorezao omotnicu. Pogledao sam Sandy. Još uvijek je stajala na istom mjestu.

– Pričekat ću vani – brzo je rekla. Odmahnuo sam glavom.

– Ostani – rekao sam.

Otišla je do kauča i sjela. Spustio sam se u svoju stolicu i počeo čitati Elainino pismo.

Rukopis joj je bio smiren i uredan, nije odavao ni traga uzbuđenju. Očigledno je već bila donijela odluku kad je sjela da ga napiše. Datum je bio od prije dva dana.

Najdraži moj Brade,

Otkako sam te ostavila na aerodromu, stalno mislim na tebe i molim se. Iz sveg se srca nadam da će tvoj sin ozdraviti. To je najvažnija stvar na svijetu.

Dok sam mislila o njemu, shvatila sam kako je naše ponašanje bilo nisko i bezumno, kako smo oboje zapravo bili krajnje sebični. Bili smo spremni žrtvovati sve i svakoga za trenutak strasti. Jer, ako pogledamo istini u oči, to je sve što bismo ikad mogli pružiti jedno drugom. To sam također shvatila. Moj je život, zapravo, već završio i ja sam ga samo pokušavala produžiti, posuđujući dio tvog života.

Mislim da sam ti možda spomenula kako me ti podsjećaš na Davida, kako ti imaš mnoge njegove odlike i kako na isti način poštuješ i voliš svoju obitelj, kao što je on volio nas. To je bilo prvo što me je privuklo k tebi, ali nisam to tada shvatila. Ti i David pripadate istoj vrsti ljudi.

Osjećajući se osamljenom nakon što si otišao, našla sam, gotovo nesvjesno, put do groblja, na kojem leže David i moja djeca. Dugo sam sjedila na klupi pokraj groba i gledala u spomenik, na kojem je već upisano moje ime. To je bilo moje mjesto, uz njega, dok je on bio živ. U tom sam trenutku shvatila.

Ako budem s tobom, nikad neću moći biti uz njega i djecu. Nikad više nećemo moći biti zajedno, mi koji smo toliko značili jedni drugima! Tada sam shvatila da tebe ne volim manje, ali da njih ipak volim više.

Molim te, nemoj misliti da sam izdala tvoju ljubav. Ona mi je bila dragocjenija nego što ti to ikad mogu reći. Misli na mene s naklonošću i moli se za mene.

Voli te, Elaine.

Oči su me još uvijek pekle od suza koje sam prolio toga dana, ali sam se sada bolje osjećao. Pao mi je teret s duše. Ustao sam.

– Vrlo je ljubazno od tebe, Sandy, što si se potrudila da mi ovo doneseš – rekao sam promuklo.

Ona ustane.

– Nisam mogla drugačije – rekla je. – Znala sam da si je volio.

Duboko sam udahnuo.

– Volio sam je – rekao sam. Samo nikad nisam shvatio s kolikom je patnjom u sebi ona živjela, koliko je bola skrivala u sebi. Jedino čega sam se sada mogao sjetiti bile su njezine oči, onako magličasto modre, gotovo ljubičaste, s tamnim vrtlogom patnje duboko u njima.

Sandra je bila na vratima.

– Moram se vratiti u Pittsburgh – reče. – Obećala sam teti Nori da ću se do ponoći vratiti kući.

– Teti Nori? – iznenađeno sam ponovio. Ona kimne.

– Gospodin Brady me je odveo kući i upoznao me s njom. Rekao mi je kako bi želio da se osjećam kao da sam njezina kći. Pozvali su me da ostanem kod njih neko vrijeme. – Zamišljeno se nasmiješila. – Pitam se što li si mu rekao onog dana. Otada je postao sasvim drugi čovjek. Moram reći da mi postaje drag. On je zapravo vrlo mio čovjek kad ga bolje upoznaš.

– Drago mi je što to čujem, Sandy – rekao sam, odlazeći do vrata i gledajući je. – Ti ćeš sada za njih biti velika utjeha.

– Nadam se. – Ona se nasmiješi i pruži mi obraz na poljubac, poput male djevojčice.

Poljubio sam je.

– Doviđenja, Sandy.

Vrata su se zatvorila za njom, a ja sam otišao do prozora i otvorio ga. Stajao sam tamo zamišljeno i polako kidao Elainino pismo u

sitne komadiće, puštajući ih da odlepršaju u noć.

Ovo je bio kraj, ali ujedno i početak. Početak novog života i novog razumijevanja.

Nisam bio nimalo drugačiji od tolikih drugih muškaraca koji su zaboravili da je jesen doba zrelosti. Poput njih, i ja sam očajnički posizao za vatrom mladosti. Sad sam se opametio.

Sat života ne možeš vratiti natrag. A preda mnom je još mnogo godina života uz Marge i moju djecu. Dobrog života. Sad sam shvaćao što je Elaine mislila. Moje je mjesto uz moju obitelj. Duboko sam udahnuo. Hladan mi je zrak ušao u pluća i donio mi osjećaj smirenja.

Odjednom sam jedva čekao da stignem kući...

Prvi snijeg te zime počeo je padati dok sam vozio prema kući. Tek je bio malo poprašio tlo kad sam skrenuo na naš prilazni put. Stao sam ispred garaže i ostao sjediti u kolima, gledajući svoju kuću.

Svi su prozori na kući bili osvjetljeni, čak i prozor Bradove sobe i kuća je zračila toplinom. Tatin je taksi stajao parkiran pred vratima.

Izišao sam iz kola i otvorio vrata garaže. Šarke su glasno zaškripale, kao i obično.

Ponovo sam ušao u kola i uvezao ih u garažu.

Čuo sam Jeannie kako me zove.

– Tata! Tata!

Izišao sam iz automobila i ona mi dotrči u zagrljaj. Lagano sam je poljubio.

– Kako moja djevojčica? – upitao sam.

– Izvrsno! – uzbuđeno je odgovorila, zatim je urotnički snizila glas, gotovo do šapata.

– Nadam se da nisi zaboravio donijeti dar za mamu jer ona je tebi kupila predivan ručni sat! – Ruka joj naglo poleti prema ustima. – Oh! Sad sam ti rekla. A obećala sam da ništa neću reći!

Nasmiješio sam se. Vjerojatno je na sličan način izbrbljala Marge o mom poklonu.

Jeannie nije u stanju čuvati tajnu, nikad to nije mogla.

– Sve je u redu, dušo – nježno sam joj rekao. – Pravit ću se da ništa ne znam.

Posegnuo sam preko sjedala i dohvatio kutiju s imenom krznara, te je gurnuo pod ruku. Zatim smo, s rukom u ruci, gazeći pod nogama

tanki sloj snijega na cementnoj stazi, pošli prema kući.

Table of Contents

[Nikada me ne ostavljaj](#)

[Ukratko](#)

[Kraj kao početak](#)

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

[12](#)

[13](#)

[14](#)

[15](#)

[16](#)

[17](#)

[18](#)

[19](#)

[20](#)

[21](#)

[22](#)

[23](#)

[24](#)

[25](#)

[26](#)

[27](#)

[28](#)

[29](#)

[30](#)

[31](#)

[32](#)

[33](#)

Početak kao kraj